

Medlemmer i Fauske kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Torsdag 07.september 2023 kl 09.00

Møtested: Møterom Kvalhornet 2.etg, administrasjonsbygget

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
14/23	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 03. mai 2023
15/23	Oppfølging av kommunestyrets vedtak: Forvaltningsrevisjon eiendomsforvaltning
16/23	Oppfølging av kommunestyrets vedtak: Forvaltningsrevisjon informasjonssikkerhet
17/23	Rapport eierskapskontroll
18/23	Revisors vurdering av egen uavhengighet
19/23	Rapport til kommunestyret om kontrollutvalgets aktivitet 2019-2023
20/23	Fremdriftsplan og innspill til ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller, perioden 2024-2027
21/23	Egenevaluering av kontrollutvalgets arbeid i perioden
22/23	Budsjett for kontroll og tilsyn 2024
23/23	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
24/23	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (tlf 41 21 20 00)

Valnesfjord, 31. august 2023

Jørn Stene (s)
Leder kontrollutvalget

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 14/23

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 03.mai 2023

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.09.2023

Vedlegg:

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 03. mai 2023

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møte legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 03.mai 2023 godkjennes.

Røklund, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – FAUSKE KONTROLLUTVALG

Møtedato: Onsdag, 03. mai 2023 kl 09.00 – 10.30

Møtested: Møterom Finneidfjellet, administrasjonsbygget

Saksnr.: 09/23 – 13/23

Til stede:

Jørn Stene, leder
Gunnar Bråthen, medlem
Richard Skagen, medlem

Forfall:

Kristin Setså, medlem
Gisela H. Gulstad, nestleder

Varamedlemmer:

Finn Utheim møtte for Kristin Setså.
Ingen vara møtte for Gisela Gulstad.

Øvrige:

Kommunedirektør Ellen B. Lundberg sak 10/23 (fra kl 09.25)
Stabsleder økonomi og virksomhetsstyring May-Britt P. Delbekk og
Rådgiver Tone Zakariassen sakene 10/23-11/23
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Jonny Riise Salten Kommunerevisjon IKS
Seniorrådgiver Ronny Seljeseth Salten Kontrollutvalgsservice KO

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

Ingen

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
09/23	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 02.feb 2023
10/23	Årsregnskap og årsberetning for Fauna KF 2022 – kontrollutvalgets uttalelse
11/23	Årsregnskap og årsberetning for Fauske kommune 2022 – kontrollutvalgets uttalelse
12/23	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
13/23	Eventuelt

09/23 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 02.feb 2023

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 02.februar 2023 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 02.februar 2023 godkjennes.

10/23 Årsregnskap og årsberetning for Fauna KF 2022 – kontrollutvalgets uttalelse

Rådgiver Tone Zakariassen møtte på vegne av foretaket for å gi en orientering og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Til kommunestyret i Fauske:

Kontrollutvalgets uttalelse om Fauna KFs årsregnskap for 2022.

Kontrollutvalget har i møte 03.05.2023 behandlet Fauna KF sitt årsregnskap for 2022.

Uttalelsen avgis til kommunestyret med bakgrunn i at kommunestyret etter kommuneloven (§ 14-2) selv skal behandle årsregnskap og årsberetning, samt kontrollutvalgets plikt til å uttale seg om årsregnskapene og årsberetningene (§ 14-3). Uttalelsen skal foreligge før formannskapet innstiller til vedtak om regnskapet (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3).

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet og årsberetningen for 2022 samt revisjonsberetningen datert 17.04.2023. I tillegg har daglig leder supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon.

Fauna KF har i 2022 et negativt netto driftsresultat på kr 411.248,- Revisor har, i revisjonsberetningen, ikke gitt merknader til årsregnskapet/årsberetningen. På grunnlag av kontrollutvalgets kontrollaktiviteter anbefaler derfor kontrollutvalget at årsregnskap og årsberetning for 2022 blir godkjent slik det foreligger.

Ut over det som kommer frem av årsregnskap og årsberetning, samt revisjonsberetningen av 17.04.2023 har kontrollutvalget ikke merknader til Fauna KF sitt årsregnskap for 2022.

Omforent forslag til vedtak

Til kommunestyret i Fauske:

Kontrollutvalgets uttalelse om Fauna KFs årsregnskap for 2022.

Kontrollutvalget har i møte 03.05.2023 behandlet Fauna KF sitt årsregnskap for 2022.

Uttalelsen avgis til kommunestyret med bakgrunn i at kommunestyret etter kommuneloven (§ 14-2) selv skal behandle årsregnskap og årsberetning, samt kontrollutvalgets plikt til å uttale seg om årsregnskapene og årsberetningene (§ 14-3). Uttalelsen skal foreligge før formannskapet innstiller til vedtak om regnskapet (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3).

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet og årsberetningen for 2022 samt revisjonsberetningen datert 17.04.2023. I tillegg har foretaket under møtet supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon.

Fauna KF har i 2022 et negativt netto driftsresultat på kr 411.248,- Revisor har, i revisjonsberetningen, ikke gitt merknader til årsregnskapet/årsberetningen. På grunnlag av kontrollutvalgets kontrollaktiviteter anbefaler derfor kontrollutvalget at årsregnskap og årsberetning for 2022 blir godkjent slik det foreligger.

Ut over det som kommer frem av årsregnskap og årsberetning, samt revisjonsberetningen av 17.04.2023 har kontrollutvalget ikke merknader til Fauna KF sitt årsregnskap for 2022.

Votering:

Omforent forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Til kommunestyret i Fauske:

Kontrollutvalgets uttalelse om Fauna KFs årsregnskap for 2022.

Kontrollutvalget har i møte 03.05.2023 behandlet Fauna KF sitt årsregnskap for 2022.

Uttalelsen avgis til kommunestyret med bakgrunn i at kommunestyret etter kommuneloven (§ 14-2) selv skal behandle årsregnskap og årsberetning, samt kontrollutvalgets plikt til å uttale seg om årsregnskapene og årsberetningene (§ 14-3). Uttalelsen skal foreligge før formannskapet innstiller til vedtak om regnskapet (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3).

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet og årsberetningen for 2022 samt revisjonsberetningen datert 17.04.2023. I tillegg har foretaket under møtet supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon.

Fauna KF har i 2022 et negativt netto driftsresultat på kr 411.248,- Revisor har, i revisjonsberetningen, ikke gitt merknader til årsregnskapet/årsberetningen. På grunnlag av kontrollutvalgets kontrollaktiviteter anbefaler derfor kontrollutvalget at årsregnskap og årsberetning for 2022 blir godkjent slik det foreligger.

Ut over det som kommer frem av årsregnskap og årsberetning, samt revisjonsberetningen av 17.04.2023 har kontrollutvalget ikke merknader til Fauna KF sitt årsregnskap for 2022.

11/23 Årsregnskap og årsberetning for Fauske kommune 2022 – kontrollutvalgets uttalelse

Kommunedirektør Ellen B. Lundberg, stabsleder økonomi og virksomhetsstyring May-Britt P. Delbekk og rådgiver Tone Hammerfall møtte for å orientere om saken og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Til kommunestyret i Fauske:

Kontrollutvalgets uttalelse om Fauske kommunes årsregnskap for 2022.

Kontrollutvalget har i møte 03.05.2023 behandlet Fauske kommune sitt årsregnskap for 2022. Uttalelsen avgis til kommunestyret med bakgrunn i at kommunestyret etter kommuneloven (§ 14-2) selv skal behandle årsregnskap og årsberetning, samt kontrollutvalgets plikt til å uttale seg om årsregnskapene og årsberetningene (§ 14-3). Uttalelsen skal foreligge før formannskapet innstiller til vedtak om regnskapet (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3).

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet og årsberetningen for 2022 samt revisjonsberetningen datert 17.04.2023. I tillegg har revisor og kommunedirektør supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon.

Fauske kommune har i 2022 et positivt netto driftsresultat på kr 59.854.344,- Revisor har, i revisjonsberetningen, ikke gitt merknader til årsregnskapet/årsberetningen. På grunnlag av kontrollutvalgets kontrollaktiviteter anbefaler derfor kontrollutvalget at årsregnskap og årsberetning for 2022 blir godkjent slik det foreligger.

Kontrollutvalget vil likevel gjøre kommunestyret oppmerksom på følgende forhold:

Kommunestyret har vedtatt tre finansielle måltall:

- Netto driftsresultat skal være 2 % av brutto driftsinntekter. Måltallet er oppnådd.
- Gjeldsgraden skal ikke økes i perioden 2022-2025. Det vises samtidig til et anbefalt langsiktig nivå på 75 %. Fauske kommune har ved utgangen av 2022 en gjeldsgrad på 142 %, som er vesentlige høyere enn anbefalt nivå. Gjeldsgraden er imidlertid synkende og måltallet er således oppnådd.
- Disposisjonsfond kan ikke bygges opp ettersom kommunen er i ROBEK, og måltallet er derfor 0% i perioden 2022-2025. Fauske kommune har fremdeles udekket merforbruk slik at måltallet på 0 % foreløpig ikke er oppnådd, men positivt resultat i 2022 bidrar til at man nærmer seg dette.

Ut over det som er nevnt i uttalelsen, og det som kommer frem av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken, samt revisjonsberetning og revisors oppsummeringsbrev, har kontrollutvalget ikke ytterligere merknader til Fauske kommunes årsregnskap for 2022.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Til kommunestyret i Fauske:

Kontrollutvalgets uttalelse om Fauske kommunes årsregnskap for 2022.

Kontrollutvalget har i møte 03.05.2023 behandlet Fauske kommune sitt årsregnskap for 2022. Uttalelsen avgis til kommunestyret med bakgrunn i at kommunestyret etter kommuneloven (§ 14-2) selv skal behandle årsregnskap og årsberetning, samt kontrollutvalgets plikt til å uttale seg om årsregnskapene og årsberetningene (§ 14-3). Uttalelsen skal foreligge før formannskapet innstiller til vedtak om regnskapet (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3).

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet og årsberetningen for 2022 samt revisjonsberetningen datert 17.04.2023. I tillegg har revisor og kommunedirektør supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon.

Fauske kommune har i 2022 et positivt netto driftsresultat på kr 59.854.344,- Revisor har, i revisjonsberetningen, ikke gitt merknader til årsregnskapet/årsberetningen. På grunnlag av kontrollutvalgets kontrollaktiviteter anbefaler derfor kontrollutvalget at årsregnskap og årsberetning for 2022 blir godkjent slik det foreligger.

Kontrollutvalget vil likevel gjøre kommunestyret oppmerksom på følgende forhold:

Kommunestyret har vedtatt tre finansielle måltall:

- Netto driftsresultat skal være 2 % av brutto driftsinntekter. Måltallet er oppnådd.
- Gjeldsgraden skal ikke økes i perioden 2022-2025. Det vises samtidig til et anbefalt langsiktig nivå på 75 %. Fauske kommune har ved utgangen av 2022 en gjeldsgrad på 142 %, som er vesentlige høyere enn anbefalt nivå. Gjeldsgraden er imidlertid synkende og måltallet er således oppnådd.
- Disposisjonsfond kan ikke bygges opp ettersom kommunen er i ROBEK, og måltallet er derfor 0% i perioden 2022–2025. Fauske kommune har fremdeles udekket merforbruk slik at måltallet på 0 % foreløpig ikke er oppnådd, men positivt resultat i 2022 bidrar til at man nærmer seg dette.

Ut over det som er nevnt i uttalelsen, og det som kommer frem av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken, samt revisjonsberetning og revisors oppsummeringsbrev, har kontrollutvalget ikke ytterligere merknader til Fauske kommunes årsregnskap for 2022.

12/23 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Revisjonen orienterte:

- Fulltallig bemannet med regnskapsrevisorer

Sekretariatet orienterte om dokumenter vedlagt innkallingen:

- Statsforvalteren har gjennomført lovlighetskontroll av årsbudsjettvedtak for 2023 og erklært budsjettet som ulovlig fordi det er vedtatt med et merforbruk og således ikke er

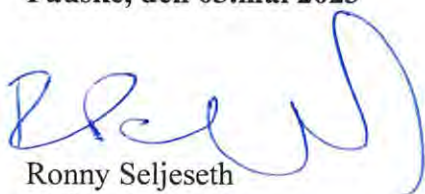
i balanse. Konsekvensen ifølge dokumentet er at kommunestyret må behandle budsjettet på nytt og vedta et budsjett i balanse. Administrasjonen opplyste i sak 11/23 at kommunestyret har tatt brevet til orientering og at dette er i forståelse med Statsforvalteren.

- Vedlagt saken foreligger gjennomført inspeksjon fra Statsforvalteren om kommunens myndighetsrolle innenfor mindre avløp. Ingen avvik. I tillegg har det tidligere blitt gjennomført forenklet etterlevels kontroll av selvkostområdet i 2021 uten funn til oppfølging. I sak 06/23 har kontrollutvalget bestilt to forvaltningsrevisjoner, deriblant Vann og avløp og selvkost. Denne rapporten er ikke igangsatt. Utvalget drøftet hensiktsmessigheten av dette prosjektet siden tidligere tilsyn og kontroller tangerer tematikken og heller ikke har gjort funn av vesentlig betydning.
 - Utvalget beslutter å sette prosjekt Vann og Avløp på vent og vurdere nytt prosjekt for bestilling i neste møte.
- Forvaltningsrevisjon Trygt skolemiljø meldes forsinket av revisjonen grunnet sykmelding, og kan ikke påregnes å være klar til neste berammede møte 26. mai. Utover dette skal Eierskapskontroll til behandling neste møte, i tillegg til bestilling av ny forvaltningsrevisjon. Utvalget ønsker å behandle disse i samme møte. Kan enten gjøres ved å sette ny møtedato i juni eller utsette til møtet 07. september.
 - Utvalget ber utvalgsleder i samråd med sekretariatet beslutte hvordan neste møte skal avvikles når nærmere info om fremdrift av forvaltningsrevisjonen foreligger.

13/23 Eventuelt

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling

Fauske, den 03.mai 2023

Ronny Seljeseth
Referent.

Utskrift sendes:

Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Fauske kommune v/ ordfører og kommunedirektør,
Salten kommunerevisjon IKS

SAK 15/23

Oppfølging av kommunestyrets vedtak: Forvaltningsrevisjon eiendomsforvaltning

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.09.2023

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, 10.10.2022: Rapport forvaltningsrevisjon Eiendomsforvaltning Fauske kommune (utdrag; sammendrag og konklusjon og anbefalinger)
- Fauske kontrollutvalg, 26.10.2022, saksfremlegg sak 34/22. Rapport forvaltningsrevisjon Eiendomsforvaltning.
- Fauske kommune, 29.08.2023. Redegjørelse til kontrollutvalget om arbeidet med forvaltningsrevisjon av eiendomsforvaltning i Fauske kommune

Bakgrunn for saken:

Rapport fra forvaltningsrevisjon om eiendomsforvaltningen i kommunen ble behandlet av kommunestyret i møte 14. desember 2022 sak 92/22 med følgende vedtak:

1. *Forvaltningsrevisjonsrapporten Eiendomsforvaltning er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.*
2. *Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.*
3. *Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres i løpet av høsten 2023.*

Kommunestyrets vedtak er identisk med kontrollutvalgets innstilling. Rapporten konkluderte den gang at Fauske kommune i noen grad har etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger. Rapportens anbefalinger som kommunestyrets vedtak viser til, var som følger:

- *sørge for å få revidert eiendomsavdelingens mål og strategier i tråd med deres nye organisering.*

- *sørge for å få vedtatt sine mål og strategier for eiendomsforvaltningen i kommunestyret.*
- *se til at ny tilstandsanalyse gjennomføres som planlagt.*
- *utarbeide en rutine for systematisk rapportering til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet til kommunens bygningsmasse.*
- *prioritere opplæring og full overgang til Facilit for alle forhold som har med eiendomsforvaltning å gjøre.*

I henhold til kommunestyrets vedtak og Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak fra forvaltningsrevisjon følges opp. Dette er første gangs oppfølging.

På bakgrunn av at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om møte i kontrollutvalget kl 09.00 for å redegjøre om den videre oppfølging som vedtaket har fått fra administrasjonens side. Det er også bedt om at en skriftlig versjon av redegjørelsen oversendes sekretariatet innen slik at den kan sendes utvalgets medlemmer i forkant av møtet. I tillegg er det opplyst at kontrollutvalget kan ha ønske om å stille spørsmål i tilknytning til saken.

Vedlagt saken er skriftlig tilbakemelding fra enhetsleder datert 29.08.2023 sammen med fremdriftsplan for utarbeidelse av tilstandsanalyse for de ulike byggene. Redegjørelsen viser en oversiktlig status punktvis knyttet til hver av anbefalingene i rapporten. Anbefaling nr 5 ser ut til å være lukket, mens de øvrige punktene er et langsiktig endringsarbeid som naturlig krever mer tid å iverksette. Det kan derfor naturlig med en ny oppfølging av saken i løpet av neste år.

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg § 5 gjennomført en oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 92/22 Forvaltningsrevisjon eiendomsforvaltning.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte kommunestyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer at arbeidet med å iverksette rapportens anbefalinger er godt i gang. Rapportens anbefaling nr 5 anses lukket. Kontrollutvalget kommer tilbake med ny oppfølging av anbefalingene 1-4 i møte andre kvartal 2024.
3. Kontrollutvalgets vedtak vedlagt administrasjonens redegjørelse oversendes kommunestyret til orientering.

Røkland, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjon

Eiendomsforvaltning

Fauske kommune

SAMMENDRAG

Salten kommunerevisjon IKS har i dette prosjektet sett på eiendomsforvaltningen i Fauske kommune. Formålet med prosjektet har vært å belyse om Fauske kommune har et rasjonelt dokumenterbart system, for vedlikehold av bygg, som er egnet til å forhindre verdiforringelse i bygningsmassen.

I undersøkelsen har vi forsøkt å svare ut følgende problemstilling

1. Har kommunen etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger?

Kommunens administrasjon har vært en god samarbeidspartner gjennom prosjektet.

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier, intervju og samtaler med en rekke personer som er involvert i kommunens arbeid med vedlikehold.

Revisor konkluderer med at:

Fauske kommune har i noen grad etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger.

Kommunen bør ha klare mål og strategier for vedlikehold av kommunens bygningsmasse.

Eiendomsavdelingens vedlikeholdsplan er etter revisors vurdering en tilfredsstillende plan med gode konkrete tiltak for å kunne lykkes med eiendomsforvaltningen.

Revisor mener kommunen har mål og strategier, men at disse må tilpasses den nye organiseringen og oppdateres for å kunne oppfylle kriteriet til det fulle.

Kommunen bør ha en oppdatert oversikt over tilstanden og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen.

Kommunen har en god oversikt over byggene sine. Tilstandsanalysen er imidlertid over 8 år gammel og er helt avhengig av å bli oppdatert for at kommunen skal ha en reell oversikt over byggenes tilstand.

Pr. dags dato er revisors vurdering at oversikten over tilstanden på bygningene og kostnadsetterslepet ikke er god nok til å fylle kriteriet.

Kommunen bør ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta bygningsmassen, og organiseringen bør reflektere ansvarsforholdene.

Kommunen har dokumentert en oversikt over kompetansen på området. I tillegg arbeider de med å få på plass en felles kompetanseplan etter den nye organiseringen.

Kompetansen til å gjennomføre tilstandsanalyse er også på plass i enheten. For å få Facilit til å fungere som et fullverdig FDVU-system må kommunen prioritere opplæring for de som trenger det.

Kommunen arbeider godt med både arealutnyttelse, energisparing og overgang fra leie til eie. Eiendomsavdelingen har også tatt tak i brukeravtalen slik at de ikke blir benyttet til andre oppgaver enn deres egne. Revisor mener kriteriet langt på vei er oppfylt.

Kommunedirektøren bør rapportere til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen på en systematisk måte.

Det rapporteres i linjen i hele avdelingen helt opp til kommunalleder til tross for at avdelingen ikke har en formell rapporteringsrutine.

Kommunestyret har likevel ikke fått rapportering på området siden den nye kommunedirektøren kom inn. Kommunedirektøren har gjort rede for denne rapporteringen ligger innenfor prosjektet de nå gjennomfører med ny organisering og struktur.

Kriteriet er likevel pr dags dato ikke oppfylt.

Kommunen bør ha system og rutiner som sikrer at innmeldte vedlikeholdsbehov fra de tjenesteytende enhetene følges opp.

Systemet for innmelding av brukerbehov og/eller vedlikeholdsbehov er at disse skal meldes inn via Facilit. Dette følger av eiendomsavdelingens egne retningslinjer og ønsker.

Det er imidlertid for liten kunnskap om systemet i avdelingene og internt i eiendomsavdelingen til at de har fått dette til å fungere. Brukerbehovene mottas og håndteres til tross for dette relativt godt. Men kriteriet er bare delvis oppfylt.

Revisor har på bakgrunn av sine funn og vurderinger gitt følgende anbefalinger:

Fauske kommune bør:

- sørge for å få revidert eiendomsavdelingens mål og strategier i tråd med deres nye organisering.
- sørge for å få vedtatt sine mål og strategier for eiendomsforvaltningen i kommunestyret.
- se til at ny tilstandsanalyse av kommunens bygningsmasse gjennomføres som planlagt.
- utarbeide en rutine for systematisk rapportering til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet til kommunens bygningsmasse.
- prioritere opplæring og full overgang til Facilit for alle forhold som har med eiendomsforvaltning å gjøre.

3.1 Konklusjon og anbefaling

3.1 Konklusjon og oppsummering

1. Har kommunen etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger?

Revisor konkluderer med at:

Fauske kommune har i noen grad etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger.

Kommunen bør ha klare mål og strategier for vedlikehold av kommunens bygningsmasse.

Eiendomsavdelingens vedlikeholdsplan er etter revisors vurdering en tilfredsstillende plan med gode konkrete tiltak for å kunne lykkes med eiendomsforvaltningen.

Revisor mener kommunen har mål og strategier, men at disse må tilpasses den nye organiseringen og oppdateres for å kunne oppfylle kriteriet til det fulle.

Kommunen bør ha en oppdatert oversikt over tilstanden og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen.

Kommunen har en god oversikt over byggene sine. Tilstandsanalysen er imidlertid over 8 år gammel og er helt avhengig av å bli oppdatert for at kommunen skal ha en reell oversikt over byggenes tilstand.

Pr. dags dato er revisors vurdering at oversikten over tilstanden på bygningene og kostnadsetterslepet ikke er god nok til å fylle kriteriet.

Kommunen bør ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta bygningsmassen, og organiseringen bør reflektere ansvarsforholdene.

Kommunen har dokumentert en oversikt over kompetansen på området. I tillegg arbeider de med å få på plass en felles kompetanseplan etter den nye organiseringen.

Kompetansen til å gjennomføre tilstandsanalyse er også på plass i enheten. For å få Facilit til å fungere som et fullverdig FDVU-system må kommunen prioritere opplæring for de som trenger det.

Kommunen arbeider godt med både arealutnyttelse, energisparing og overgang fra leie til eie. Eiendomsavdelingen har også tatt tak i brukeravtalen slik at de ikke blir benyttet til andre oppgaver enn deres egne. Revisor mener kriteriet langt på vei er oppfylt.

Kommunedirektøren bør rapportere til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen på en systematisk måte.

Det rapporteres i linjen i hele avdelingen helt opp til kommunalleder til tross for at avdelingen ikke har en formell rapporteringsrutine.

Kommunestyret har likevel ikke fått rapportering på området siden den nye kommunedirektøren kom inn. Kommunedirektøren har gjort rede for denne rapporteringen ligger innenfor prosjektet de nå gjennomfører med ny organisering og struktur.

Kriteriet er likevel pr dags dato ikke oppfylt.

Kommunen bør ha system og rutiner som sikrer at innmeldte vedlikeholdsbehov fra de tjenesteytende enhetene følges opp.

Systemet for innmelding av brukerbehov og/eller vedlikeholdsbehov er at disse skal meldes inn via Facilit. Dette følger av eiendomsavdelingens egne retningslinjer og ønsker.

Det er imidlertid for liten kunnskap om systemet i avdelingene og internt i eiendomsavdelingen til at de har fått dette til å fungere. Brukerbehovene mottas og håndteres til tross for dette relativt godt. Men kriteriet er bare delvis oppfylt.

3.2 Anbefalinger

Fauske kommune bør:

- sørge for å få revidert eiendomsavdelingens mål og strategier i tråd med deres nye organisering.
- sørge for å få vedtatt sine mål og strategier for eiendomsforvaltningen i kommunestyret.
- se til at ny tilstandsanalyse gjennomføres som planlagt.
- utarbeide en rutine for systematisk rapportering til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet til kommunens bygningsmasse.
- prioritere opplæring og full overgang til Facilit for alle forhold som har med eiendomsforvaltning å gjøre.

SAK 34/22**Rapport forvaltningsrevisjon: Eiendomsforvaltning****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
26.10.2022**Vedlegg:**

- Salten kommunerevisjon IKS, okt 2022 – Rapport forvaltningsrevisjon Fauske kommune - Eiendomsforvaltning

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret vedtok i sak 95/20 Plan for forvaltningsrevisjon 2020 – 2023. Den vedtatte opprinnelige planen ble som følger i prioritert rekkefølge:

- 1.Økonomistyring
- 2.Sykefravær
- 3.Eiendomsforvaltning
- 4.Oppfølging av politiske vedtak
- 5.Administrativ struktur
- 6.Nivå på tjenesteyting
- 7.Gjennomføring av omstilling

Av de syv punktene er punkt 1 økonomistyring levert i 2021 og punkt 2 sykefravær levert i 2022. Kommunestyret ga samtidig kontrollutvalget fullmakt til å foreta endringer og omprioriteringer av planen, noe som ble gjort i juni. Her ble punkt 4-7 erstattet ved at man heller valgte å prioritere prosjekter på trygt skolemiljø og informasjonssikkerhet.

Før kontrollutvalget gjorde endringer i planen ble punkt 3 Eiendomsforvaltning igangsatt, ref sak 05/22 i februar. besluttet kontrollutvalget igangsetting av punkt 3 Eiendomsforvaltning basert på revisors prosjektplan av 27.01.2022.

Formålet med prosjektet har vært å belyse om Fauske kommune har et rasjonelt dokumenterbart system for vedlikehold av bygg, som er egnet til å forhindre verdiforringelse i bygningsmassen. I undersøkelsen har man forsøkt å svare ut følgende problemstilling: *Har kommunen etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger?*

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentinnsamling og intervju med enhetsleder Fauske kommunale eiendommer, avdelingsleder drift og vedlikehold. arbeidsleder formann kommunale eiendommer og avdelingsleder for boligkontoret. I tillegg kommunedirektør og korrespondanse med avdelingsleder på Helsetunet.

Revisjonskriterier (krav som stilles til det som undersøkes av revisjonen), er utledet fra kommuneloven, forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner, NOU 2004:22 «Velholdte bygninger gir mer til alle», Multiconsult KS og kommunens egne retningslinjer og reglementer.

Revisors funn og vurderinger

Revisor har gjort vurderinger knyttet til hver av revisjonskriteriene som er satt opp:

- «Kommunen bør ha klare mål og strategier for vedlikehold av kommunens bygningsmasse»
 - Kommunen har en strategiplan som etter revisors forståelse gir overordnede mål. Dokumentet er ikke vedtatt av kommunestyret og det er heller ikke oppdatert og tilpasset driften av eiendomsavdelingen etter omorganisering. Vedlikeholdsplanen er etter revisors vurdering en tilfredsstillende plan med gode konkrete tiltak for å kunne lykkes med eiendomsforvaltningen. Revisor mener kommunen har mål og strategier, men at disse må tilpasses den nye organiseringen.
- «Kommunen bør ha en oppdatert oversikt over tilstanden og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen»
 - Kommunen har en god oversikt over byggene sine, tilstandsanalysen er imidlertid svært gammel og denne må oppdateres for at kommunen skal ha en reell oversikt over byggenes tilstand.
- «Kommunen bør ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta bygningsmassen, og organiseringen bør reflektere ansvarsforholdene.»
 - Kommunen har dokumentert oversikt over kompetanse. I tillegg arbeides med felles kompetanseplan etter ny organiseringen. Den største utfordringen sett med revisors øyne er å få løftet kompetansen på Facilit til et nivå som gjør at de får fullt utbytte av programmet. Slik revisor forstår det arbeides det godt med arealutnyttelse. Revisor mener det er hensiktsmessig å gi brukerne av formålsbyggene sterkere insitament for å være arealøkonomiske. Dette kan for eksempel gjøres i form av kostnadsdekkende husleie (internhusleie). Kommunen arbeider godt med både arealutnyttelse, energisparing og overgang fra leie til eie.
- «Kommunedirektøren bør rapportere til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen på en systematisk måte.»
 - Kommunen burde hatt en formell skriftlig rutine med faste punkter som blir rapportert rutinemessig. Det rapporteres i linjen i hele avdelingen helt opp til kommunalleder til tross for manglende formelle rutiner for dette.

Kommunestyret har ikke fått rapportering på området siden den nye kommunedirektøren kom inn.

- «Kommunen bør ha system og rutiner som sikrer at innmeldte vedlikeholdsbehov fra de tjenesteytende enhetene følges opp.»
 - Kommunen har et system for innmelding av brukerbehov. Dette blir i liten grad brukt. Avdelingen har likevel rutiner for å fange opp innmeldte behov og avvik, og kan sikre at disse følges opp.

Revisors konklusjon og anbefalinger

Revisor konkluderer i rapporten at Fauske kommune i noen grad har etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger. Ut fra undersøkelsen anbefaler revisor at Fauske kommune bør:

- sørge for å få revidert eiendomsavdelingens mål og strategier i tråd med deres nye organisering.
- sørge for å få vedtatt sine mål og strategier for eiendomsforvaltningen i kommunestyret.
- se til at ny tilstandsanalyse gjennomføres som planlagt.
- utarbeide en rutine for systematisk rapportering til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet til kommunens bygningsmasse.
- prioritere opplæring og full overgang til Facilit for alle forhold som har med eiendomsforvaltning å gjøre.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren skriver i sitt hørings svar at innholdet i rapporten er i overensstemmelse med deres kjennskap til kommunens praksis. I så måte er konklusjonen i rapporten ikke uforventet, men peker på at det i praksis kan oppfattes mer nyansert enn det fremkommer i presentasjon av funnene. Kommunedirektøren gir videre uttrykk for at kommunen vil ta med seg anbefalingene videre i sitt forbedringsarbeid i kommunen. Kommentarene har ikke ført til endringer i rapportens konklusjoner og anbefalinger.

Vurdering:

Salten kommunerevisjon har gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport som gjelder eiendomsforvaltning i henhold til kontrollutvalgets bestilling. Rapporten vurderes å ha besvart kontrollutvalgets problemstillinger og får frem forbedringsmuligheter. Der hvor dette er relevant har revisor gitt konkrete anbefalinger til slike forbedringer.

Rapporten forelegges kommunestyret etter innstilling fra kontrollutvalget. I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon §5 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjoner blir fulgt opp. Det vil derfor være naturlig for kontrollutvalget med oppfølgingssak etter en viss tid for å vurdere fremdriften i oppfølgingen.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Eiendomsforvaltning er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem
4. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres i løpet av høsten 2023.

Røkland, 18.okt 2022

Ronny Seljeseth
Seniorrådgiver

NOTAT

JournalpostID: 23/30654

Dato: 29.08.2023

Redegjørelse til kontrollutvalget om arbeidet med forvaltningsrevisjon av eiendomsforvaltning i Fauske kommune

Bakgrunn

Kontrollutvalget i Fauske kommune vedtok i møte 22.02.2022 saksnummer 05/22 å gjennomføre en undersøkelse av eiendomsforvaltningen i kommunen. Formålet med revisjonen var å belyse om Fauske kommune hadde et rasjonelt system for vedlikehold av bygg, som egnet seg til å forhindre verdiforringelse av bygningsmassen.

Revisjonen konkluderte med at Fauske kommune hadde i noen grad etablert hensiktsmessige system og rutiner som kunne ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger. Revisjonsrapporten kom med anbefalinger, som kommunen burde forbedre/følge opp. Under vil Fauske kommune gi status på hver av de 5 anbefalingene, samt tilbakemelde om videre fremdrift.

Anbefalinger

Rapporten konkluderte med at Fauske kommune bør:

➤ sørge for å få revidert eiendomsavdelingens mål og strategier i tråd med deres nye organisering.

Status: Fauske kommune holder på med revidering av strategidokumentet, slik at det blir tilpasset dagens organisering og ressurser, forventet progresjon er gjennomføring innen utgangen av 2023. Ved eventuelle forsinkelser er målsettingen å ha ferdigstilt arbeidet innen første kvartal 2024.

➤ sørge for å få vedtatt sine mål og strategier for eiendomsforvaltningen i kommunestyret.

Status: Se beskrivelse over om progresjon. Det blir skrevet sak til politisk behandling når tilstandsregistreringen på byggene er ferdigstilt. Grunnlaget som kommer frem i tilstandsregistreringen vil gi føringer for realistiske mål som kan vedtas. I arbeidet med tilstandsregistrering er det kommet frem at man ønsker å opprettholde mål om

gjennomsnittlig tilstandsgrad på TG 1,3 for kommunens bygningsmasse, men også tilføye at kommunen ikke bør ha noen bygg med dårligere tilstandsgrad en TG 1,8.

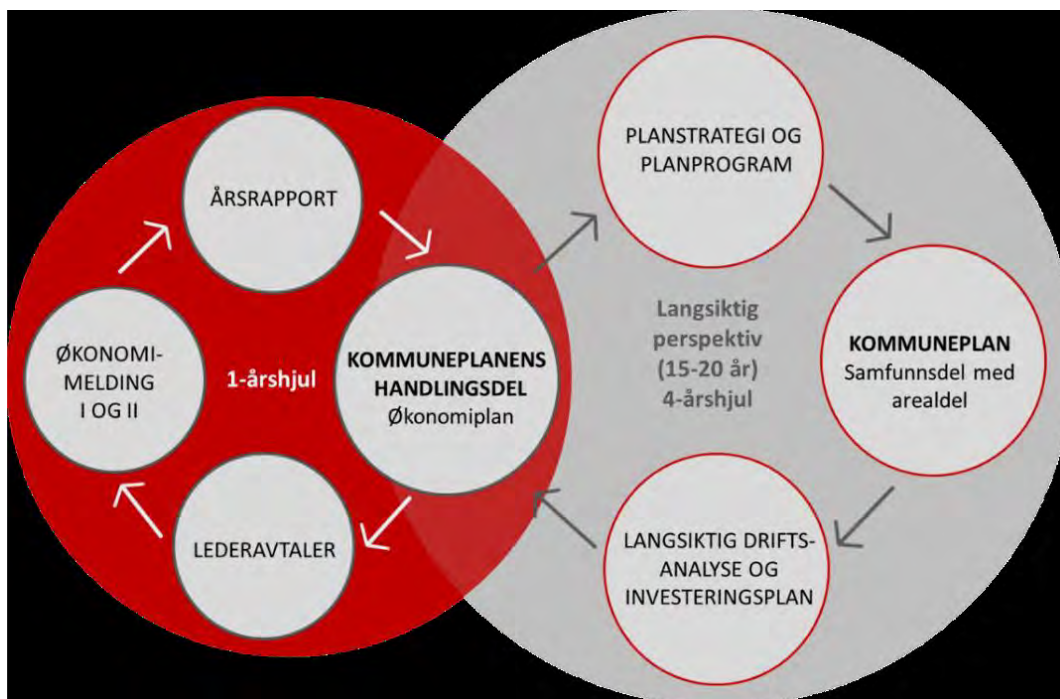
Samtidig som tilstandsregistrering skal det også gjennomføres kartlegging av tilgjengelighet/universell utforming. Det er for å ivareta vedtatte bærekraftsmål fra kommuneplanens samfunnsdel, og med bakgrunn i kommunedelplan helse, omsorg og velferd som nylig har vært på høring.

➤ se til at ny tilstandsanalyse gjennomføres som planlagt.

Status: Tilstandsanalyse er under gjennomføring og ferdigstilles etter planen i uke 39-41 på formålsbygg (se vedlagt fremdriftsplan).

➤ utarbeide en rutine for systematisk rapportering til kommunestyret om tilstanden og vedlikeholdsbehovet til kommunens bygningsmasse.

Status: Fauske kommune jobber med å innarbeide en handlingsplan som en kontinuerlig del av økonomiplanarbeidet. Dette vil skape en sammenheng mellom kommuneplanens samfunnsdel og eiendomsavdelingens strategidokument. I handlingsplanen vil det defineres en plan for vedlikehold i økonomiplan-perioden. Dette sikrer at målene fra strategidokumentet blir implementert i økonomi- og handlingsplanen med økonomisk dekning for gjennomføringen av vedlikeholdsarbeidet. Handlingsplanen vil rapporteres på til kommunestyret i tertialrapporter og årsmeldinger. Dette sørger for at det er en rød tråd mellom behov, gjennomføring og rapportering på vedlikehold. Figuren under viser hvordan rapportering og gjennomføring vil skje i praksis.

Figur 1 Kommunens plansystem fra kommuneplanens samfunnsdel

➤ prioritere opplæring og full overgang til Facilit for alle forhold som har med eiendomsforvaltning å gjøre.

Status: Det er gjennomført opplæring med egne ansatte. Enhetsleder har sørget for at det er gjennomført opplæring/innføring i bruk av helpdesk (rapporteringsystem for bruker, hvor de melder inn bygningsmessige avvik).

Per Håkon Hanssen
Enhetsleder

Vedlegg:
Fremdriftsplan Tilstandsanalyse

SAK 16/23

Oppfølging av kommunestyrets vedtak: Forvaltningsrevisjon informasjonssikkerhet

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.09.2023

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, 03.10.2022: Rapport forvaltningsrevisjon informasjonssikkerhet Fauske kommune (utdrag; sammendrag og konklusjon og anbefalinger)
- Fauske kontrollutvalg, 26.10.2022, saksfremlegg sak 35/22. Rapport forvaltningsrevisjon informasjonssikkerhet.
- Fauske kommune, 29.08.2023. Redegjørelse til Kontrollutvalget om arbeidet med forvaltningsrevisjonen av informasjonssikkerheten i Fauske kommune

Bakgrunn for saken:

Rapport fra forvaltningsrevisjon om informasjonssikkerhet ble behandlet av kontrollutvalget i fjor høst og videre til kommunestyret i møte 14. desember 2022, 93/22. Det ble her fattet følgende vedtak:

1. *Forvaltningsrevisjonsrapporten Informasjonssikkerhet er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.*
2. *Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.*
3. *Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres i løpet av høsten 2023.*

Rapportens konklusjon var at Fauske kommune i noen grad ivaretar regelverket om informasjonssikkerhet og personvern. Det ble gitt seks anbefalinger som gjaldt tiltak for å sikre:

- revidert overordnet risiko og sårbarhetsanalyse.
- revidert beredskapsplan.

- helhetlig internkontroll med oppdaterte prosedyrer og rutiner for informasjonssikkerhet.
- ajourført arkivplan.
- oversikt over sin behandling av personopplysninger og dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen.
- at de ansatte har nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet.

I tråd med kommunestyrets vedtak og Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak fra forvaltningsrevisjon følges opp.

Til behandling av saken er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om møte i kontrollutvalget kl 09.30 for å redegjøre om oppfølgingen som vedtaket har fått fra administrasjonens side. Det er også bedt om at en skriftlig redegjørelse oversendes sekretariatet. Denne er vedlagt saken. I tillegg er det opplyst at kontrollutvalget kan ha ønske om å stille spørsmål i tilknytning til saken.

Notatet fra leder for Innovasjon og utvikling beskriver grundig arbeidet som er gjort siden rapporten ble behandlet. I notatet ligger en oversiktlig plan med ansvarsperson og fremdrift. Alle tiltakene er enten fullført, i prosess eller under planlegging. Samtidig erkjenner administrasjonen at flere av prosessene vil kreve involvering av ansatte ute i tjenestene og oppfølging av ledere. Dette betyr at prosessen vil ta noe tid og kreve gode verktøy som støtter arbeidet. Etersom saken er i en pågående prosess, kan det være naturlig med ny oppfølging av rapporten til neste år.

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg § 5 gjennomført en oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 93/22 Forvaltningsrevisjon informasjonssikkerhet.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte kommunestyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer at arbeidet med å iverksette rapportens anbefalinger er godt i gang. Kontrollutvalget kommer tilbake med ny oppfølging av saken i løpet av 2024.
3. Kontrollutvalgets vedtak vedlagt administrasjonens redegjørelse oversendes kommunestyret til orientering.

Røklund, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjon

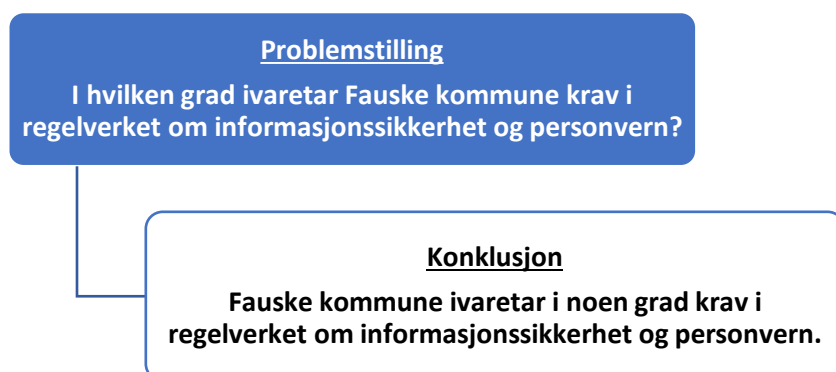
Informasjonssikkerhet

Fauske kommune

Sammendrag

Denne forvaltningsrevisjonen omhandler informasjonssikkerhet i Fauske kommune. Salten kommunerevisjon IKS har følgende konklusjon på problemstillingen:

Figur 1: Problemstilling og konklusjon

Revisor er pliktig til å vurdere kommunens praksis opp mot revisjonskriteriene. Nedenfor har vi redegjort for vurderinger for hvert av revisjonskriteriene som ligger til grunn for konklusjonen.

Fauske kommune har mål og strategier for informasjonssikkerhet, men de kunne vært mer forankret internt. Revisors vurdering er at kommunen jevnlig bør rapportere hvor langt man er kommet for å nå målene innen informasjonssikkerhet. Kommunen har delvis definerte roller og ansvar knyttet til personvern og informasjonssikkerhet.

Fauske kommune har personvernombud, men de har ikke gjort en vurdering om det kan oppstå interessekonflikt med tanke på hvilke andre roller ombudet har. Fauske kommune har ikke en oppdatert helhetlig risikovurdering eller beredskapsplan. Revisors vurdering er at kommunen jobber godt med beredskapsøvelser.

Fauske kommune bør arbeide mer for å få et helhetlig internkontrollsystem med prosedyrer og rutiner som er kjent blant de ansatte.

Fauske kommune har ikke en ajourført arkivplan. Fauske kommune har ikke oversikt over sin behandling av personopplysninger. Kommunen kan delvis dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen.

Fauske kommune bør jobbe mer systematisk for å sikre nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet for sine ansatte.

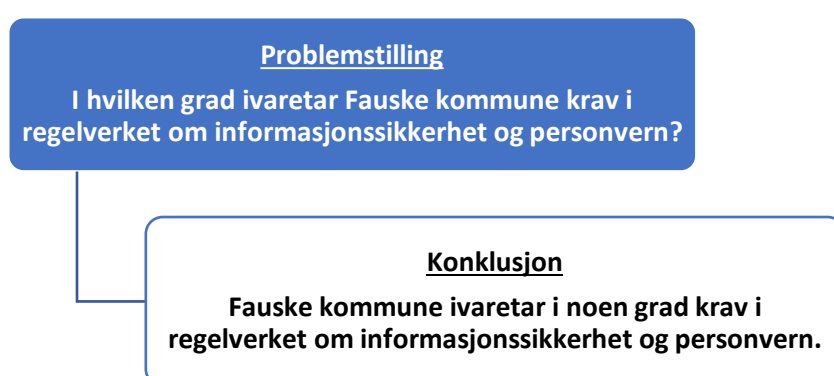
Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier, intervju med en rekke relevante informanter og spørreundersøkelser blant ansatte. På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner som framkommer i rapporten, anbefaler revisor at Fauske kommune vurderer tiltak for å sikre:

- ❖ revidert overordnet risiko og sårbarhetsanalyse.
- ❖ revidert beredskapsplan.
- ❖ helhetlig internkontroll med oppdaterte prosedyrer og rutiner for informasjonssikkerhet.
- ❖ ajourført arkivplan.
- ❖ oversikt over sin behandling av personopplysninger og dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen.
- ❖ at de ansatte har nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet.

3 Konklusjon og anbefalinger

3.1 Konklusjon

Denne forvaltningsrevisjonen omhandler informasjonssikkerhet i Fauske kommune. Salten kommunerevisjon IKS har følgende konklusjon på problemstillingen:

Figur 11: Problemstilling og konklusjon

Revisor er pliktig til å vurdere kommunens praksis opp mot revisjonskriteriene. Nedenfor har vi redegjort for funn og vurderinger for hvert av revisjonskriteriene som ligger til grunn for konklusjonene.

Fauske kommune har mål og strategier for informasjonssikkerhet, men de kunne vært mer forankret internt. Revisors vurdering er at kommunen jevnlig bør rapportere hvor langt man er kommet for å nå målene innen informasjonssikkerhet. Kommunen har delvis definerte roller og ansvar knyttet til personvern og informasjonssikkerhet.

Fauske kommune har personvernombud, men de har ikke gjort en vurdering om det kan oppstå interessekonflikt med tanke på hvilke andre roller ombudet har. Fauske kommune har ikke en oppdatert helhetlig risikovurdering eller beredskapsplan. Revisors vurdering er at kommunen jobber godt med beredskapsøvelser.

Fauske kommune burde arbeide mer for å få et helhetlig internkontrollsystem med prosedyrer og rutiner med tanke på informasjonssikkerhet som er kjent blant de ansatte.

Fauske kommune har ikke en ajourført arkivplan. Fauske kommune har ikke oversikt over sin behandling av personopplysninger. Kommunen kan delvis dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen.

Fauske kommune bør jobbe mer systematisk for å sikre nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet for sine ansatte.

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier, intervju med en rekke relevante informanter og spørreundersøkelser blant ansatte.

3.2 Anbefalinger

På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner som framkommer i rapporten, anbefaler revisor at Fauske kommune vurderer tiltak for å sikre:

- ❖ revidert overordnet risiko og sårbarhetsanalyse.
- ❖ revidert beredskapsplan.
- ❖ helhetlig internkontroll med oppdaterte prosedyrer og rutiner for informasjonssikkerhet.
- ❖ ajourført arkivplan.
- ❖ oversikt over sin behandling av personopplysninger og dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen.
- ❖ at de ansatte har nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet.

SAK 35/22

Rapport forvaltningsrevisjon: Informasjonssikkerhet

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
26.10.2022

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, okt 2022 – Rapport forvaltningsrevisjon Fauske kommune - Informasjonssikkerhet

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret vedtok i sak 95/20 Plan for forvaltningsrevisjon 2020 – 2023. Av 7 punkter er punkt 1 økonomistyring levert i 2021 og punkt 2 og 3 henholdsvis sykefravær og eiendomsforvaltning levert i 2022.

Av de syv punktene er punkt 1 økonomistyring levert i 2021 og punkt 2 sykefravær levert i 2022. Kommunestyret ga samtidig kontrollutvalget fullmakt til å foreta endringer og omprioriteringer av planen, noe som ble gjort i juni. Her ble punkt 4-7 erstattet ved at man heller valgte å prioritere prosjekter på trygt skolemiljø og informasjonssikkerhet.

Kommunestyret har gitt kontrollutvalget fullmakt til å foreta endringer i planen. I sak 17/22 besluttet kontrollutvalget å gjøre endringer på de resterende prosjekter ved å prioritere forvaltningsrevisjon på informasjonssikkerhet og trygt skolemiljø. I samme sak behandlet kontrollutvalget prosjektplan for undersøkelsene og vedtok igangsetting.

Det er en risiko for mangler ved system og etterlevelse, og det kan medføre tap av data, informasjon på avveie, at nødvendig informasjon ikke er tilgjengelig for de som trenger det, samt tap av tillit og omdømme. Formålet med revisjonen er å finne ut om Fauske kommune følger lovverket med tanke på informasjonssikkerhet og personvern på noen utvalgte områder.

I undersøkelsen har man forsøkt å svare ut følgende problemstilling: *I hvilken grad ivaretar Fauske kommune krav i regelverket om informasjonssikkerhet og personvern?*

I undersøkelsen har revisor gjennomgått dokumenter fra kommunene som er innhentet på bakgrunn av vårt oppdrag fra kontrollutvalget. Revisor har gått gjennom kommunenes planer, interne rutiner og annen relevant dokumentasjon. Innsamlingen av data baserer seg også på intervju og skriftlige samtaler med enhetsleder for administrasjon og fellestjenester, IT-Konsulent/ Sikkerhetsansvarlig /Personvernombud og arkivar. Det er også gjort en spørreundersøkelse, men med lav svarprosent (7,3%), noe som ikke gir grunnlag for generalisering, men som likevel kan gi indikasjoner.

Revisjonskriterier (krav som stilles til det som undersøkes av revisjonen), er utledet fra, arkivloven, offentlighetsloven og personopplysningsloven med tilleggende forskrifter, kommuneloven, eForvaltningsforskriften, krav til informasjonssikkerhet i personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR), Datatilsynets føringer og veiledere for informasjonssikkerhet, Datatilsynets veileder for å etablere internkontroll, Digitaliseringsdirektoratet sin veileder for internkontroll i praksis – informasjonssikkerhet og kommunens egne retningslinjer regler og reglementer.

Revisors funn og vurderinger

Revisor har gjort vurderinger knyttet til hver av revisjonskriteriene som er satt opp:

- «Kommunen skal ha mål og strategi for informasjonssikkerhet»
 - Revisor finner at Fauske kommune har mål og strategier for informasjonssikkerhet, men at de kunne vært mer forankret internt.
- «Kommunen skal ha definerte roller og ansvar knyttet til personvern og sikkerhet.»
 - Roller og ansvarsområder beskrives i overordnede dokumenter, men i noen tilfeller er det usikkerhet om det konkrete innholdet. At det kommer frem at det er usikkerhet om hvem som har ansvar for hva, og at årsplanen for informasjonssikkerhet ikke er fulgt opp, kan indikere at det er uklarheter rundt roller og ansvar.
- «Kommunen skal ha personvernombud.»
 - Kommunen har utpekt personvernombud. Det er ikke gjort en vurdering om det kan oppstå interessekonflikt med tanke på hvilke andre roller ombudet har.
- «Kommunen skal foreta risikovurderinger og iverksette nødvendige tiltak.»
 - Fauske kommune sin helhetlige risikovurdering 2018-2021 skulle vært revidert i løpet av 2021. Revisors vurdering er at risikovurderingene bør revideres da det begynner å bli en tid siden den ble utarbeidet. Revidering av disse er imidlertid i gang. Det kommer også frem at det mangler risikovurdering for noen fagsystemer, og at det ikke er gjort risikovurderinger på arkivområdet.
- «Kommunen skal ha en beredskapsplan som bør omfatte informasjonssikkerhet.»
 - Informasjonssikkerhet er ikke nevnt under kommunens nettside om beredskap. Det er positivt at kommunen har en beredskapsplan for IT, men planen er ikke revidert. Revisors vurdering er at Fauske kommune jobber godt med beredskapsøvelser.
- «Kommunen bør utarbeide prosedyrer og rutiner for informasjonssikkerhet.»
 - Fauske kommune har mange rutiner på plass, men det er en jobb å gjøre for å holde de jevnlig oppdatert og gjøre de kjent blant de ansatte. Et nytt internkontrollsystem er positivt, samtidig må kommunen ha en plan for jevnlig revisjoner. Spørreundersøkelsen indikerer at de ansatte trenger mer

kunnskap om rutiner generelt, og spesielt hva de skal gjøre om det skjer brudd på personopplysningssikkerheten.

- «Kommunen skal ha en ajourført arkivplan.»
 - Med bakgrunn i tilsyn gjennomført av arkivverket finner revisor at det er noen mangler i kommunens arkivplan som gjør at arkivplanen ikke inneholder alle momenter som den burde etter loven. Revisors vurdering er at Fauske kommune bør arbeide for å ajourføre sin arkivplan etter pålegg om utbedringer fra arkivverkets tilsynsrapport, juni 2022. Ut fra dette mener revisor at kommunen ikke har en ajourført arkivplan.
- «Kommunen skal ha oversikt over sin behandling av personopplysninger og dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen.»
 - Revisors vurdering er at Fauske kommune ikke har en oversikt over sin behandling av personopplysninger. Kommunen kan delvis dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen.
- «Kommunen skal sikre at de ansatte har nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet.»
 - Sikkerhetsansvarlig har bidratt med informasjon til de ansatte, men det mangler blant annet en opplæringsmodul for nyansatte, og heller ikke opplæring i bruk av sak- og arkivsystemet. Spørreundersøkelsen styrker revisors forståelse om at opplæringen av ansatte ikke er tilstrekkelig systematisk for å sikre nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet.

Revisors konklusjon og anbefalinger

Revisor konkluderer i rapporten at Fauske kommune i noen grad ivaretar regelverket om informasjonssikkerhet og personvern.. Ut fra undersøkelsen anbefaler revisor at Fauske kommune bør vurdere tiltak for å sikre:

- revidert overordnet risiko og sårbarhetsanalyse.
- revidert beredskapsplan.
- helhetlig internkontroll med oppdaterte prosedyrer og rutiner for informasjonssikkerhet.
- ajourført arkivplan.
- oversikt over sin behandling av personopplysninger og dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen.
- at de ansatte har nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet.

Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren skriver i sitt høringssvar at innholdet i rapporten er i overenstemmelse med deres kjennskap til kommunens praksis. I så måte er konklusjonen i rapporten ikke uforventet, men peker på at det i praksis kan oppfattes mer nyansert enn det fremkommer i presentasjon av funnene. Kommunedirektøren gir videre uttrykk for at kommunen vil ta med seg anbefalingene videre i sitt forbedringsarbeid i kommunen. Kommentarene har ikke ført til endringer i rapportens konklusjoner og anbefalinger.

Vurdering:

Salten kommunerevisjon har gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport som gjelder informasjonssikkerhet i henhold til kontrollutvalgets bestilling. Rapporten vurderes å ha besvart kontrollutvalgets problemstillinger og får frem forbedringsmuligheter. Der hvor dette er relevant har revisor gitt konkrete anbefalinger til slike forbedringer.

Rapporten forelegges kommunestyret etter innstilling fra kontrollutvalget. I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon §5 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjoner blir fulgt opp. Det vil derfor være naturlig for kontrollutvalget med oppfølgingssak etter en viss tid for å vurdere fremdriften i oppfølgingen.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Informasjonssikkerhet er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem
4. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres i løpet av høsten 2023.

Røkland, 18.okt 2022

Ronny Seljeseth
Seniorrådgiver

NOTAT

JournalpostID: 23/30564

Dato: 25.08.2023

Redegjørelse til Kontrollutvalget om arbeidet med forvaltningsrevisjonen av informasjonssikkerheten i Fauske kommune

Bakgrunn

Administrasjonen i Fauske kommune har mottatt Forvaltningsrevisjon av informasjonssikkerheten til videre oppfølging.

Rapporten er en grundig gjennomgang av informasjonssikkerheten i Fauske kommune, og tar utgangspunkt i følgende problemstilling:

I hvilken grad ivaretar Fauske kommune krav i regelverket om informasjonssikkerhet og personvern?

Rapporten konkluderer med at *Fauske kommune ivaretar i noen grad krav i regelverket om informasjonssikkerhet og personvern.*

I det videre arbeidet har Fauske kommune fokusert på de 6 anbefalingene som framkommer i rapporten. Det ble i februar gjennomført et oppstartsmøte med en liten arbeidsgruppe ledet av stabsleder for innovasjon og utvikling, supplert av tidligere IT-leder, nå avdelingsleder for dokumentserver/arkiv og beredskapsleder, samt personvernombudet som også fungerer som IT-sikkerhetsansvarlig og IT-konsulent. I løpet av våren 2023 er det gjennomført 3 koordineringsmøter i arbeidsgruppen, samt et møte med HR for å drøfte mulige synergieffekter ved anskaffelse av en kursportal-/plattform.

Forvaltningsrevisjonen av informasjonssikkerheten i Fauske kommune må sees i sammenheng med annet arbeid som har foregått parallelt. I løpet av 2022 er det gjennomført både en modenhetsanalyse basert på Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) sine grunnprinsipper for IKT-sikkerhet, «Grunnmurstest» av den digitale infrastrukturen gjennomført av utført med ekstern konsulentbistand, samt arbeidet med å styrke IT-sikkerheten etter et datainnbrudd som ble oppdaget i slutten av februar.

I sum betyr dette at Fauske kommune har et godt kunnskapsgrunnlag for videre arbeid for å kunne jobbe langsiktig og systematisk for å redusere sårbarhet og risiko i digitaliseringsarbeidet.

Som et resultat av arbeidet og hendelsen beskrevet over, er det lagt fram to saker til politisk behandling våren 2023, samt foreslått et tiltak til budsjett 2024 om en økning i budsjettet til informasjonssikkerhetsarbeidet.

Status for arbeidet med de 6 anbefalingene fremkommer av tabellen under. For å forenkle oversikten i arbeidet, har vi valgt å dele opp en av anbefalingene i en egen arbeidsoppgave:

Nr	Hva	Ansvarlig	Samarbeider med	Prioritet	Fremdrift
1	Revidert overordnet risiko og sårbarhetsanalyse 1)	Tom Seljeås		høy	I prosess
2	Revidert beredskapsplan IT	Tom Erik Holteng	IT-avdelingen	høy	Fullført
3	Helhetlig internkontroll med oppdaterte prosedyrer og rutiner for informasjonssikkerhet 2)	Tom Erik Holteng	IKT-sikkerhetsansvarlig, IKT-sikkerhetsutvalg	middels	Under planlegging
4	Ajournført arkivplan 3)	Lena Sagnes	Dokumentsenteret	middels	Fullført
5	Oversikt over sin behandling av personopplysninger 4)	Geir-Ove Kjellbak		middels	I prosess
6	At de ansatte har nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet 5)	Tom Erik Holteng	Personalavdelingen, Enhetsledere, Personvernombud	høy	I prosess
7	Dokumentere tiltak for å etterleve personvernforordningen	Geir-Ove Kjellbak		middels	I prosess

Merknader til arbeidet med de enkelte anbefalingene:

- 1) Arbeidet med overordnet ROS-analyse nærmer seg ferdig
- 2) Rutiner på overordnet nivå utarbeides og godkjennes av kommunedirektør. Øvrige rutiner utarbeides i IKT-sikkerhetsutvalget og tjenestene, og gjennomgår høring, godkjenning og fremtidige revisjoner (jf. dokumenthåndtering som del av kvalitetsutvikling i Sikri Samsvar)
- 3) Parallelt med forvaltningsrevisjonen har Arkivverket gjennomført tilsyn med arkivet til Fauske kommune. Revisjon og tilsyn er delvis overlappende. Arbeidet er fullført og tilsynet fra Arkivverket avsluttet herunder er arkivplanen ajournført.
- 4) Personvernombud vil samarbeide med Systemforum om opprettelse div. dokumenter i forbindelse med Personopplysninger. Med nødvendige lokale tilpasninger vil modulen Personvern i Sikri Samsvar benyttes for utarbeidelse av behandlinger/protokoller.
- 5) Opplæringsmateriell er delvis utarbeidet allerede i Teams. Det må sikres at alle ansatte får nødvendig og relevant opplæring. Anskaffelse av kursportal/-plattform er i prosess.

Flere av oppgavene (3, 5 og 7) har ikke ønsket fremdrift pga. forsinkelser i implementeringen av Sikri Samsvar. Det er viktig at arbeidet med anbefalingene gjøres på en effektiv og systematisk måte. Status for arbeidet med Sikri Samsvar er at en prosjektmedarbeider ble ansatt i midten av august og skal jobbe mot nyttår med implementering av løsningen. Det er ikke vurdert som hensiktsmessig å foregripe prosessen før vi kan benytte dokumenthåndteringsmodulen i Sikri Samsvar for å produsere prosedyrer og rutiner.

Saksbehandlers vurdering

Revisjon er positivt, nyttig og gir økt kunnskap og innsikt i egen organisasjon om ståsted, utfordringer og behov for prioriteringer. Når det er sagt, er det en erkjennelse at arbeidet med informasjonssikkerhet er krevende. Det handler både om kompetanse generelt i organisasjonen og spesifikt på noen av de komplekse områdene som krever juridisk kompetanse eller IT-spesialister. Det er også et spørsmål om kapasitet. Kommunen har begrensede ressurser og ofte enkeltansatte med flere roller eller funksjoner. Flere av prosessene vil kreve involvering av ansatte ute i tjenestene og oppfølging av ledere. Dette betyr at prosessen vil ta noe tid og kreve gode verktøy som støtter arbeidet. Vi anser kombinasjonen av innføringen av Sikri Samsvar med blant annet moduler for dokumenthåndtering, personvern, avvikshåndtering, systemforvaltning og risikovurdering, samt anskaffelse og implementering av en kursportal/-plattform vil bidra i det videre arbeidet med informasjonssikkerhet. Samtidig må overordnede strategier og planer, samt arbeidet kvalitetsutvikling revideres og vedlikeholdes.

Informasjonssikkerhetsarbeidet er et kontinuerlig arbeid som aldri blir ferdig. Vi har en ambisjon om å jobbe målrettet med å etablere en informasjonssikkerhetskultur slik at vi kan:

- Redusere risiko for uønskede hendelser som f.eks. unngå datainnbrudd eller tap av data som er kostbart (økonomisk og for omdømmet)
- Bevare tilliten i befolkningen/innbyggerne på Fauske om digitaliseringsarbeidet vårt

Vi vil derfor fokusere på to innsatsområder i fortsettelsen:

1. Heve kompetansen hos alle ansatte og ha gode rutiner, som kanskje er det tiltaket som gir mest igjen for innsatsen
2. Videreutvikle vår teknologiske sikkerhetsplattform slik at vi kommer på et akseptabelt nivå

Tom Erik Holteng
Leder innovasjon og utvikling

SAK 17/23

Rapport eierskapskontroll

Saksgang:
Kontrollutvalget**Møtedato:**
07.09.2023**Vedlegg:**

- Salten kommunerevisjon IKS, 29. juni 2023: Rapport eierskapskontroll Fauske kommune
- Fauske kommune, 15.09.2020. Fauske kommunes eierskapspolitikk/eierskapsmelding.

Bakgrunn:

Kontrollutvalget har utarbeidet plan for eierskapskontroll, slik det er bestemt i kommunelovens § 23-4. Planen gjelder perioden 2022-2023 og er basert på risikovurderinger av kommunens virksomhet. Kommunestyret har i sak 65/22 vedtatt planen etter innstilling fra kontrollutvalget med følgende tema: *Generell eierskapskontroll om utøvelse av kommunens eierinteresser. Kontrollen skal avdekke om kommunen har en oppdatert eierskapsmelding som tilfredsstillende kravene i kommuneloven §26-1 med særlig fokus om kommunen har et avklart formål med sine eierskap.*

I kontrollutvalgets møte 26. oktober 2022, sak 36/22 gjorde så utvalget en bestilling til revisor basert på dens prosjektplan. Ifølge prosjektplan skulle rapporten utarbeides i løpet av våren innenfor en ramme på 100 timer. Ferdig rapport ble oversendt i august.

Formål og problemstilling:

Formålet med eierskapskontrollen prosjektet er å avdekke om kommunen har en oppdatert eierskapsmelding som tilfredsstillende kravene i kommuneloven §26-1 med særlig fokus på om kommunen har et avklart formål med sine eierskap. Det er ut fra dette avledet følgende problemstilling:

I hvilken grad har Fauske kommune eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring?

Innsamlingen av data baserer seg i hovedsak på dokumentanalyse med utgangspunkt i kommunens eierskapsmelding. Revisjonen har ikke gått inn i noen enkeltsekskap, ettersom problemstillingen retter seg mot kommunens system og eierskapsmeldingen.

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen), er utledet fra kommuneloven, Fauske kommunes egen eierskapsmelding og KS Folkevalgprogram 2019- 2023 Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. For fullstendige utledede revisjonskriterier vises til vedlegg 2 i rapporten.

Revisor har gjort vurderinger knyttet til hver av de operasjonaliserte revisjonskriteriene som er satt opp:

- Fauske kommune skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv.
 - Kommunestyret vedtok i sak 0820/20, dato 15.09.2020 en ny eierskapsmelding. Kommunen oppfyller på den måten kriteriet om å utarbeide en eierskapsmelding minst en gang i valgperioden.
- Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring
 - Eiermeldingen inneholder ni prinsipper for god eierstyring. Etter å ha gjennomgått disse prinsippene, ser revisor at prinsippene i hovedsak inneholder de anbefalte prinsippene fra KS, som er tilpasset lokale forhold.
- Eierskapsmeldingen bør inneholde et prinsipp om årlig utarbeidelse av rapport om selskapene status for kommunestyret.
 - Eiermeldingen inneholder ikke et prinsipp om årlig utarbeidelse av rapport til kommunestyret om selskapene. KS anbefaler at kommunestyret årlig bør få seg forelagt en rapport om selskapene status, om økonomi, spesielle saker og lignende. Revisor finner heller ikke dokumentet lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider.
- Eierskapsmeldingen bør inneholde strategi om valg av selskapsform.
 - Godt redegjort for i eierskapsmeldingen.
- Eierskapsmeldingen bør inneholde et prinsipp om opplæring.
 - Eiermeldingen inneholder et prinsipp om opplæring av folkevalgte i eierstyring og selskapsledelse og kriteriet vurderes slik som oppfylt (men det er ikke undersøkt om intensjonen rent faktisk praktiseres utover at det er beskrevet som prinsipp).
- Eierskapsmeldingen bør inneholde et prinsipp om jevnlig revisjon av selskapenes styringsdokumenter og avtalene som regulerer styringen av selskaper.
 - Kommunen har i eierskapsmeldingen et prinsipp om at dokumenter som regulerer selskapenes styringsdokumenter og avtaler, bør revideres årlig av eierutvalget, med godkjenning i kommunestyret. Kriteriet vurderes som oppfylt.
- Eierskapsmeldingen bør inneholde strategi for sikring av nødvendig kompetanse i styrene. Det bør framkomme av eierskapsmeldingen krav til supplerende kompetanse i styrene.
 - Godt omtalt i dokumentet og kriteriet vurderes oppfylt.
- Eierskapsmeldingen bør inneholde prinsipp om balansert kjønnsrepresentasjon i styrene.

- Det legges til grunn at kommunen arbeider for kjønnsrepresentasjon i styrene etter gjeldende lovkrav om kjønnsbalanse.
- Det bør gå fram av eierskapsmeldingen at de skal ha en rutine for vurdering av habilitet.
 - Det går fram at habilitetsregler medfører at folkevalgte som har styreverv blir inhabile ved behandlingen av saker, i folkevalgte organer der selskapet er part..
- Eierskapsmeldingen bør inneholde et generelt prinsipp om å ha konkrete eierstrategier for det enkelte selskap.
 - Det vises til eierskapsmeldingens prinsipp 2 for eierstyring som angir at Fauske kommune har et eget dokument som et vedlegg til eierskapsmeldingen som omtales som «selskapsspesifikke eierstrategier». Kommunen har ikke fremskaffet dokumentet ovenfor revisjonen. Revisor har likevel vurdert kriteriet i det vesentligste som oppfylt.
- Eierskapsmeldingen skal inneholde en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.
 - Her vises igjen til dokumentet «selskapsspesifikke strategier» som ikke er undersøkt. I selve eiermeldingen er ikke oversikten uttømmende og revisors vurderte under utarbeidelse av rapporten kriteriet som ikke oppfylt. Revisor har i etterkant av kommunedirektørens kommentar, fått tilsendt kommunestyresak 39/23 der en oversikt over kommunens eierinteresser blant annet ble lagt frem.
- Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene
 - «Selskapsspesifikke strategier» er ikke fremskaffet og derfor ikke undersøkt av revisjonen. Det foreligger ikke konkrete målsetninger for kommunens eierskap, i eierskapsmeldingen. Kriteriet er ikke oppfylt.

Revisors konklusjon og anbefalinger

Revisor konkluderer at Fauske kommune i noen grad, opp mot stor grad, har eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven og gjeldende anbefalinger for eierstyring. Revisor kommer med følgende anbefalinger:

1. Fauske kommune må gjøre oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, til en del av eierskapsmeldingen.
2. Fauske kommune må i eierskapsmeldingen få på plass kommunens egne målsetninger med alle sine selskaper.
3. Fauske kommune bør årlig utarbeide en rapport om selskapenes status for kommunestyret.
4. Fauske kommunes eierskapsmelding bør være lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektørens kommentar er lagt ved i sin helhet under rapportens vedlegg 1. Revisjonen fikk nye opplysninger vedrørende kommunestyrebehandling 39/23 i juni og har tatt dette i betraktning. De nye opplysningene er tilføyd i metodekapittelet. Dette har medført endring i anbefaling 1. Anbefalingen 1 om oversikt over kommunens eierinteresser, er justert til en anbefaling om å gjøre oversikt over eierinteressene til en del av eierskapsmeldingen, fra at det tidligere ble anbefalt å få dette på plass i eierskapsmeldingen.

Anbefaling 2 om egne målsetninger for alle kommunens selskaper kan etter revisors vurdering ikke endres. Dette fordi det er et krav direkte i kommuneloven §26-1 annet ledd bokstav c, at eierskapsmeldingen skal inneholde opplysninger om kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i selskapene.

Vurderinger:

Momentene anses grundig belyst i rapporten sett opp mot problemstillingen som kontrollutvalget har valgt for undersøkelsen. Salten Kommunerevisjon vurderes derfor å ha gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport i samsvar med bestillingens innhold. Samtidig må det understrekes at kommunestyret i plan for eierskapskontroller har etterspurt en generell eierskapskontroll om kommunenes Eiermelding *med særlig fokus om kommunen har et avklart formål med sine eierskap*. Det er særlig det siste punktet som har mangler ved dagens Eiermelding og som kontrollutvalget bør påpeke i sin innstilling til kommunestyret. Kravet om utarbeidelse av selskapsstrategier er da også nylig bestemt av kommunestyret i sak 39/23 «Eierskapspolitikk for Fauske kommune – oppdatering»:

Fauske kommunes eierskapsmelding fra 2020, som vedlagt i saken, skal fortsatt legges til grunn for kommunens eierskapspolitikk.

Vedtatt «felles strategi for samarbeid og Eierstyring» i Salten fra 2016 skal fortsatt legges til grunn for Eierstyring av selskaper og samarbeid i Salten.

De overordnede bestemmelsene og strategiene i «Fauske kommunes eierskapspolitikk/eierskapsmelding» skal gjelde for vertskommuneløsninger uten at det utarbeides egne spesifikke strategier for disse.

Kommunedirektøren bes utarbeide forslag til selskaps-spesifikke strategier for selskaper og virksomheter som Fauske kommune etter kommuneloven har eierinteresser i, herunder;

Salten kraftsamband AS, Indre Salten Energi AS, ISE produksjon Røyrvatn AS, Kommunekraft AS, Moment Salten AS, Galvano TIA AS, Salten Gruppen AS.

Revisjonen påpeker i sin rapport at det er et absolutt lovmessig krav om strategier for alle sine eierskap og at man ikke kan velge bort dette for vertskommuneløsninger. Sekretariatet vurderer det ikke slik at disse nødvendigvis er valgt bort, men det at de overordnede strategiene er valgt som selskaps-spesifikk strategi kan være tilstrekkelig.

Rapporten behandles av kommunestyret etter innstilling fra kontrollutvalget. Det er naturlig å vise til kommunestyrets eget vedtak parallelt med rapportens anbefalinger i saken som går videre til kommunestyret. Det anbefales at man understreker behovet for å arbeide videre med selskaps-spesifikke strategier i tråd med kommunestyrets egne vedtak.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Rapport eierskapskontroll er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger og særlig påse at eierskapsmeldingen får på plass kommunens egne målsetninger med sine selskap, der dette mangler. Her vises også til kommunestyrets vedtak i sak 39/23.

3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om eierskapskontroll følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres innen ett år.

Røkland, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Eierskapskontroll

Fauske kommune

Rapport juni 2023

Forord

Salten kommunerevisjon IKS eies av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold i Salten- regionen i Nordland fylke.

Salten kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Av fire forvaltningsrevisorer har vi Mariell Myhre som er samfunnsviter, og Malin Bruun, Synne Skoglund og Bjørn Vegard Gamst som er jurister.

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med kommunelovens regler om eierskapskontroll i §23-4, og forskrift om kontrollutvalg §14. Formålet med eierskapskontroll er å kontrollere om den som utøver kommunens eller eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler.

Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for eierskapskontroll RSK 002.

Kontrollutvalget i Fauske kommune vedtok i sak 65/22 (07.12.2022) å gjennomføre en eierskapskontroll i Fauske kommune. Bestillingen har videre grunnlag i prosjektplan fra revisor datert 14. oktober 2022. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen. Ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen har vært forvaltningsrevisor Mariell Myhre. Oppdragsansvarlig er forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst.

Bodø, den 29.06.2023.

Mariell Myhre
Forvaltningsrevisor

Bjørn Vegard Gamst
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Innhold

FORORD.....	2
SAMMENDRAG.....	5
1 INNLEDNING.....	8
1.1 Kontrollutvalgets bestilling og bakgrunn.....	8
1.2 Problemstillinger og revisjonskriterier.....	8
1.2.1 Problemstilling.....	8
1.2.2 Revisjonskriterier.....	9
1.3 Metode og avgrensning.....	9
2 OPERASJONALISERTE REVISJONSKRITERIER.....	11
3 FAKTA OG VURDERINGER.....	13
3.1 FAUSKE KOMMUNES EIERSKAPSMELDING.....	13
3.2 KOMMUNENS PRINSIPPER FOR EIERSTYRING.....	14
3.2.1 ÅRLIG UTARBEIDELSE AV RAPPORT OM SELSKAPENES STATUS.....	15
3.2.2 Valg av selskapsform.....	16
3.2.3 God opplæring.....	17
3.2.4 Revidering av styringsdokumenter og avtaler.....	18
3.2.5 Kompetanse i styrene.....	19
3.2.6 Kjønnrepresentasjon i styret.....	20
3.2.7 Habilitet.....	21
3.2.8 Målsetning for hvert eierskap.....	22
3.3 OVERSIKT OVER EIERINTERESSER.....	23
3.4 FORMÅL MED EIERINTERESSER.....	24
4 KONKLUSJON.....	26
4.1 Anbefalinger.....	27
5 KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTAR.....	28
5.1 BEMERKNINGER TIL KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTAR.....	28
6 LITTERATUR OG KILDERREFERANSER.....	29

Fauske kommune- eierskapskontroll

VEDLEGG 1. HØRINGSSVAR FRA KOMMUNEDIREKTØREN	30
VEDLEGG 2. UTLEDNING TIL REVISJONSKRITERIER	31

Sammendrag

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en eierskapskontroll i Fauske kommune. Formålet med eierskapskontrollen er å belyse om Fauske kommune legger til rette for god eierstyring. Problemstillingen er følgende:

I hvilken grad har Fauske kommune eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring?

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentanalyse. På bakgrunn av revisjonskriteriene er målsetningen å se om kommunen på overordnet systemnivå oppfyller lover og retningslinjer for god eierstyring.

Å benytte KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, som grunnlag for den generelle eierskapsstrategien, gjør eiermeldingen til Fauske kommune strukturert og lett forståelig.

Kommunestyret i Fauske vedtok den 15.09.2020 i sak 0820/20 en ny eierskapsmelding. Kommunen har oppfylt lovkravet om å minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding, som vedtas av kommunestyret.

Dokumentet er ikke lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider, men kan imidlertid finnes dersom en søker gjennom kommunestyrevedtakene. Revisjonen trekker frem at det er viktig at slike dokumenter oppdateres jevnlig, og er lett tilgjengelig for alle som har behov for dem.

Fauske kommune har i eierskapsmeldingen prinsipper for god eierstyring. Videre inneholder eierskapsmeldingen strategi for valg av selskapsform.

I eiermeldingen framgår prinsipper om jevnlig revisjon av selskapenes styringsdokumenter og avtalene som regulerer styringen av selskapet, krav til nødvendig og supplerende kompetanse i styrene, kjønnsrepresentasjon og habilitet. Det framgår prinsipp om opplæring av folkevalgte i eierstyring.

Eierskapsmeldingen inneholder ikke konkrete eierstrategier for hvert enkelt selskap. Fauske kommune har ikke oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i, som en del av eierskapsmeldingen.¹

Rapporten har vært sendt til uttalelse hos kommunedirektøren. Kommunedirektørens uttalelse ligger som vedlegg 1 til denne rapporten.

Konklusjon

Basert på revisjonens funn og vurderinger er revisors konklusjon at Fauske kommune i noen grad, opp mot stor grad, har eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring.

Fauske kommune ivaretar kravet i kommuneloven om å minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding, vedtatt av kommunestyret. Revisjonen vurderer eierskapsmeldingen til å i all hovedsak inneholde den informasjon om eierstyring, som er anbefalt av KS.

I konklusjonen legges det vekt på at Fauske kommune ikke ivaretar kravet om å i eierskapsmeldingen ha oversikt over kommunens eierinteresser i eierskapsmeldingen. Videre inneholder ikke eierskapsmeldingen konkrete eierstrategier for hvert enkelt selskap kommunen har eierinteresser i.

Revisor har utarbeidet noen anbefalinger som kan bidra til at utøvelsen av eierstyring i Fauske kommune kan bli enda bedre.

¹ Fauske formannskap har i sak 046/23 utarbeidet en oversikt over kommunens eierinteresser.

Anbefalinger:

Revisor anbefaler følgende:

1. Fauske kommune må gjøre oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, til en del av eierskapsmeldingen.²
2. Fauske kommune må i eierskapsmeldingen få på plass kommunens egne målsetninger med alle sine eierskap.
3. Fauske kommune bør årlig utarbeide en rapport om selskapenes status for kommunestyret.
4. Fauske kommunes eierskapsmelding bør være lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider.

*For anbefaling 1 og 2 kan oversikten over selskapene og konkrete eierstrategier følge over i et vedlegg til eierskapsmelding, som kommunen henviser til i eierskapsmeldingen.

² Fauske formannskap har i sak 046/23 utarbeidet en oversikt over kommunens eierinteresser.

1 Innledning

1.1 Kontrollutvalgets bestilling og bakgrunn

Eierskapskontrollen er bestilt av kontrollutvalget i Fauske kommune med det formål å finne ut om kommunen har en oppdatert eierskapsmelding som tilfredsstiller kravene i kommuneloven § 26-1. Herunder med søkelys på om kommunen har et avklart formål med sine eierskap. Vi gjør rede for hvordan vi vil svare ut problemstillingen i de påfølgende kapitlene.

Bakgrunnen for bestillingen er plan for eierskapskontroller 2022- 2023 vedtatt av kommunestyret i sak 24/22, dato 14.09.2022. Kommunestyret delegerte i sak 24/22 myndighet til kontrollutvalget til å definere og avgrense et konkret prosjekt innenfor utvalgt område i planen. Kontrollutvalget i Fauske vedtok i sak 36/22, 26.10.22, bestilling av eierskapskontroll slik den er beskrevet i prosjektplan datert 14.10.2022.

1.2 Problemstillinger og revisjonskriterier

1.2.1 Problemstilling

Revisor har satt opp følgende problemstilling:

I hvilken grad har Fauske kommune eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring?

Vurderinger om:

- Kommunens eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret.
- Eierskapsmeldingens innhold.
- Kommunens prinsipper for eierstyring.
- Oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.
- Kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomheten.
-Konkrete eierstrategier for hvert selskap.

- Eierskapsmeldingens tilgjengelighet.
- Kommunens systematiske rapportering om tilstanden for selskapene.

1.2.2 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som den reviderte enhet i kommunen skal vurderes opp imot. De danner grunnlaget revisjonen trenger for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på det området som skal revideres.

Revisjonskriteriene er utledet fra følgende kilder:

- Kommuneloven
- Fauske kommunes eierskapsmelding
- KS Folkevalgtprogram 2019- 2023 Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

1.3 Metode og avgrensning

Eierskapskontrollen er gjennomført i tråd med gjeldende standard for eierskapskontroll i kommuner-RSK 002³. I henhold til RSK 002 kan eierskapskontroll gjennomføres som undersøkelse basert på mindre omfattende datamateriale enn forvaltningsrevisjon.

Eierskapskontroll er hjemlet i kommuneloven § 23-4. Da dette er en begrenset undersøkelse, som i all hovedsak baserer seg på kommunens eksisterende dokumentasjon, har revisjonen valgt å ikke avholde oppstartsmøte.

Det er kommunens system og rutiner i henhold til kommuneloven § 26-1 kontrollutvalget ønsker belyst. Prosjektet er derfor i all hovedsak basert på dokumentanalyse med utgangspunkt i kommunens eierskapsmelding.

Revisor har i etterkant av kommunedirektørens kommentar, fått opplysninger fra Fauske kommune som gjelder utarbeidelse av selskaps-spesifikke strategier.⁴ Kommunedirektøren

³ Norges Kommunerevisorforbund (2020). *Standard for eierskapskontroll*.

⁴ Fauske formannskap, sak 046/23, dato: 30.05.2023.

henviste til vedtak i formannskapsmøte i sak 046/23, og videre til behandling i kommunestyret den 15.06.23 for endelig vedtak. Formannskapet la i sak 046/23 (30.05.2023) frem en oversikt over kommunens eierinteresser. I kommunestyremøte den 15.06.23, i sak 039/23 ble formannskapets innstilling enstemmig vedtatt.

Kommunestyre i Fauske vedtok at «felles strategi for samarbeid og eierstyring i Salten» fra 2016 fortsatt skal legges til grunn for eierstyring av selskaper og samarbeid i Salten. Kommunestyret vedtok i sak 039/23 at de overordnede bestemmelsene og strategiene i «Fauske kommunes eierskapspolitikk/eierskapsmelding» skal gjelde for vertskommuneløsninger uten at det utarbeides egne spesifikke strategier for disse. Videre bes kommunedirektøren om å utarbeide forslag til selskaps spesifikke strategier for selskaper og virksomheter som Fauske kommune har eierinteresser i, herunder sju nevnte eierinteresser.⁵ Med bakgrunn i nytt vedtak, er anbefaling nr. 1 justert.⁶

I kommuneloven § 26-1 andre ledd bokstav c omtales et krav om at eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens formål med sine eierinteresser. Revisor har her tolket dette som en videreføring av kravet til konkrete eierstrategier og målsetninger for kommunens eierskap. Ettersom KS i sine anbefalinger forutsetter at kommunene har konkrete eierstrategier som grunnlag for styringen av sine eierskap.⁷

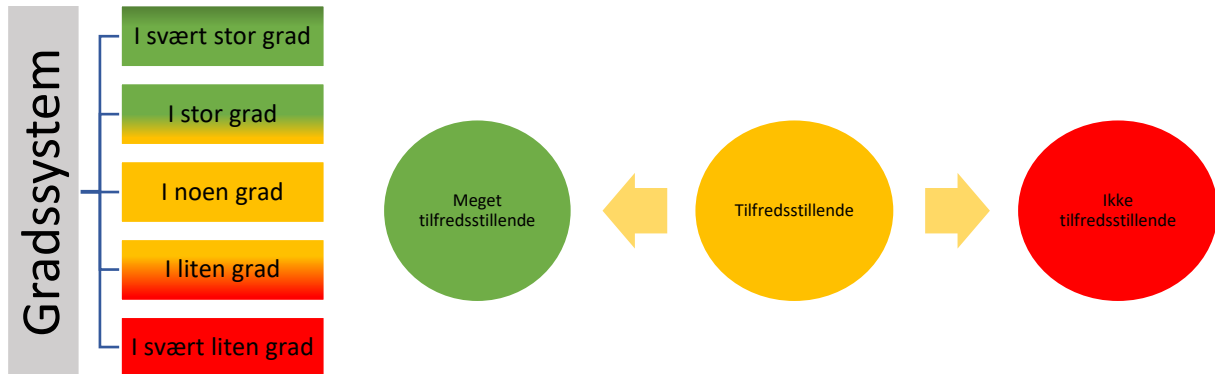
Revisjonen har ikke gått inn i noen enkelt selskap, ettersom problemstillingen retter seg mot kommunens system og eierskapsmeldingen. Vi understreker at eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av kommunens eierskapsmelding, da dette er en begrenset undersøkelse. Revisor legger til grunn at de fakta som er innsamlet gir tilstrekkelig grunnlag for å svare på problemstillingen, og i tråd med kvalitetskravene i RSK002. Påliteligheten og gyldigheten er også søkt sikret på et overordnet nivå gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

⁵ Dette gjelder: Salten kraftsamband AS, Indre Salten Energi AS, ISE produksjon Røyrvatn AS, Kommunekraft AS, Moment Salten AS, Galavano TIA AS og Salten Gruppen AS.

⁶ Viser til rapportens kapittel 5.1, side 28.

⁷ KS Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020, s.14).

Konklusjon i rapporten relaterer seg til gradssystemet nedenfor:

2 Operasjonaliserte revisjonskriterier

Vi har nedenfor satt opp de operasjonaliserte kriteriene rapporten bygger på.⁸ I kapittel tre vil vi ta for oss fakta og vurdere om kriteriene er oppfylt.

1. Fauske kommune skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv.
2. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring.
3. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om årlig utarbeidelse av rapport om selskapenes status for kommunestyret.
4. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde strategi om valg av selskapsform.
5. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om opplæring.
6. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om jevnlig revisjon av selskapenes styringsdokumenter og avtalene som regulerer styringen av selskapet.
7. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde strategi for sikring av nødvendig kompetanse i styrene.

⁸ Utleddning til kriteriene ligger i vedlegg 2.

8. Det bør framkomme av Fauske kommunes eierskapsmelding krav til supplerende kompetanse i styrene.
9. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde prinsipp om balansert kjønnsrepresentasjon i styrene.
10. Det bør gå fram av Fauske kommunes eierskapsmelding at de skal ha en rutine for vurdering av habilitet.
11. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et generelt prinsipp om å ha kommunens egne målsetninger med alle sine eierskap.
12. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.
13. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.

3 Fakta og vurderinger

3.1 Fauske kommunes eierskapsmelding

Revisjonskriterium:

1. Fauske kommune skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv.

Fakta:

Kommunestyret i Fauske vedtok i 15.09.2020 i sak 0820/20 en ny eierskapsmelding. Kommuneloven §26-1 stiller krav til at kommuner minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Av eierskapsmeldingen framgår det samme kravet. Det kommer frem at Fauske kommune skal legge ny eierskapsmelding frem til godkjenning minst en gang i valgperioden.

Videre følger det av eierskapsmeldingen at kommunen skal sikre at et aktivt eierskap ivaretas gjennom dette dokumentet, som revideres hvert fjerde år.

Vurdering:

Eierskapsmeldingen angir at Fauske kommune skal revidere og vedta eierskapsmelding hvert fjerde år. Kommunestyret vedtok i sak 0820/20, dato 15.09.2020 en ny eierskapsmelding.

Inneværende valgperiode er fra 2019- 2023, og Fauske kommune oppfyller på den måten kriteriet om å utarbeide en eierskapsmelding minst en gang i valgperioden.

3.2 Kommunens prinsipper for eierstyring

For å kunne defineres som en eierskapsmelding i henhold til kommuneloven § 26- 1, stiller KS en rekke anbefalinger til prinsipper de mener eierskapsmeldingen bør inneholde.⁹

Herunder skal vi se om kommunen oppfyller anbefalinger til innhold i eierskapsmeldingen, under kommunens prinsipper for eierstyring.

Revisjonskriterium:

2. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring.

Fakta:

Kapittel 5 med overskrift «Fauske kommunes overordnede prinsipper for eierstyring» omtaler kommunens ni prinsipper for eierstyring. Eierskapsmeldingens prinsipper for eierstyring er utarbeidet med bakgrunn i KS anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, tilpasset lokale forhold.

Prinsippene skal ifølge eierskapsmeldingen styrke tilliten, og omdømmet til kommunen og selskapene, avklare roller, ansvar, sikre åpenhet med mer. Prinsippene omtales som følgende:

- Valg av deltagelse i og etablering av selskap, eller annen samarbeidsform skal være begrunnet i en analyse av kommunens behov og mål for virksomheten.
- Fauske kommune skal alltid angi klare og langsiktige formål for selskapene/foretak/samarbeid av betydning for Fauske kommune.
- Fauske kommune skal fremme sine interesser overfor kommunale selskap og samarbeider gjennom eierorganene.
- Det skal være åpenhet knyttet til Fauske kommunes eierskap, selskapenes virksomhet, basert på meroffentlighet. Samt at det legges til rette for interne dialogprosesser i forkant av eierorganers møter.
- Fauske kommune skal stille krav til samfunnsansvar til selskaper vi er eiere i.

⁹ KS Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020).

- Styresammensetning i selskapene vi er eier i, skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart.
- Selskapenes kapitalstruktur skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.
- Styret skal på uavhengig grunnlag være ansvarlig for selskapets drift, men Fauske kommune har klare forventinger knyttet til styrets oppgaver, rapportering, saksbehandling, internkontroll og risikostyring.
- Godtgjørelser til styret og daglig ledelse skal framstå rimelig ut fra arbeidsbyrden, kompleksitet. Lønn og godtgjørelser skal være konkurransedyktig, men ikke nødvendigvis lønnsledende innen sektoren.

Vurdering:

Fauske kommunes eierskapsmelding inneholder ni prinsipper for god eierstyring. Etter å ha gjennomgått disse prinsippene, ser revisor at prinsippene i hovedsak inneholder de anbefalte prinsippene fra KS, som er tilpasset lokale forhold.

3.2.1 Årlig utarbeidelse av rapport om selskapenes status

Revisjonskriterium:

3. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om årlig utarbeidelse av rapport om selskapenes status for kommunestyret.

Fakta:

Under eierskapsmeldingens prinsipp 4 kommer det frem at Fauske kommune blant annet skal revidere og vedta eierskapsmeldingen hvert fjerde år, for å praktisere åpenhet og sikre allmenhetens tillit til kommunen¹⁰.

Revisor finner ikke at det foreligger et prinsipp om årlig utarbeidelse av rapport om selskapenes status for kommunestyret.

¹⁰ Eierskapsmeldingens prinsipp 4 for god eierstyring: Det skal være åpenhet knyttet til Fauske kommunes eierskap, selskapenes virksomhet, basert på meroffentlighet. Samt at det legges til rette for interne dialogprosesser i forkant av eierorganers møter.

Revisjonen har fått Fauske kommunes eierskapsmelding tilsendt fra kommunen. Dokumentet er imidlertid ikke lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider, men kan imidlertid finnes dersom en søker gjennom kommunestyrevedtakene.

Vurdering:

Eiermeldingen inneholder ikke et prinsipp om årlig utarbeidelse av rapport til kommunestyret om selskapene. KS anbefaler at kommunestyret årlig bør få seg forelagt en rapport om selskapene status, om økonomi, spesielle saker og lignende.

Revisor finner ikke dokumentet lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider. Revisjonen trekker frem at det er viktig at eiermeldingen er lett tilgjengelig for selskapets organer og kommunens innbyggere, som har behov for det.

Revisors vurdering er at kriteriet ikke er oppfylt.

3.2.2 Valg av selskapsform

Revisjonskriterium:

4. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde strategi om valg av selskapsform.

Fakta:

Kommunen har i eierskapsmeldingen et underkapittel under kapittel 5.2 med overskriften «hvorfor selskap- og samarbeidsorganisering?». I kapittelet kommer det fram at det er viktig å analysere organiseringen av tjenenesteproduksjonen, og ha et bevisst forhold i valg av selskap/samarbeidsformer.

Eierskapsmeldingens kapittel 3 har overskriften «Fauske kommunes ulike eierskap og deltager i samarbeid». Der framgår det i korte trekk strategi om valg av selskapsformene interkommunale selskap, aksjeselskap, stiftelse, kommunalt oppgavefelleskap og kommunale foretak.

Vurdering:

Fauske kommunes eiermelding inneholder strategi om valg av selskapsform for interkommunale selskap, aksjeselskap, stiftelse, kommunalt oppgavefelleskap og kommunale foretak.

Revisor anser kriteriet som oppfylt.

3.2.3 God opplæring

Revisjonskriterium:

5. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om opplæring.

Fakta:

Kapittel 4.1.3 i eierskapsmeldingen omtaler kommunedirektørens ansvar for folkevalgtopplæring. Det følger av eierskapsmeldingen at kommunedirektøren i samarbeid med ordfører skal legge opp opplæringstiltak knyttet til eierstyring og selskapsledelse, samt bistå kommunens representanter i eierorganene med å avklare kommunens mål og strategier for eierskapet i det enkelte selskap. Opplæringstiltakene skal være i samsvar med kommunens eierskapspolitikk og selskapsspesifikke eierstrategier.

Opplæringstiltak tilpasset eierskapsmeldingen vil etter eierskapsmeldingen vektlegges framfor obligatorisk opplæring.

I kapittel 1, «Fauske kommunes eierskapspolitikk», refereres det til et eget dokument om eierskapspolitikk. Dokumentet har til mål å være en håndbok for eierstyring, for folkevalgte styremedlemmer og deltagere i eierorganene.

Vurdering:

Eiermeldingen inneholder et prinsipp om opplæring av folkevalgte i eierstyring og selskapsledelse. Kommunen er i eierskapsmeldingen tydelig på at opplæringstiltakene skal være i samsvar med kommunens eierskapspolitikk og selskapsspesifikke eierstrategier.

Revisor vurderer kriteriet som oppfylt.

3.2.4 Revidering av styringsdokumenter og avtaler

Revisjonskriterium:

6. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om jevnlig revisjon av selskapenes styringsdokumenter og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Fakta:

I eierskapsmeldingen er det nedfelt at Fauske kommune må angi klare, realistiske og etterprøvbare mål for selskapene/foretakene/samarbeidene gjennom å godkjenne vedtekter, samarbeidsavtaler, selskapsavtaler, aksjonæravtaler med videre.

Fauske kommune referer i eierskapsmeldingen til et tillegg, dokumentet «selskapsspesifikke eierstrategier». Under prinsipp 2 i eierskapsmeldingen, kommer det frem at dokumentet er utarbeidet fordi målangivelsen i de ordinære styringsdokumentene ofte er generell, og liten grad for revidering. Om dokumentet, kommer det frem at det skal revideres årlig av eierutvalget, med godkjenning i kommunestyret. Forhold dette gjelder er følgende¹¹:

- Selskap- foretaksnavn/beskrivelse av samarbeid, organisasjonsnummer/vertskommune.
- Formålet med deltagelsen i selskapet/foretaket/samarbeidet.
- Omfang eierskap/aksjer/andeler.
- Målformuleringer og resultatforventninger.
- Kommunens forhold til styrende organer.
- Beskrivelse samhandling med selskapet/foretaket/samarbeidet.
- Beskrivelse for ivaretagelse av samfunnsansvar.
- Andre selskapsspesifikke/samarbeids anmerkninger.

¹¹ Fra Fauske kommunes eierskapsmelding- prinsipp to for god eierstyring: Fauske kommune skal alltid angi klare og langsiktige mål for selskapene/foretak/samarbeid av betydning for Fauske kommune.

Vurdering:

Kommunen har i eierskapsmeldingen et prinsipp om at dokumenter som regulerer selskapenes styringsdokumenter og avtaler, bør revideres årlig av eierutvalget, med godkjenning i kommunestyret. Dette blir videre utdypet med forhold som gjelder, slik som beskrivelse for ivaretagelse av samfunnsansvar.

På bakgrunn av det overnevnte anser revisor kriteriet som oppfylt.

3.2.5 Kompetanse i styrene

Revisjonskriterium:

7. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde strategi for sikring av nødvendig kompetanse i styrene.
8. Det bør framkomme av Fauske kommunes eierskapsmelding krav til supplerende kompetanse i styrene.

Fakta:

I eierskapsmeldingen er det et eget punkt om styresammensetning i selskap som kommunen eier. I eierskapsmeldingens prinsipp 6 for god eierstyring, omtales det at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart. Videre omtales det at Fauske kommune skal bestrebe og oppnevne styrerepresentanter som har god kompetanse, erfaringer, kapasitet og egenskaper som bidrar til at styret som fellesskapet kan forvalte selskapet på en best mulig måte. En målsetning er profesjonalisering av styret.

Det vises i tillegg i eierskapsmeldingen krav til både generalist og fagspesifikk kompetanse. Under overskriften «kompetanse» framgår det at kommunen skal tilstrebe å ha et styre med kompetanse som utfyller hverandre, herunder både generalist og fagspesifikk kompetanse. Grunnlaget for dette, slik det fremgår av eierskapsmeldingen, er at kompetanse og mangfold vil kunne gi et bedre beslutningsgrunnlag, som igjen vil heve kvaliteten.

Kompetansevurderingen skal avhenge av blant annet selskapets formål, fasen selskapet er inne i, og de utfordringene selskapet har fremover. Det bør derfor etter eierskapsmeldingen

utarbeides forventningsavklaringer til kompetansen når styremedlemmer vurderes oppnevnt. Herunder er kompetanse om styrearbeid tatt med som et punkt.

Vurdering:

Av eierskapsmeldingen fremgår det at kommunen skal bestrebe og oppnevne styrerepresentanter som har god kompetanse, erfaringer, kapasitet og egenskaper som bidrar til at styret kan forvalte selskapet på best mulig måte. Det kommer frem av eierskapsmeldingen en strategi for sikring av nødvendig kompetanse i styrene, og kriteriet anses som oppfylt.

I tillegg kommer det fram av eierskapsmeldingen at kommunen skal tilstrebe å ha et styre med kompetanse som utfyller hverandre, både generalist og fagspesifikk kompetanse. Kriteriet om krav til supplerende kompetanse i styrene av eierskapsmeldingen, anses også som oppfylt.

3.2.6 Kjønnrepresentasjon i styret

Revisjonskriterium:

9. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde prinsipp om balansert kjønnrepresentasjon i styrene.

Fakta:

Kommunen har i eiermeldingen et punkt med overskriften «representasjon av begge kjønn i styret». I kapittelet omtales det at Fauske kommune arbeider for at styrene sammensettes etter gjeldende lovkrav om kjønnsbalanse. Bestemmelsene krever at begge kjønn er representert tilnærmet 40 % der det offentlige minst eier 2/3, og i styret i IKS.

Under underkapittelet «likestilling og mangfold» i eiermeldingen, stilles det forventninger til kjønnsbalanse i styresammensetning.

Vurdering:

Fauske kommune omtaler i eierskapsmeldingen at kommunen arbeider for kjønnrepresentasjon i styrene etter gjeldende lovkrav om kjønnsbalanse.

Revisjonen finner at eierskapsmeldingen inneholder et prinsipp om balansert kjønnsrepresentasjon i styrene.

3.2.7 Habilitet

Revisjonskriterium:

10. Det bør gå fram av Fauske kommunes eierskapsmelding at de skal ha en rutine for vurdering av habilitet.

Fakta:

Kommunen har under prinsipp 6 gjeldende styrets kompetanse, kapasitet og mangfold, i eierskapsmeldingen, omtalt rutine for vurdering av habilitet. Etter eierskapsmeldingen medfører nye habilitetsregler at folkevalgte som har styreverv blir inhabile ved behandlingen av saker, i folkevalgte organer der selskapet er part. Folkevalgt representasjon bør derfor over tid dreies fra styrene i selskapene til å utøve roller i eierorganene (generalforsamling, representantskap mv). Av eierskapsmeldingen framgår det at medlemmer i eierorganene ikke automatisk blir inhabile.

Vurdering:

Fauske kommune har bestemmelser om vurdering av habilitet i eierskapsmeldingen. Det går fram at habilitetsregler medfører at folkevalgte som har styreverv blir inhabile ved behandlingen av saker, i folkevalgte organer der selskapet er part.

Revisor vurderer kriteriet om rutine for vurdering av habilitet i eierskapsmeldingen, som oppfylt.

3.2.8 Målsetning for hvert eierskap

Revisjonskriterium:

11. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et generelt prinsipp om å ha kommunens målsetninger med alle sine eierskap.

Fakta:

Eierskapsmeldingens prinsipp 2 for eierstyring angir at Fauske kommune har et eget dokument som et vedlegg til eierskapsmeldingen. Dokumentet er omtalt som «selskapsspesifikke eierstrategier». Begrunnelsen for å ha dokumentet, er at målangivelsen i de ordinære styringsdokumentene ofte er generell, og i liten grad gjenstand for revidering. Her fremgår det også at Fauske kommune skal uttrykke sitt formål med eierskapet/deltagelsen, og angi målsetninger, prioriteringer, og resultatkrav- og forventninger. Videre skal eierstrategiene for selskapene/foretakene/samarbeidene legge til rette for en aktiv, forutsigbar eierstyring, og legge forholdene til rette for forutsigbare rammevilkår for selskapene/foretakene/samarbeidene.

Kapittelet «rådmannens/kommunedirektør» viser til at kommunedirektøren skal sette de selskapsspesifikke eierstrategier på dagsorden en gang i året for eierutvalget (formannskapet) og ta ansvar for saksforslag til de selskapsspesifikke eierstrategier. En gjennomgang av underkapittelet «tilsyn og kontroll» i eiermeldingen viser imidlertid til at kommunestyrets utarbeidede eierstrategi for det enkelte selskapet skal framkomme i eget dokument, «Selskapsspesifikke strategier».

Vurdering:

Fauske kommune uttrykker i eierskapsmeldingen at kommunen gjennom dette dokumentet «selskapsspesifikke eierstrategier» skal få frem formål med eierskapet/deltagelsen, og angi målsetninger, prioriteringer, og resultatkrav- og forventninger. Kapittelet «rådmannens/kommunedirektør» i eierskapsmeldingen omtaler at kommunedirektøren skal sette de selskapsspesifikke eierstrategier på dagsorden en gang i året for eierutvalget (formannskapet) og ta ansvar for saksforslag til de selskapsspesifikke eierstrategier.

På bakgrunn av overnevnte er kriteriet i det vesentlige oppfylt.

3.3 Oversikt over eierinteresser

Revisjonskriterium:

12. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.

Fakta:

Innledningsvis i kapittel 1, «Fauske kommunes eierskapspolitikk» står det nedfelt at eierskapsmeldingen skal gi oversikt over selskaper og samarbeid kommunen har eierinteresser i.

Det framgår ikke oversikt over antall kommunale oppgavefelleskap, vertskommunesamarbeid og stiftelser, selv om eierskapsmeldingen oppgir at kommunen har eierskap gjennom samarbeid i disse selskapsformene.

Videre i kapittelet blir kommunens eierskap i følgende selskap og samarbeidsformer presentert: kommunale foretak, kommunalt oppgavefelleskap, vertskommune samarbeid, interkommunale selskaper og aksjeselskaper.

Eierskapsmeldingens kapittel 1.2 omtaler at dokumentet «selskapsspesifikke strategier» utgjør et tillegg til Eiermeldingen, og vil være en mer spesifikk beskrivelse av mål og formålene for selskaper/foretak og samarbeid kommunen ønsker å ha mer spesifiserte strategier for.

Vurdering:

I kommuneloven er det lovkrav til hva eierskapsmeldingen skal inneholde. I henhold til kommuneloven § 26-1 bokstav b, skal eierskapsmeldingen inneholde en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i. Dette gjelder uavhengig av organisasjonsform, og eierandelens størrelse.

Eierskapsmeldingen omtaler at dokumentet «selskapsspesifikke strategier» vil være en spesifikk beskrivelse av mål og formålene for selskaper/foretak og samarbeid kommunen ønsker å ha mer spesifiserte strategier for. Som nevnt har Fauske kommune ikke klart å fremskaffe dette dokumentet, og revisjonen har derfor ikke fått gjennomgått det i sin

helhet. Kommunen må få på plass en oversikt over alle kommunens eierinteresser i selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter kommunen har eierinteresser i.

Etter det revisor kan se, har ikke eierskapsmeldingen et innhold fullt ut i henhold til kriteriet.¹²

3.4 Formål med eierinteresser

Revisjonskriterium:

13. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.¹³

Innledningsvis i eierskapsmeldingen referer kommunen til et dokument som omfatter «Selskapsspesifikke strategier- formålene», hvor de definerte formålene med eierskapene uttrykkes. Som nevnt under kriterium 12, utgjør dokumentet en spesifikk beskrivelse av mål og formålene for selskaper/foretak og samarbeid som kommunen ønsker å ha mer spesifiserte strategier for. Det er lagt opp til at dette dokumentet revideres av «eierutvalget» (formannskapet) en gang i året. Etter innstilling fra formannskapet godkjennes denne av kommunestyret.

Revisjonen har etterspurt informasjon vedørende dokumentet. Kommunedirektør oppgir at kommunen ikke har lyktes med å skaffe til veie, og henviser til behandling av eierskapsmelding i kommunestyret i sak 0820/20, 01.10.2020. I saksfremlegget kommer det frem at det ikke vil være alle samarbeid kommunen anser det er nødvendig med egne formålsdefinisjoner.

Det foreligger ikke konkrete målsetninger for kommunens eierskap, i eierskapsmeldingen.

¹² Revisor har fått nye opplysninger fra kommunen som viser til at kommunen har i formannskapet lagt frem oversikt over kommunens eierinteresser. Dette er beskrevet i metodekapittelet.

¹³ For å spesifisere:

Dette kriteriet skiller seg fra prinsippet i kriteria 11 ved at lovens bokstav c) stiller opp krav om at eiermeldingen skal ha konkrete eierstrategier pr. selskap. Under kriteria 11 stilles det bare krav til et generelt prinsipp om dette.

Vurdering:

Kommuneloven § 26-1 bokstav c angir at eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.

Det foreligger ikke konkrete målsetninger for kommunens eierskap. Revisors gjennomgang av eierskapsmeldingen viser at kommunen i tillegg har dokumentet «selskapsspesifikke strategier». Videre kommer det frem at det ikke vil være alle samarbeidene som det er nødvendige med egne formålsdefinisjoner. Kommunen har imidlertid ikke klart å skaffe til veie dette dokumentet, og er derav ikke et dokument revisjonen har gjennomgått.

Kriteriet anses av den grunn ikke som oppfylt.

4 Konklusjon

Følgende problemstilling har blitt søkt besvart i eierskapskontrollen:

I hvilken grad har Fauske kommune eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven §26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring?

Kommunestyret i Fauske vedtok den 15.09.2020 i sak 0820/20 en ny eierskapsmelding. Kommunen har oppfylt lovkravet om å minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding, som vedtas av kommunestyret.

Eierskapsmeldingen er ikke lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider. Revisjonen trekker frem at det er viktig at slike dokumenter oppdateres jevnlig, og er lett tilgjengelig for alle som har behov for den.

Fauske kommune har i eierskapsmeldingen prinsipper for god eierstyring.

Eierskapsmeldingen ivaretar videre KS anbefalinger om strategi for valg av selskapsform. I tillegg ivaretar eierskapsmeldingen prinsipper om jevnlig revisjon av selskapenes styringsdokumenter og avtalene som regulerer styringen av selskapet, krav til nødvendig og supplerende kompetanse i styrene, kjønnsrepresentasjon og habilitet. Prinsipp om opplæring av folkevalgte representanter framgår av eierskapsmeldingen.

Kommunen mangler i eierskapsmeldingen konkrete eierstrategier for hvert enkelt selskap. Det framgår ikke oversikt over kommunens eierinteresser.

Basert på våre funn og vurderinger er revisors konklusjon at Fauske kommune i noen grad, opp mot stor grad, har eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring.

4.1 Anbefalinger

Revisor anbefaler følgende:

1. Fauske kommune må gjøre oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, til en del av eierskapsmeldingen.¹⁴
2. Fauske kommune må i eierskapsmeldingen få på plass kommunens egne målsetninger med alle sine selskaper.
3. Fauske kommune bør årlig utarbeide en rapport om selskapenes status for kommunestyret.
4. Fauske kommunes eierskapsmelding bør være lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider.

*For anbefaling 1 og 2 kan oversikten over selskapene og konkrete eierstrategier følge over i et vedlegg til eierskapsmelding, som kommunen henviser til i eierskapsmeldingen.

¹⁴ Fauske formannskap har i sak 046/23 utarbeidet en oversikt over kommunens eierinteresser.

5 Kommunedirektørens kommentar

Revisjonen mottok 01.06.23 kommentar fra kommunedirektøren i Fauske kommune.

Kommentaren er inntatt som vedlegg 1 til rapporten.

Kommunedirektøren tar opp at innholdet i rapporten er i overensstemmelse med kommunedirektørens kjennskap til kommunens dokumentasjon om eierskap. Informasjonen som fremkommer synes å være relevant, dekkende og korrekt i forhold til problemstillinger som belyses. Konklusjonen i rapporten er derfor ikke uforventet.

Kommunedirektør har med bakgrunn i nytt vedtak i formannskapet i Fauske (sak 046/23, dato 30.05.23) opplysninger til to punkter. Kommunedirektøren opplyser om at formannskapet har vedtatt noen presiseringer for hvilke selskap det skal utarbeides selskapsspesifikke strategier til. I saksutredningen kommer det frem en liste med oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i.

Ellers trekker kommunedirektøren frem at rapporten kan ses på som god veiledning i arbeidet som er pågående med selskapsspesifikke eierstrategier for selskap som Fauske kommune har eierinteresser i.

5.1 Bemerkninger til kommunedirektørens kommentar

Revisjonen har fått opplysninger fra kommunedirektøren om nytt vedtak i formannskapet (sak 046/23), og videre behandling i kommunestyret 15.06.23. Revisor har tatt i betraktning vedtak i kommunestyret den 15.06.23, i sak 039/23. De nye opplysningene er tilføyd i metodekapittelet. Dette har medført endring i anbefaling 1. Anbefalingen 1 om oversikt over kommunens eierinteresser, er justert til en anbefaling om å gjøre oversikt over eierinteressene til en del av eierskapsmeldingen, fra at det tidligere ble anbefalt å få dette på plass i eierskapsmeldingen.

Anbefaling 2 om egne målsetninger for alle kommunens selskaper kan etter revisors vurdering ikke endres. Dette fordi det er et krav direkte i kommuneloven §26-1 annet ledd bokstav c, at eierskapsmeldingen skal inneholde opplysninger om kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i selskapene.

6 Litteratur og kilderreferanser

Kommuneloven (2018). *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)* (Lov 22.06.2018).

KS Folkevalgtprogram (2020) Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

Vedlegg 1. Høringsvar fra kommunedirektøren

Kommunedirektørens kommentar til rapport etter eierskapskontroll

Salten kommunerevisjon har gjennomført en eierskapskontroll i Fauske kommune. Kommunedirektøren viser til rapport etter gjennomføringen.

Innholdet i rapporten fremstår å være i overenstemmelse med kommunedirektørens kjennskap til kommunens dokumentasjon om eierskap. Informasjonen som fremkommer synes å være relevant, dekkende og korrekt i forhold til problemstillinger som belyses. Konklusjonen i rapporten er derfor ikke uforventet.

Kommunedirektøren har kommentarer i to punkt:

- Kommentar til punkt 4.1 Anbefalinger i rapporten, punkt 2. Fauske formannskap har vedtatt noen presiseringer for hvilke selskap som det skal utarbeides selskapsspesifikke strategier til (kommunens målsetninger). Vedtatt «felles strategi for samarbeid og eierstyring» i Salten fra 2016 skal legges til grunn for eierstyring av selskaper og samarbeid i Salten, da den oppleves dekkende for egne strategier. De overordnede bestemmelsene og strategiene i «Fauske kommunes eierskapspolitikk/eierskapsmelding» skal gjelde for vertskommuneløsninger uten at det utarbeides egne spesifikke strategier for disse, heter det blant annet i vedtaket. Se vedlegg med saksutredning og vedtak.
- Kommentar til punkt 4.1 Anbefalinger i rapporten, punkt 1. I saksutredningen fremkommer en liste med oversikt over selskap, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i. Se vedlegg.

Med bakgrunn i nytt vedtak bør anbefaling punkt 1 og 2 justeres med nye opplysninger.

Saken om oppdatering av eierskapspolitikk for Fauske kommune skal for øvrig videre til Kommunestyret 15.juni for endelig vedtak.

Anbefaling i rapporten ses ellers på som god veiledning fra Salten kommunerevisjon i det arbeidet som er pågående med selskapsspesifikke eierstrategier for selskap som Fauske kommune har eierinteresser i. Kommunedirektøren har ikke ytterlige kommentarer og avventer den endelige rapporten for videre oppfølgingsarbeid.

Med vennlig hilsen

Ellen Beate Lundberg
Kommunedirektør

Vedlegg 2. Utledning til revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de normer og krav som kan stilles til kommunens virksomhet på det området som er gjenstand for eierskapskontroll. De utgjør målestokken som kommunens praksis holdes opp mot, og grunnlaget for revisjonens vurderinger. Revisjonskriteriene er utledet fra kommuneloven §26- 1 og KS- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll 2019-2023, heretter KS-anbefalinger. Nedenfor vil vi oppstille kriteriene vi har utledet fra kommuneloven og KS- anbefalinger.

Problemstilling:

I hvilken grad har Fauske kommune eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring?

Revidering av eierskapsmeldingen

Det går frem av kommuneloven § 26- 1 at kommuner minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv.

Kravet markerer kommunestyrets ansvar for de verdier og tjenester som forvaltes av virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, jamfør bokstav b.

På bakgrunn av dette har vi satt opp følgende kriterium:

1. Fauske kommune skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv.

Kommunens prinsipper for eierstyring

For å kunne definere en eierskapsmelding i henhold til kommuneloven § 26-1, stiller KS i sine anbefalinger opp en rekke anbefalinger til prinsipper de mener eierskapsmeldingen bør inneholde.

Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, jamfør kommuneloven § 26- 1 andre ledd, bokstav a. Andre ledd oppstiller minimumskravet til innholdet i en eierskapsmelding. At det dreier seg om minimumskrav innebærer at kommunene står fritt til å omtale andre forhold i tillegg, i henhold til kommuneloven §26- 1 andre ledd, bokstav a.

For å se om kommunens eierskapsmelding innholdsmessig er i henhold til KS- anbefalinger om eierstyring vil vi nedenfor ta utgangspunkt i de viktigste prinsippene fra KS- anbefalinger. Vi går gjennom prinsippene og nedfeller kriterier for hvilket innhold eierskapsmeldingen skal ha.

På bakgrunn av dette har vi satt opp følgende kriterium:

2. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring.

For at et dokument skal være eierskapsmelding ut fra kommuneloven § 26- 1, stiller KS krav til prinsipper en eierskapsmelding bør inneholde. Ut fra kravet i lovteksten, har vi valgt ut sentrale prinsipper for eierstyring fra KS anbefalinger herunder.

Årlig utarbeiding av rapport om selskapenes status

KS anbefaling nr. 4 tar for seg at lovens krav om utarbeiding av eierskapsmelding en gang i valgperioden er ikke til hinder for at dette kan skje oftere. Dette er særlig hensiktsmessig dersom kommunen har eierandeler i mange selskaper.

KS anbefaling nr. 4 anbefaler at kommunestyret bør årlig utarbeide en eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret. I henhold til KS anbefaling nr. 4 vil en eierskapsmelding sikre et grunnlag for nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre de folkevalgtes ansvar. I tillegg vil en eierskapsmelding bidra til å skaffe oversikt over kommunens samlede virksomhet, og bidra til åpenhet ovenfor omverdenen, jamfør anbefaling nr.4.

Samtidig kan det i henhold til anbefaling nr. 4, være voldsomt å legge fram en full vurdering av eierskapet hvert år. Hvis ikke dette skjer fullt så ofte, så bør uansett kommunestyret få seg forelagt en rapport om selskapene hvert år om økonomi, spesielle saker osv.

Eierskapsmeldingen bør i henhold til anbefalingen, være tydelig kommunisert og lett tilgjengelig. Både med tanke på selskapenes organer og kommunes innbyggere.

På bakgrunn av dette har vi satt følgende kriterium:

3. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om årlig utarbeidelse av rapport om selskapenes status for kommunestyret.

Valg av selskapsform

Kommunen bør velge selskapsform ut fra formål og behov, i henhold til KS anbefaling nr. 1. Videre anbefaler KS at kommunen som eier bør sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Et aktivt og godt eierskap er grunnleggende for en best mulig lokalpolitisk forvaltning av kommunens verdier, og har direkte konsekvenser for selskapene, deres disposisjoner og markedsposisjon, etter KS anbefaling nr.1. Kommunen bør derfor kommunisere klart hva de ønsker å oppnå med sine selskaper og samarbeid i henhold til KS anbefaling nr.1.

På bakgrunn av dette har vi satt opp følgende kriterium:

4. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde strategi om valg av selskapsform.

God opplæring

Det følger av KS anbefaling nr. 3 at kommunen bør sørge for god opplæring til folkevalgte om eierskap. For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret eller fylkestinget får tid til kompetanseutvikling, eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.

I henhold til KS anbefaling nr. 3 er det viktig at kommunestyret som eier får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter kommunen har for de selskapene kommunen har eierandeler i. Det er ifølge KS anbefaling nr. 3 også viktig at folkevalgte får innsikt i de ulike rollene de har som folkevalgte, som styremedlemmer eller som medlemmer av representantskap eller generalforsamling. Rollen man har som folkevalgt i kommunestyret er ulik den rollen man har i selskapsorgan. Det er dermed viktig å være bevisst roller, styringslinjer og ansvarsfordeling, i henhold til anbefalingen.

På bakgrunn av dette har vi satt opp følgende kriterium:

5. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om opplæring.

Revidering av styringsdokumenter og avtaler

KS anbefaling 5 tar for seg at kommunestyret jevnlig bør revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Dette betyr at kommunen kan ha strategi- og styringsdokumenter som alle selskapene må forholde seg til, for eksempel generell miljøpolitikk, åpenhetsprofil eller mål om lokale utviklingstiltak selskapene skal bidra til å realisere.

Når kommunestyret har valgt å legge sin virksomhet inn i et selskap medfører det overføring av styringsrett til virksomheten, ifølge KS anbefaling nr. 5. Videre kommer det frem i anbefaling nr. 5 at selskapets styre og administrasjon planlegger, forvalter og driver virksomheten innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eierne. Den ytre rammen består av eierskapsmeldingen og selskapsavtalen eller vedtektene for selskapet. Vedtektene for selskapene regulerer viktige sider ved selskapenes og det kommunale foretakets rettsforhold, etter KS anbefaling nr. 5.

Formålet med vedtektene er å regulere og avklare forholdet mellom eierne og mellom eierne og selskapet, eller interne forhold i virksomheten, i henhold til KS anbefaling nr.5.

Dersom vedtektene/selskapsavtalen kun regulerer de forholdene som er nødvendig (minstekrav) etter den aktuelle selskapsloven, kan det noen ganger være hensiktsmessig å utarbeide andre styringsdokumenter, etter KS. Anbefaling 5.

På bakgrunn av dette har vi satt opp følgende kriterium:

6. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et prinsipp om jevnlig revisjon av selskapenes styringsdokumenter og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Kompetanse i styrene

Eier bør anbefale styret å jevnlig vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet, etter KS anbefaling nr. 12. Styret bør derfor etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse, ifølge KS anbefaling nr. 12.

Det står under KS anbefaling nr. 12 at, for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål, anbefales det at styret etablerer følgende rutiner:

- Foreta en egevaluering hvert år.

- Vurderer behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomfører egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsetter en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gir en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

KS anbefaling nummer 9 handler om god sammensetning og kompetanse i styret. KS anbefaler at eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkeltes selskapets formål og virksomhet. Dette innebærer å også vurdere spørsmål om habilitet i valg av styremedlemmer, i henhold til KS anbefaling nr. 9.

Det står under KS anbefaling nr. 9 at kommunen må definere hva slags kompetanse og kapasitet som forventes av styremedlemmene. Et utgangspunkt kan være: selskapets formålsparagraf, de langsiktige strategiene, etter KS anbefaling nr. 9.

Styret skal gjenspeile og representere selskapets behov og bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen bla. økonomi, organisasjon, etter samme anbefalingen.

Videre tar anbefaling nr. 9 for seg at styreverv i selskaper er et personlig verv- medlemmer i styret representerer bare seg selv og skal ivareta det beste for alle eierne. Dersom medlemmer av folkevalgte organer (medlemmer av kommunestyret) velges til styremedlemmer i selskaper, bør det vurderes om vedkommende kan bli inhabil.

På bakgrunn av dette stiller vi følgende kriterium:

7. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde strategi for sikring av nødvendig kompetanse i styrene.
8. Det bør framkomme av Fauske kommunes eierskapsmelding krav til supplerende kompetanse i styrene.

Kjønnsrepresentasjon i styret

Det kommer frem av KS anbefaling nr. 11 at eierorganet bør avhengig av organisasjonsform tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret.

Videre kommer det frem av KS anbefaling nr. 11 at styremedlemmene i selskaper trenger ikke være bosatt i kommunen. Krav om balansert kjønnsrepresentasjon i styret gjelder tilsvarende for aksjeselskap hvor kommuner eier til sammen minst to tredeler av aksjene i selskapet, etter KS anbefaling nr. 11.

Etter IKS- loven §10 er det krav om balansert kjønnsrepresentasjon i styrene. Reglene i aksjeloven §20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende for aksjeselskap hvor kommuner til sammen eier minst to tredeler av aksjene i selskapet, i henhold til kommuneloven §21-1.

På bakgrunn av dette stiller vi følgende kriterium:

9. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde prinsipp om balansert kjønnsrepresentasjon i styrene.

Habilitet

KS anbefaling 15 er å etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet. Spørsmål om inhabilitet når virksomhet er lagt til selskaper kan oppstå på to måter. For det første kan det oppstå inhabilitet i saker som selskapet skal behandle. Dette er regulert for IKS i IKS- loven. For det andre kan inhabilitet oppstå når kommunen skal behandle en sak hvor selskapet er part. Denne situasjonen er regulert i kommuneloven og forvaltningsloven.

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styret i selskaper, etter KS anbefaling nr. 15.

På bakgrunn av dette stiller vi følgende kriterium:

10. Det bør gå fram av Fauske kommunes eierskapsmelding at de skal ha en rutine for vurdering av habilitet.

Kommunens målsetninger med sine eierskap

Eierskapsmeldingen skal etter kommuneloven §26- 1 bokstav c, inneholde kommunens formål med sine eierinteresser i selskaper, kommunale foretak eller andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i. Det fremgår av Prop.46 L (22.06.2018) til kommuneloven § 26-1, at bokstav c angir at eierskapsmeldingen skal inneholde opplysninger om kommunens formål med eierskapet i de forskjellige virksomhetene.

KS anbefaling nr. 4 omtaler at lovens krav til innholdet i eierskapsmeldingen er et minimumskrav. Med det kan eierskapsmeldingen inneholde andre elementer enn de loven stiller eksplisitt krav om. Eksempelvis prinsipper knyttet til selskapenes samfunnsansvar, miljø, likestilling med mer.

Videre omtaler KS anbefaling nr. 4 at formålet med kommunens eierskap- kan ses på som det kommunen ønsker å oppnå med eierskapet. Det skal med andre ord i henhold til anbefaling nr. 4 gi svar på spørsmålet om hvorfor kommunen eier/har eierandeler i selskapet. Revisjonen legger til grunn at formålet- hva kommunen ønsker å oppnå med eierskapet, kan omtales som målsetninger eller eierstrategi.

På bakgrunn av dette stiller vi følgende kriterium:

11. Fauske kommunes eierskapsmelding bør inneholde et generelt prinsipp om å ha kommunens egne målsetninger med alle sine eierskap.

Oversikt over eierinteresser

Eierskapsmeldingen skal inneholde en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, jmfør kommuneloven § 26-1 andre ledd, bokstav b.

I henhold til merknad til kommuneloven §26-1 til bokstav b, framgår det at eierskapsmeldingen skal inneholde en oversikt over alle virksomheter som kommunen har en form for eierinteresse i, uavhengig av hvilken organisasjonsform som er benyttet, og uavhengig av eierandelens størrelse. Eierskapsmeldingen skal omtale aksjeselskaper og interkommunale samarbeid etter IKS- loven, uansett om kommunen bare er deleier og selv om det er samarbeid. I tillegg skal eierskapsmeldingen blant annet omtale samvirkeforetak, kommunalt oppgavefellesskap og vertskommunesamarbeid, i henhold til merknader til lovteksten.

På bakgrunn av dette stiller vi følgende kriterium:

12. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.

Formål med eierinteresser

Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i selskap/foretak i virksomhetene nevnt i bokstav b, jmfør kommuneloven § 26-1, bokstav c.

Dette kriteriet skiller seg fra prinsippet vi har satt opp i kriteria 11, ved at lovens bokstav c) stiller opp et krav om at eierskapsmeldingen skal ha konkrete eierstrategier per selskap. Under kriteria 11 stilles det bare krav til generelt prinsipp om dette.

Ettersom eierskapsmeldingen skal redegjøre for formålet med eierskapet i virksomheten må formålet ikke nødvendigvis være identisk med selskapets formål, i henhold til merknad til lovteksten.

I henhold til KS anbefaling nr. 1 bør kommunen kommunisere klart hva den ønsker å oppnå med sine selskaper og samarbeid. Revisjonen legger på bakgrunn av overnevnte til grunn at formål omfatter eierstrategi- hva kommunen ønsker å oppnå med sine selskaper og samarbeid, som det framkommer av KS anbefaling nr.1.

På bakgrunn av dette stiller vi følgende kriterium:

13. Fauske kommunes eierskapsmelding skal inneholde kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.

2020

Fauske kommunes eierskapspolitikk /eierskapsmelding

Innhold

1.0 Fauske kommunes eierskapspolitikk	2
1.1 Eierskapspolitikk/eierskapsmelding	2
1.2 Selskaps-spesifikke strategier - formålene	2
1.3 Eier- og selskapsdokumenter	2
2.0 Tjenesteproduksjon og selskapsorganisering / samarbeidsløsninger	4
2.1 Organisering av tjenesteproduksjonen	4
2.2 Motiver for selskapsorganisering / samarbeidsløsninger	4
3.0 Fauske kommunes ulike eierskap og deltager i samarbeid	6
3.1 Selskap og samarbeidsformer	6
3.1.1 Kommunale foretak (KF)	6
3.1.2 Kommunalt oppgavefelleskap(KO) (kapitel 19 i ny kommunelov)	8
3.1.3 Vertskommune samarbeid (kapitel 20 i ny kommunelov)	9
3.1.4 Interkommunale selskaper (IKS)	10
3.1.5 Aksjeselskaper	13
3.1.6 Stiftelser	15
4.0 Praktisk eierskapsstyring i Fauske kommune	18
4.1 Politisk og administrativ eieroppfølging i praksis	18
4.1.1 Fauske kommunestyre	18
4.1.2 Formannskapet/eierutvalg	19
4.1.3 Rådmannen/kommunedirektør	19
4.1.4 Kontrollutvalget	20
4.1.5 Eierskapskontroll	21
5.0 Fauske kommunes overordnede prinsipper for eierstyring	23
5.1 Bakgrunn og formålet med prinsippene	23
5.2 Prinsipper for eierstyring	23

1.0 Fauske kommunes eierskapspolitikk

1.1 Eierskapspolitikk/eierskapsmelding

Dette dokumentet har til hensikt å uttrykke overordnet "Eierskapspolitikk/eierskapsmelding" som skal innbefatte prinsipper, retningslinjer og systemer, som har til hensikt å legge til rette for et aktivt, og forutsigbart eierskap. Fauske kommunes eierskapspolitikk uttrykkes her, og er således et viktig kommunalt styringsdokument.

Dette reguleres i Lov av 22.juni 2018, Kommuneloven, § 26-1. Eierskapsmeldingen (eierskapspolitikk) skal legges frem til godkjenning minst en gang i valgperioden. Eierskapsmeldingen og/eller andre dokumenter skal gi følgende informasjon:

- Oversikt over selskaper og samarbeid (dette dokument)
- Prinsipper for eierstyring (dette dokument)
- Formålet med eierskapet (eget dokument)

Kommunen skal sikre et aktivt eierskap ivaretas gjennom dette dokumentet, og revideres hvert fjerde år. Kommuners eierskap er i motsetning til rene finansielle eierskap, ofte sammensatte av en rekke samfunnsstrategisk og langsiktige motiver. I tillegg til eierskapsmeldingen, som uttrykker prinsipper, oversikt, og vurdering av selskaps og samarbeidsformer, utarbeides det et dokument som omfatter "Selskaps-spesifikke strategier - formålene", hvor de definerte formålene med eierskapene uttrykkes. Fauske kommune deler den i to da, vi foreslår at denne revideres av eierutvalget (formannskapet) på en årlig basis.

Kommunen skal bestrebe å være en forutsigbar eier, og skal uttrykke en motivasjon og målsetninger for selskapenes virksomhet. Dette vil bistå styrende organer i selskapene anledning å forvalte selskapene i tråd med eiernes interesse, og bidra i dialogen med selskapene. Det vil også bistå de politiske representantene i eierorganene et klarer mandat ved stemmegivning i organet.

Eierskapspolitikk dokumentet har til mål å være en håndbok for eierstyring, for våre folkevalgte, styremedlemmer, og deltagere i eierorganene.

1.2 Selskaps-spesifikke strategier - formålene

I tillegg til dette dokumentet etableres det "Selskaps-spesifikke strategier", som vil være en mer spesifikk beskrivelse av mål og formålene for selskaper/foretak og samarbeid man ønsker å ha mer spesifiserte strategier for. Det legges opp til at denne revideres av "eierutvalget" (formannskapet) en gang i året. Etter innstilling fra formannskapet godkjennes denne av Kommunestyret.

Rådmann / kommunedirektør legger til rette for at formannskapet i et dedikert møte, eller i et av de faste møtene setter dette på agendaen hvert år.

1.3 Eier- og selskapsdokumenter

Når man velger å skille ut deler av kommunes virksomhet, eller tar del i selskaper, medfører det at styringen av disse er underlagt særlovgivning (aksjelover, lov om interkommunale selskaper mv.) Dette betyr mindre direkte politisk styring, men større grad gjennom styringsdokumenter (vedtekter, aksjonæravtaler, samarbeidsavtaler mv)

Kort oppsummert er disse følgende:

- Eierskapspolitikk/eierskapsmelding (dette dokument)

- Selskapsspesifikke strategier - formålene (årlig detaljert dokument for utvalgte selskaper /samarbeid)
- Eier og aksjonær, - og samarbeidsavtaler
- Årsregnskap og eierberetninger

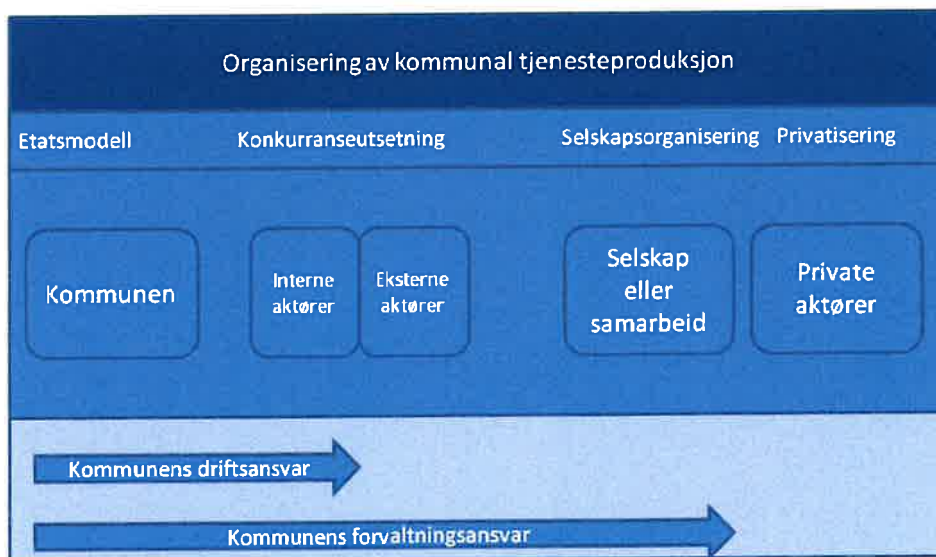
2.0 Tjenesteproduksjon og selskapsorganisering / samarbeidsløsninger

2.1 Organisering av tjenesteproduksjonen

Fauske kommune har et vidt ansvarsområde og oppgavesett som følger av kommuneloven, og en rekke særlover. Kommunen er både tjenesteprodusent til innbyggerne, og myndighetsutøver. Kommunen utøver med hjemmel i lov

Fauske kommune trenger likevel ikke å velge å ha all sin virksomhet innenfor rammen av kommunen som rettssubjekt. Kommunene har gjennom lovgivningen stort handlingsrom i hvordan vi ønsker å organisere våre tjenester til våre innbyggere. Tjenester og det rettslige aspektet kan velges å flyttes ut, og forestås av andre rettssubjekt på vegne av kommunen. Dette kan foregå gjennom privatisering, konkurranseutsetning, eller gjennom etablering av selvstendige selskaper (IKS, AS). Fauske kommune har konkurranseutsatt tjenester som brøyting, og har organisert renovasjonstjenestene gjennom et IKS, og har private barnehager.

Det er likevel viktig å påpeke at man gjennom ulike samarbeidsformer og selskaper normalt sett fortsatt sitter på forvaltningsansvaret for tjenesten. Det er kun gjennom en fullstendig privatisering av en tjeneste at man kan delegere seg bort fra forvaltningsansvaret / driftsansvaret. Det vil også bety at man gradvis også at man reduserer sin innflytelse over tjenesten både politisk og forvaltningsmessig. Dette er vesentlige punkter å vurdere, når man vurderer alternativer til organisering. I figuren nedenfor er dette illustrert.

Figur – mulige modeller for organisering av kommunal tjenesteproduksjon

2.2 Motiver for selskapsorganisering / samarbeidsløsninger

Kommuner kan ha flere ulike motiver for å opprette selskaper, gå inn i selskaper, og delta i ulike interkommunale samarbeidsordninger. Eierpolitikk dokumentet bygger på en antagelse om at kommunen har en intensjon om å oppnå noe, dersom man ønsker å etablere, gå inn i et selskap, eller delta i interkommunale samarbeidsordninger.

Kommuner kan ha mange ulike motiver for å danne selskaper, delta i fellesskap. Disse er betydelige mer sammensatt og kompleks, enn rene finansielle eierskap (som likevel kan være en et motiv i seg selv, i forhold til plassering av finansiell likviditet). Nedenfor har vi angitt noen motiver som kan være aktuelle vurdere i arbeidet med å vurdere en alternativ organisering (altså utenfor den ordinære kommunale organisering):

- Forretningsmessige mål (eks SKS, ISE)
- Effektivt / Økt kvalitet i tjenestene (eks. Salten Brann, IRIS)
- Samfunnsøkonomisk motivert (eks SKS, Galvano)
- Redusert risiko og/eller kompetanse (eks. Salten Kommunerevisjon)
- Politisk motivert (eks Galvano, Fauna KF)

Fauske kommune ønsker å være åpen, men samtidig kritisk i sin tilnærming om å skille ut virksomhet fra forvaltningen. Kommunen vil med utgangspunkt i den enkelte tjeneste og oppgave, alltid vurdere om det kan være formålstjenlig å organisere den på annen måte enn innenfor den kommunale forvaltningen.

3.0 Fauske kommunes ulike eierskap og deltager i samarbeid

Fauske kommune er direkte eier i 6 aksjeselskaper, og har indirekte eierskap i 74 selskaper (alle indirekte eierskap er gjennom aksjeposter eid av selskapene vi har aksjer i).

Fauske kommune har et kommunalt foretak KF. Og deltar i samarbeid gjennom x kommunale oppgavefelleskap (KO) (Jfr kapitel 19 i Kommuneloven), og vertskommunesamarbeid (jfr. Kapittel 20 i Kommuneloven), og er involvert i stiftelser. Ny kommunelov har også lovhjemler for interkommunalt samarbeid, og interkommunalt politisk råd, jfr. Kommunelovens kap. 17 og 18. Disse er ikke omtalt i dette dokumentet da vi per i dag ikke har noen slike samarbeidsordninger.

I dette kapitlet utredes hva de ulike eierskapene i selskapene og samarbeidsformene representerer for kommunens eierskapsstyring og politikk.

3.1 Selskap og samarbeidsformer

3.1.1 Kommunale foretak (KF)

Fauske kommune har følgende kommunale foretak (KF)

- **Fauna KF**

Lovgivning og rettslig stilling

Et kommunalt foretak er hjemlet i kommunelovens kapittel 9, samt forskrifter stadfestet av denne lov. Kommunale foretak (KF) på lik linje som barnehager, institusjoner m.v er en del av det kommunale rettssubjekt. Det kommunale foretak (KF) er derfor direkte underlagt kommunestyret som øverste myndighet. De etableres og avvikles av kommunestyret selv. Kommunestyret oppnevner styremedlemmer, samt definerer de ytre rammen for foretakets virksomhet, og styrets myndighet.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

Kommunale foretak ble tatt inn i kommuneloven fra i år 2000. I arbeidene ble det lagt til grunn at det var å kunne i møtekomme kommuners behov for å ha en mer selvstendig rolle. Den er i utgangspunktet tiltenkt for kommunens mer forretningspreget virksomhet (kinoer, kulturhus, havneforvaltning mv)

Styrende organ og daglig leder

Kommunale foretak skal ha et styre og en daglig leder jfr. Kommuneloven. Styret svarer og direkte underordnet kommunestyret, som er foretakets eierorgan (generalforsamling, representantskap). Kommunestyret vedtar vedtekter for foretaket, som har til hensikt å fastsette rammene, og styrets myndighetsområde i foretaket.

Kommunestyret behandler foretakets budsjett, økonomiplan, årsberetning, og årsregnskap. Kommunestyret oppnevner som nevnt styre, og utpeker styrets leder og nestleder. Dette kan ikke delegeres. Regler om forholdstallsvalg, og flertallsvalg er gjeldende.

Styret i foretaket har myndighet å treffe avgjørelser i saker som gjelder foretaket og dets virksomhet i henhold til rammer satt av kommunestyret. Styret har det formelle ansvaret å føre tilsyn med daglig leder i foretaket, og har handlingsplikt dersom det er forhold som tyder at det er svikt i daglig leders virke.

Styret representerer foretaket utad, og inngår avtaler på kommunens vegne innenfor foretakets formål.

Kommunelovens § 9-9 fastsetter forretningsorden for styremøter. Hovedregelen er at disse skal være offentlige. Dette kan reguleres i vedtektene til foretaket.

Styret skal minimum ha 3 medlemmer, det er ingen øvre grense. Et flertall av de ansatte kan kreve inntil 1/5 av styrets medlemmer jfr. Kommunelovens § 9-6, og er med å behandle alle saker unntatt dem beskrevet i nevnte paragraf.

Daglig leder tilsettes av styret, dersom annet ikke er bestemt. Åremålstilsetting kan bestemmes av kommunestyret. Daglig leder svarer til styret i selskapet. Daglig leders myndighet følger av Kommunelovens § 9-12. Det omfatter ikke saker som etter foretakets forhold er av en uvanlig art, eller av stor betydning. Daglig har beslutningsmyndighet i saker som ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for foretaket eller kommunen. Styret skal snarest underrettes om saken.

Daglig leder skal påse at selskapet drives i samsvar med lover, forskrifter, og overordnede instruksjoner, samt utøve daglig betryggende kontroll.

Daglig leder representerer foretaket i saker som faller innenfor daglig leders myndighet.

Arbeidsgiveransvar

Foretaket er ikke et eget rettssubjekt. Arbeidsgiveransvar tilligger følgelig Fauske kommune. Styret selv kan opprette og nedlegge stillinger, og treffe beslutninger i personal saker i den utstrekning ikke annet er bestemt i vedtekter. Styret skal enten forankre kommunens arbeidsgiverstrategi, eller utvikle og vedta egen tilpasset foretakets formål.

Personalreglement for Fauske kommune gjelder også for foretakene. Se for øvrig vedtekter, og kommunelovens kapittel 9 for mer utfyllende informasjon.

Økonomisk ansvar og risiko

Fauske kommune er fullt ut ansvarlig for foretakets forpliktelser ettersom foretaket er innenfor kommunen som rettssubjekt. Foretak kan således ikke gå konkurs. Ved avvikling eller virksomhetsoverdragelser overtar kommunen alle forpliktelser foretaket har på tidspunktet. Avtaler inngått av foretaket er det kommunen som er den formelle avtalepart. Foretaket kan således ikke være part i rettsaker eller i forhold knyttet til offentlige myndigheter. Foretaket forplikter å styre innenfor de økonomiske rammer gitt av kommunestyret.

Tilsyn og kontroll

Fauske kommunes styring og kontroll, reguleres gjennom kommuneloven, vedtektene til foretaket, og Selskaps-spesifikke eierstrategier.

Eierorganet for kommunale foretak er kommunestyret. Kommunelovens § x regulerer forholdet til kommunens øvrige administrasjon. Rådmann/kommunedirektør har ikke instruksjonsmyndighet ovenfor daglig leder i foretaket, innenfor det styret i foretaket har gitt daglig leder. Rådmann/kommunedirektør har imidlertid myndighet til å instruere foretakets ledelse om iverksettelsen av en sak, skal utsettes til etter politisk godkjenning kommunestyret. Rådmann/kommunedirektør har en generell adgang å forelegge alle saker fra foretaket for kommunestyret.

Før styret treffer vedtak som skal behandles i kommunestyret, skal rådmann/kommunedirektør vært gitt anledning å uttale seg i saken. Dersom rådmann/kommunedirektør gir uttalelse skal dette legges frem for styret i foretaket. Sakslister og protokoller skal sendes rådmann/kommunedirektør. Rådmann/kommunedirektør og ordføreren har møte- og talerett i foretakets styre.

Kommunestyret er eierorganet, og fører tilsyn med foretakets virksomhet. Kommunestyret bør også ha utarbeidet spesifikk eierstrategi for selskapet i ”Selskaps-spesifikke strategier”. Kontrollutvalget fører tilsyn av foretakene på vegne av kommunestyret.

3.1.2 Kommunalt oppgavefelleskap(KO) (kapitel 19 i ny kommunelov)

Kapitel 19 i kommuneloven regulerer Kommunalt oppgavefelleskap og opphever tidligere § 27” selskaper” etter tidligere kommunelov. De tidligere samarbeidende organisert etter § 27 i tidligere kommunelov gjøres om i forhold til ny lov innen 2023.

Det omfatter følgende samarbeid i Fauske kommune

- Salten Regionråd
- Salten kontrollutvalgsservice
- Salten IUA
- Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland
- RKK Salten (Regionalt kontor for kompetanseutvikling)

Lovgivning og rettslig stilling

Kommunalt oppgavefelleskap reguleres i kapitel 19 i kommuneloven. Kommunale oppgavefelleskap (KO) kan være egne rettssubjekt. Eksempelvis er Salten Regionråd et eget rettssubjekt.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefelleskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefelleskap. Et oppgavefelleskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Oppgavefelleskapet kan likevel gis myndighet til å treffe denne typen vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Oppgavefelleskapene skal ha en samarbeidsavtale jfr. Kommunelovens kapitel 19. Denne organisasjonsformen egner seg godt til interkommunale fellesoppgaver, og er egnet der det åpenbart er et koordineringsbehov mellom kommunene.

Styrende organ

Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefelleskap. Samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem i representantskapet. Kommunestyret til deltaker utpeker fast og vararepresentant(er).

Arbeidsgiveransvar

Kommunalt oppgavefelleskap (KO) kan ha fast ansatte, og være et eget rettssubjekt. Arbeidsgiveransvaret tilligger oppgavefelleskapet.

Økonomisk ansvar og risiko

Den enkelte deltakeren i et kommunalt oppgavefelleskap har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefelleskapets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre oppgavefelleskapets samlede forpliktelser.

Oppgavefelleskapets kreditorer må først gjøre sitt krav gjeldende mot oppgavefelleskapet. Hvis kreditor ikke får dekket kravet sitt innen 14 dager regnet fra påkrav, kan kreditor kreve den enkelte deltakeren for dennes andel av forpliktelsen. En deltaker som helt eller delvis har dekket sin andel av en fordring på oppgavefelleskapet, kan straks kreve tilbake utlegget sitt fra oppgavefelleskapet.

En deltaker som trer ut av oppgavefelleskapet, fortsetter å ha økonomisk ansvar for sin andel av de forpliktelsene oppgavefelleskapet har på det tidspunktet deltakeren trer ut. Det samme gjelder hvis oppgavefelleskapet oppløses.

Tilsyn og kontroll

Samarbeidsavtalen jfr. Kommunelovens kapitel 19.

3.1.3 Vertskommune samarbeid (kapitel 20 i ny kommunelov)

Fauske kommune er med i følgende vertskommune samarbeid jfr. Kommunelovens kapitel 20:

- Krisesentret i Salten (samarbeidskommune)
- Samordna Innkjøp Nordland (SiN) (samarbeidskommune)
- PPT Indre Salten (vertskommune)
- Kommunepsykolog tjenesten Indre Salten (vertskommune)
- Etterverns steam Rus og Psykiatri i Salten (vertskommune)
- Barnevernsvakt Indre Salten (vertskommune)
- Felles legevakt Indre Salten (vertskommune)

Alle disse er administrative vertskommunesamarbeid jfr § 20-2.

Lovgivning og rettslig stilling

Vertskommunesamarbeid reguleres i bestemmelsene i kapitel 20 i revidert kommunelov. Vertskommuner er ikke egne rettssubjekt.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

Vertskommune samarbeid er at kommunen formelt overlater utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder delegerer myndighet til å treffe vedtak som omtalt i forvaltningsloven §2 første ledd bokstav a (offentlig myndighetsutøvelse) til en vertskommune.

Alle vertskommunesamarbeider skal ha en samarbeidsavtale med minimum innhold definert i § 20-4 i kommuneloven. Vertskommunesamarbeid skal også meldes inn til Fylkesmannen.

Vertskommunesamarbeidet kan organiseres på to ulike måter:

§ 20-2 Administrativt vertskommunesamarbeid

En kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning.

§ 20-3 Vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd

Kommuner som deltar i et vertskommunesamarbeid, kan avtale å opprette en felles, folkevalgt nemnd i vertskommunen. Dette gjelder på tilsvarende måte for vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd mellom fylkeskommuner.

Deltakerne kan gi nemnda myndighet til å treffe vedtak i alle typer saker hvis ikke noe annet følger av lov. Det skal skje ved at kommunestyrene eller fylkestingene selv delegerer den samme myndigheten til nemnda. Nemnda kan gi kommunedirektøren i vertskommunen myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning.

Hver av deltakerne i samarbeidet skal være representert med to eller flere medlemmer i nemnda. Nemnda velger selv leder og nestleder blant sine medlemmer. Det kan fastsettes i samarbeidsavtalen at vervene som leder og nestleder skal gå på omgang mellom deltakerne.

Fauske kommune deltar ikke i vertskommune samarbeid organisert etter denne paragrafen.

Organiseringen er egnet å løse oppgaver som kommunene selv har utfordringer innen kompetanse, rekruttering, kapasitet, og andre ytre forhold.

Styrende organ

I administrativt vertskommunesamarbeid (§20-2) delegerer samarbeidskommuner myndigheten til kommunedirektøren i vertskommunen.

I § 20-3 delegeres myndighet til en felles folkevalgt nemnd. Alle deltagerne skal være representert med 2 eller flere representanter i nemnda. Nemnda velger sin leder og nestleder blant medlemmene.

Arbeidsgiveransvar

Arbeidsgiveransvaret tilligger vertskommunen.

Økonomisk risiko og ansvar

Det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunene skal angis i samarbeidsavtalen. Nærmere regler om uttreden, og avvikling av samarbeidet skal være stadfestet i samarbeidsavtalen. Hver deltaker kan si opp sitt forhold med ett års skriftlig varsel. Uttreden kan avvikes dersom alle deltakerkommuner er enig.

Styring og kontroll

Folkevalgte i vertskommunen har ikke instruksjonsmyndighet, eller omgjørelse myndighet ved utøvelse av delegert myndighet. En samarbeidskommune kan gi vertskommunen instruks om utøvelsen av den delegerte myndighet i saker som alene gjelder samarbeidskommunen eller berørte innbyggere. Et vedtak vertskommunen treffer etter delegasjon fra samarbeidskommunen, har samarbeidskommunen samme omgjøringsmyndighet som etter forvaltningslovens § 35 første ledd.

Ved administrativt vertskommune vedtak kan denne påklages etter forvaltningslovens § 28 første ledd, da er kommunen delegert myndigheten, klageinstans. Kommunedirektøren i vertskommunen er underinstans etter forvaltningsloven § 33 annet ledd ved behandling av klager.

Ved vertskommunesamarbeid med en felles nemnd treffer vedtak kan denne påklages etter forvaltningslovens § 28, er klageinstansen en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyrene i deltagerkommunene. Alle deltagerkommunene skal være representert i klagenemnda.

3.1.4 Interkommunale selskaper (IKS)

Fauske kommune er deltaker i fire interkommunale selskap (IKS):

- Salten Kommunerevisjon IKS
- IRIS Salten IKS
- Salten Brann IKS
- Helse og Miljøtilsyn Salten IKS

Lovgivning og rettslig stilling

Interkommunale selskap (IKS) reguleres av Lov av 29.januar 1999 nr.6 om interkommunale selskaper. Selskapsformen reguleres videre av forskrifter fastsatt med hjemmel i lov om interkommunale selskaper.

Selskaper organisert i medhold til denne lov, er egne rettssubjekter. Således juridisk skilt fra deltagende kommuner som rettssubjekt. Interkommunale selskaper kan således ha rettigheter, forpliktelser, og partsstilling ovenfor domstol og andre offentlige myndigheter. Interkommunale selskaper kan derfor også inngå avtaler med tredjeperson som helt uavhengig og selvstendig part.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

Bare kommuner (fylkeskommuner) kan være deltagerer i interkommunale selskaper (IKS). Således kan ikke selskaper kommunen eier (eks. aksjeselskaper) være deltaker i interkommunale selskaper. Loven legger ikke begrensinger for hvilken virksomhet interkommunale selskaper kan forestå på vegne av deltagerne.

Det skal opprettes skriftlig selskapsavtale for interkommunale selskaper. Kommunestyret selv skal vedta selskapsavtalen. Loven angir minimum innhold på avtalen. Andre forhold enn dem regulert av lov kan inngå i selskapsavtalen. Endringer av det loven definerer i avtalen skal også vedtas av kommunestyret. Andre endringer kan vedtas av representantskapet med 2/3 tilslutning av de avgitte stemmer.

Styret og daglig leder av selskapet har store fullmakter og handlefrihet, likevel er det deltagerne som har overordnet kontroll.

Selskapsformen er egnet å løse oppgaver der det åpenbart kan være stordriftsfordeler og/eller andre synergieffekter å løse oppgavene i fellesskap fremfor å løse dem selv.

Styrende organ

Interkommunale selskapers øverst organ er representantskapet (eierorganet), § 6. I tillegg skal selskapet ha et styre, og en daglig leder §§ 10 og 14.

Formålet angir de ytre rammer for selskapets virksomhet, og må angi en saklig begrensning hva selskapet kan drive med. Angivelsene må avspeile de oppgaver deltagerkommunene har tillagt selskapet.

Representantskapet

Alle deltagere skal være representert i representantskapet. Kommunestyret oppnevner sine representanter ved forholds- eller flertallsvalg. Det skal også oppnevnes like mange vararepresentanter. Representantskapet velger sin leder og nestleder hvis annet ikke spesifisert i selskapsavtalen. Medlemmene velges for 4 år hvis annet ikke er spesifisert i selskapsavtalen. Medlemmene trenger ikke å komme fra kommunestyret. Medlemmene kan gis ulikt antall stemmer /vekt, skal fremkomme i selskapsavtalen.

Deltagerne utøver sin eierstyring gjennom representantskapet, og selskapets øverste organ. Loven og selskapsavtalen regulerer det som skal behandles. Årsregnskap, årsberetning, styrehonorarer, budsjett, økonomiplan, og valg av revisor. Samt vedtak om salg og pant av fast eiendom, større kapitalinvesteringer, eller vedtak om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for en eller flere deltagere.

Medlemmene representerer sin respektive kommune i selskapsforholdet. Kommunen har således instruksjonsrett ovenfor medlemmene. Således kan det gis instruks om avstemninger. Dersom det ikke er gitt instruks skal medlemmet stemme ut fra egen overbevisning innenfor lov, selskapsavtale og lojalitet mot selskapet og kommunen denne representerer.

Sakspapirer skal komme ut 4 uker før møtene, og skal sikre forsvarlig politisk behandling i eierkommunene. Og koordinering med øvrige kommuner. Medlemmene er selvstendig ansvarlig for å ha oversikt over vedtak i politiske organer i kommunen som angår selskapet. Eierutvalget bør være det operative nivået, som skal bistå medlemmene i avklare hva som er kommunens strategier og mål innen saksområdene og/eller utstede instruksjer til medlemmene.

Styret

Styret skal ha minimum 3 medlemmer. Styret velges av representantskapet, og velges for 2 år, dersom annet ikke er avtalt. Valgperioden kan ikke overstige 4 år. Representantskapet har rett å fjerne et styremedlem som det selv har valgt. Leder og nestleder i styret utpekes av representantskapet med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen. De ansattes rett til å delta i styret reguleres av lov, svarer til aksjeloven.

Det er ikke vilkår at styremedlemmer er medlemmer av kommunestyret, og kommunelovens valgbarhetsbestemmelser gjelder ikke. Deltager kommunene har ingen rett å oppnevne styremedlemmer.

Forvaltningen av selskapet er styrets ansvar, og er ansvarlig for organiseringen av selskapets virksomhet. Styret skal påse at selskapet drives i samsvar med formål, selskapsavtale, budsjetter, og andre vedtak og retningslinjer fra representantskapet. Styret fører tilsyn med daglig ledelse i selskapet, og har omgjøringsmyndighet på beslutninger denne måtte ha fattet. Deltagerkommunene har ingen instruksjonsrett ovenfor styret eller enkeltmedlemmer i styret.

Daglig leder

Interkommunale selskaper skal ha en daglig leder, og denne forestår daglig ledelse av selskapet. Daglig leder forholder seg til de instruksjoner gitt av styret. Daglig leder har ikke fullmakter i selskapsforhold av en uvanlig stor art, eller av stor betydning. Unntak for beslutninger som ikke avventes uten vesentlig ulempe for selskapets virksomhet. Informasjonsplikt om slike beslutninger til styret snarest.

Arbeidsgiveransvaret

Styret ansetter daglig leder, dersom ikke annet er vedtektsfestet. Arbeidsgiveransvaret til de ansatte er i det interkommunale selskapet, og forvaltet av daglig leder. Det skal utarbeides arbeidsgiverstrategi og etiske retningslinjer, dersom annet ikke er bestemt i selskapsavtalen.

Økonomisk ansvar og risiko

Deltagerkommunene hefter solidarisk og ubegrenset for sin prosent- eller brøk av selskapets forpliktelser. Ansvarer er definert ut fra deltagerens eierandel i selskapet med mindre annet er beskrevet i selskapsavtalen. Ansvarsdelen endres når nye medlemmer tas opp i selskapet.

En selskapskreditor skal først gjøre sitt krav ovenfor selskapet, men kan gjøre krav mot medlemmene dersom kreditor ikke oppnår dekning for sin fordring innen 14 dager. Ansvarer fordeles etter andel i selskapet.

Selskapet kan ikke kreve at deltagerne skal dekke underskudd eller bidra med ny midler i utvidelse av virksomheten. Omfanget av en evt. innskuddsplikt må reguleres tydelig i selskapsavtalen.

Styret skal informere representantskapet om avvik i budsjett, og årsaken – samt legge frem bøtende tiltak. Representantskapet vedtar selskapets økonomiplan (4 år) hvert år, som skal vise sannsynlige inntekter, utgifter, gjeld, og prioriterte oppgaver i den kommende perioden.

Selskapet kan ikke ta opp lån med mindre det er særskilt fastsatt i selskapsavtalen. Dersom adgang finnes skal det finnes høyeste rammer for selskapets samlede låneopptak. Selskapet kan ta opp lån for finansielle vedtatte investeringer, og for å konvertere eldre lånegjeld. Det kan ikke tas opp lån for den delen av anskaffelseskost som har rett til merverdiavgift refusjon. Gjeld skal betales med like årlige avdrag. Løpetid for selskapets samlede gjeld kan ikke overstige den veide levetiden for selskapets anleggsmidler ved siste årsskifte.

Selskapet kan ikke stille garantier eller pantsette eiendeler for andres økonomiske forpliktelser. Selskapet skal forvalte overskuddslikviditet uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, for at selskapet ikke kan møte sine løpende forpliktelser.

Utbytte eller annen utdeling av selskapets midler besluttet av representantskapet etter forslag fra styret. Utbytte eller annen utdeling kan ikke besluttet ensidig av representantskapet. Representantskapet kan redusere forslaget til styret.

Styring og kontroll

Kommunens eierstyring skal kun utøves gjennom representantskapet som er selskapets eierorgan, jfr. Lov om interkommunale selskaper §7.

Lov om interkommunale selskaper gir deltagerne større grad av styring og kontroll enn hva aksjeloven gir i aksjeselskaper. Graden av styring og kontroll må knyttes til de større forpliktelsene deltagerne har i interkommunale selskaper. Det kan også avtales at visse arter av saker som normalt ville falt under styrets myndighet, må godkjennes av representantskapet (eierorganet). Dette styrker styringsmuligheten for deltagerne. Det gjelder likevel ikke hvis selskapet er bundet ovenfor tredjeperson.

Det stilles tilsvarende krav som for kommunene i forbindelse med krav til årsregnskap, og årsberetning, samt krav om periodevis rapportering, og KOSTRA-rapportering.

Interkommunale selskaper er underlagt bestemmelsene om selskapskontroll jfr. Kommuneloven, samt forskriftene om revisjon og kontrollutvalg i kommuner.

3.1.5 Aksjeselskaper

Fauske kommune er aksjonær i følgende selskaper (AS):

Fauske Kommune Org nr 972 419 021

AKSJEPOSTER OG EIERE		INDIREKTE EIERSKAP OG EIERE	
Aksjeposter (6)			
Navn	Aksjetype	Ant aksjer	Andel ▲
 Indre Salten Energi AS Org nr 914 280 060		7608947	39,169%
 Ise Produksjon Røyrvatn AS Org nr 914 385 172	Ordinære aksjer	850352	33,333%
 Galvano Tia AS Org nr 911 918 269	B-aksjer	2645	28,929%
 Salten Kraftsamband AS Org nr 985 592 128	Ordinære aksjer	13409	13,333%
 Saltens Bilruter AS Org nr 915 637 620		2475	2,314%
 Kommunekraft AS Org nr 866 818 452	Ordinære aksjer	1	0,313%

Kilde: Aksjonærregisteret. Skattetrykningen gir gjengjeldighet oppdatert aksjonærregister (for året før) må måned, innvett 90.

Lovgivning og rettslig stilling

Aksjeselskap (AS) reguleres av Lov av 13.juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) samt forskrifter fastsatt med hjemmel i aksjeloven. Selskapsformen AS er beregnet på aksjeselskaper med en begrenset krets av eiere, og er den formen som i hovedsak er aktuell for kommuner å benytte. Aksjeselskaper er selvstendige rettssubjekter. Det økonomiske ansvaret for aksjonærene begrenser seg altså til innskutt kapital, som kan tapes ved konkurs eller opphør.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

Et aksjeselskap (AS) skal minimum ha en aksjekapital på 30.000 kroner, og kapitalen er fordelt på en eller flere aksjer som rettighetene som aksjeeiere knytter seg til. Aksjonærene i et AS hefter ikke ovenfor kreditorene for selskapets forpliktelser.

Et aksjeselskap skal til enhver tid ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra den risikoen ved og omfanget av selskapets virksomhet. Hvis selskapets egenkapital er under forsvarlig nivå har styret handlingsplikt, og plikt å kalle inn til generalforsamling (eierorgan) og redegjøre for dette, og foreslå tiltak.

Hvis det styrets vurdering at det ikke er mulig å foreslå tiltak, skal det foreslås oppløsning av selskapet. Således kan et aksjeselskap i motsetning til interkommunale selskaper og foretak gå konkurs.

Aksjeloven angir ikke begrensinger på eiersiden. Det betyr at det kan både være private og offentlige eiere, også på ulike forvaltningsnivå. Aksjeselskaper legger derfor til rette for OPS (offentlig private samarbeid). I rent offentlige eide selskaper kan vedtekter legge begrensinger hvem som kan eie.

Selskapsformen legger derfor til rette for å ha deler av kommunal virksomhet organisert utenfor den kommunale forvaltningen (eks. Fauske kommune hadde tidligere parkeringsvirksomheten organisert som AS). Selskapsformen legger også til rette for å delprivatisere kommunal virksomhet gjennom OPS samarbeidsmodeller. Selskapsformen gir likevel i tillegg til stiftelser minst mulighet til offentlig eierstyring, sammenlignet med de øvrige former for selskaper og samarbeid presentert.

Styrende organ

Generalforsamlingen er øverste organ i et AS. Det er her aksjeeierne kan utøve sin eierrolle i selskapet. Aksjeselskap skal etter loven også ha et styre og en daglig leder, samt bedriftsforsamling i selskaper over 200 ansatte.

Generalforsamling

Generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle saker som angår selskapets virksomhet og organisering, med mindre loven setter begrensinger. Aksjeeiere kan ikke intervenere i selskapets drift, og organisering uten at det skjer i form av vedtak fattet generalforsamlingen i tråd med aksjeloven.

Det skal avholdes ordinær generalforsamling innen 1. juli hvert år for å behandle årsregnskap, og årsberetning, og andre lov eller vedtektsfestede saker.

Styret har plikt å innkalle til ekstraordinær generalforsamling når 1/10 av aksjekapitalen krever det.

Kommuner bør stille krav om at sakslisten til generalforsamling sendes ut minimum 4 uker før møtet for å kunne legge til rette for politisk behandling.

Styret

Aksjeselskapet skal ha et styre med ett eller flere medlemmer. Har selskapet bedriftsforsamling minimum 5 medlemmer. Generalforsamlingen velger styret. Det gjelder ikke ansatte representanter. Styret velges for 2 år, dersom annet ikke er vedtektsfestet. Styret velger selv leder dersom Generalforsamlingen ikke har bestemt annet.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet. Styret skal sørge for organisering, føre tilsyn med daglig ledelse, og tilse at selskapet er under betryggende kontroll. Daglig leder utreder til styret i samråd med styrets leder. Styreinstruks skal finnes i selskaper med ansatte representasjon for å regulere styrets arbeid og saksbehandling. Styret utarbeider også instruks for daglig leder.

Daglig leder

Aksjeselskaper skal ha en daglig leder. Flere daglige ledere skal angis i vedtektene. Det skal også angis om flere daglige ledere fungerer som kollektiv organ. Daglig leder tilsettes av styret, dersom vedtektene ikke stadfester annet. Daglig leder står for den løpende ledelsen av selskapets virksomhet, i tråd med instruksjoner fra styret. Fullmakten omfatter ikke selskapsforhold av en uvanlig art eller stor betydning.

Bedriftsforsamling

I selskaper over 200 ansatte er bedriftsforsamling obligatorisk. Det kan likevel avtales mellom selskapet og fagforeningene at selskapet ikke har bedriftsforsamling. To tredjedeler velges fra generalforsamlingen og en tredjedel fra de ansatte. Bedriftsforsamlingen har til rolle å føre tilsyn med styrets og daglig leders forvaltning av selskapet, og gi uttalelse til generalforsamlingen, om regnskap og balanse og utbytte forslaget til styret. Samt store investeringer og store omlegginger i driften av selskapet som medfører store endringer eller omorganisering av arbeidsstyrken.

Arbeidsgiveransvaret

Et aksjeselskap er et selvstendig rettssubjekt. Arbeidstakerne har selskapet som arbeidsgiver.

Økonomisk risiko og ansvar

Aksjelovens §1-2 innehar bestemmelser om ansvarsbegrensningene til aksjonærene. Aksjonærer hefter ikke ovenfor kreditorene for selskapets forpliktelser. Aksjeeiere forplikter ikke å gjøre innskudd i selskapet. Kommunens økonomiske risiko er således begrenset til den innskutte kapitalen. Utdeling fra selskapet skjer etter reglene om utbytte, og er alle verdier som direkte eller indirekte kommer aksjeeieren til gode.

Utbytte besluttet av generalforsamlingen etter innstilling fra styret. Det kan ikke besluttet utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar.

Innenfor rammene av aksjeloven kan det vedtektsfestes handlingsregler for disponering av overskudd, herunder utdeling av utbytte.

Tilsyn og kontroll

Fauske kommunes styringsmuligheter reguleres av aksjeloven. Aksjeeiernes begrensede økonomiske forpliktelser impliserer lavere grad av styring og kontroll enn for selskapsformer med ubegrenset ansvar (eks. IKS). Styring utøves gjennom generalforsamlingen blant annet gjennom valg til styrende organer, fastsetting av formål og vedtekter.

En aksjeeiers mulighet til å utøve aktiv eierstyring vil bero på størrelsen av aksjeposten. Dersom kommunen eksempelvis har strategiske målsetninger med selskapet, bør det bestrebes å ha over 50% av aksjekapitalen. Kommunen kan likevel ikke gjøre beslutninger i generalforsamlingen selv om de eier 100% som åpenbart vil gå på bekostning av selskapet. Ved 90% eierskap kan hovedaksjonær løse ut andre aksjonærer. Vedtak om endring av selskapets vedtekter, fusjon/fisjon, forhøyelse/nedsetting av aksjekapitalen, konvertible lån, omdanning, og oppløsning av selskaper kreves 2/3, eller 67% av stemmene. Ved kommunalt eierskap på 51% kan beslutninger som fattes med alminnelig flertall oppnås. Ved 34% vil man normalt ha negativ kontroll over flere av de vesentlige beslutningene i eierorganet, spesielt vedtektsendringer.

3.1.6 Stiftelser

Lovgivning og rettslig stilling

Stiftelser reguleres av Lov av 15.juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) med tilhørende forskrifter. En stiftelse skiller seg ut fra alle de andre selskapsformene ved at den er selveiende, og ikke har deltagere eller formelle eiere. Fauske kommune har derfor ikke reelt eierskap i stiftelser, men har vært medstifter, og har forvaltningsansvar for noen, eks. Eivind Sannes Legat.

Spesielle forhold ved denne organiseringen

En stiftelse kan defineres som en formuesverdi som ved testamente, gave, eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art. Disse vil kunne oppfylle vilkårene for en stiftelse, uavhengig om det betegnet som legat, institusjon, fond eller annet.

Stiftelser kan være alminnelig eller næringsdrivende (eks. Gatafestivalen). Næringsdrivende stiftelser driver forretningsvirksomhet både som eier av aksjer/selskapsandeler, eller i seg selv.

Stiftelser skal ha et stiftelsesdokument, som inneholder formål, eiendeler som brukes som grunnkapital, styrets sammensetning, vedtekter mv. Stiftelse tilsynet fører tilsyn med stiftelser.

Stiftelse kan være egnet organisasjonsform for ivaretagelse av bestemte oppgaver, som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet.

Styrende organ

En stiftelse ledes av et styre jfr. § 26 i stiftelsesloven. Stiftelsen har en daglig leder. Det kan gjennom vedtektene vedtas at stiftelser har andre styrende organer.

Styret skal minimum være 3 medlemmer på stiftelser som har grunnkapital på over 3 millioner kroner. Styret velger selv sin leder. Det stilles krav til kjønnsrepresentasjon når kommuner oppnevner styremedlemmer. Tjenestetid i styret er 4 år, dersom annet ikke er fastsatt i vedtekter.

Styret er stiftelsens øverste organ. Styret har ansvar for at stiftelsens formål ivaretas, og foretar utdelinger i tråd med vedtektene.

Dersom ikke annet er fastsatt i vedtektene kan en stiftelse ha en daglig leder. Næringsdrivende stiftelser med over 3 millioner kroner i grunnkapital skal ha en daglig leder. Daglig leder kan ikke være styreleder i næringsdrivende stiftelser. Daglig leder ivaretar daglig drift i tråd med instruks fra styret. Daglig leder har ikke fullmakt i saker som etter stiftelsens forhold er av uvanlig eller stor betydning.

Som nevnt kan stiftelser ha andre styrende organer, som har til hensikt å føre tilsyn med stiftelsens virksomhet, avgi uttalelse om årsregnskap og årsberetning mv. til styret.

Arbeidsgiveransvaret

Arbeidsgiveransvaret tilligger stiftelsen. Ansatte kan ha rett til representasjon i styret jfr. §§ 41 og 42.

Økonomisk ansvar og risiko

Stiftelser må minst ha en grunnkapital på 100.000 kroner. Stiftelsens kapital skal forvaltes på en forsvarlig måte, for å kunne oppnå tilfredsstillende avkastning for å ivareta stiftelsens formål.

Utdeling foretas av styret i tråd med formål og vedtekter. Stiftelser kan ikke gis til oppretteren, eller oppretters nærstående, eller til selskap disse har bestemmende innflytelse. Oppretter, styremedlem, person med verv i stiftelsens organer, kan heller ikke ha lån i stiftelsen. Det samme gjelder sikkerhetsstillelse til fordel for nevnte personer. Når stiftelsen er formelt opprettet opphører rådigheten til stifterne. Kommunens økonomisk ansvar begrenser seg således utelukkende til formuesverdi overført en stiftelse, eller evt. tilskudd som ytes stiftelsen.

Styring og kontroll

Kommuner kan ikke utøve noen form for eierstyring ovenfor en stiftelse. Kommunen har heller ingen råderett over formuesverdien som er overført. Oppretteren kan ha begrenset innflytelse over enkelte saksområder ved å vedtektsfeste at stiftelsen skal ha andre organer enn styret, og evt. daglig leder.

Det er strenge vilkår for opphevelse og/eller avvikling av stiftelser, og disse skal godkjennes av stiftelse tilsynet. Selskapsformen regnes som uegnet dersom kommunen ønsker styring, tilsyn og kontroll over virksomheten. Styring kan hovedsakelig oppnås gjennom vilkår i tildelinger til stiftelsen. Stiftelser er selveiende og kommunen har ingen styring eller kontroll over – og følgelig er det ingen oversikt over stiftelser i dette dokumentet.

4.0 Praktisk eierskapsstyring i Fauske kommune

4.1 Politisk og administrativ eieroppfølging i praksis

Fauske kommune utøver sin operasjonelle eierstyring overfor selskapene gjennom eierorganene. Den samlede eieroppfølgingen ivaretas imidlertid av flere politiske og administrative aktører.

Eierskapsstyring er et politisk ansvar. Den politiske eieroppfølgingen forestås av kommunestyret i kraft av å være kommunens øverste myndighet. For praktisk utøvelse bør kommunestyret delegerer fullmakter til eierutvalg og ordfører. Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret påse at det føres tilsyn med forvaltningen av kommunens interesser i selskap m.m.

Rådmannen rolle er primært å være tilrettelegger for den politiske styringen av selskapene, herunder bidra til å videreutvikle kommunens eierskapspolitikk.

I de neste avsnittene beskrives det hvordan kommunestyret, formannskapet / ordfører, rådmannen/kommunedirektør og kontrollutvalgets rolle er i eieroppfølgingen..

4.1.1 Fauske kommunestyre

Fauske kommunestyre er den øverste myndighet med overordnet ansvar for den samlede virksomheten til Fauske kommune. Kommunestyret har derfor en sentral rolle i kommunens eieroppfølging. Kommuneloven og relevante særlover beskriver kommunestyrets ansvar og myndighet.

Fauske kommunestyre skal bl.a. fatte vedtak om etablering og avvikling av selskaper, gjøre beslutninger om salg av aksjer, oppnevne representanter til eierorganene, utforme kommunens eierskapspolitikk samt føre tilsyn og kontroll med forvaltningen av eierinteressene.

Kommunestyre selv skal fatte vedtak om oppretting/ avvikling av et kommunalt foretak (KF), herunder velge styret og fastsette vedtekter for foretaket, jf. koml. § xx.

Kommunestyret er direkte overordnet styret i et kommunalt foretak og utgjør således foretakets eierorgan. Bystyret kan innskrenke styrets normalkompetanse ved å ta inn bestemmelser i vedtektene om at visse vedtak må godkjennes av bystyret, jf. koml. § 69. Kommunestyret behandler KF(ene) sine årsbudsjett og årsberetning/-regnskap.

Kommunestyret selv fatter vedtak om deltakelse, uttreden, opptak av nye deltakere samt avvikling av et interkommunalt selskap (IKS), herunder vedta selskapsavtalen, jf. inntkomsel. §§ 4 og 32.19 Kommunestyret skal selv oppnevne kommunens representanter i selskapets representantskap, jf. § 6. Dersom de interkommunale selskapenes budsjetter forutsetter tilskudd fra deltakerne, er budsjettene i utgangspunktet ikke endelige før bystyret har behandlet kommunens budsjett etter koml. § 45.

Kommunestyret selv er beslutningsorgan ved etablering av aksjeselskap (AS), herunder ved kjøp og salg av aksjer. Kommunestyret selv beslutter om deltakelse i kommunalt oppgavefelleskap (§ 19-1) (tidligere § 27" samarbeid" jfr tidligere kommunelov), eller

vertskommunesamarbeid (kapitell 20) –, og andre juridiske enheter.

Fauske kommunestyre oppnevner kommunens representanter i selskapenes eierorgan. Styremedlemmer vil normalt formelt oppnevnes av eierorganet/valgkomite, og ikke basert på egne politiske vedtak. Fauske kommunestyre vil imidlertid praktisere å fremme navneforslag på styremedlemmer for valgkomité eller eierorgan

4.1.2 Formannskapet/eierutvalg

Det anbefales at formannskapet gis funksjon som kommunens eierutvalg i daglig operativ utøvelse av eierarbeid. Formannskapet skal følgelig være politisk styringsgruppe og aktivt delta i arbeidet med å utforme både overordnede og selskapsspesifikke eierstrategier. Selskapsspesifikke eierstrategier skal endelig godkjennes av kommunestyret.

Formannskapet behandler også enkeltsaker som i ulik grad er av stor strategisk og/eller prinsipiell karakter. Formannskapet vil i slike saker hovedsakelig ha en funksjon som et arbeidsutvalg for kommunestyret som er beslutningsorgan. Formannskapet vil imidlertid også sluttbehandle enkeltsaker som angår kommunens eierskap. Kommunestyret fastsetter formannskapet myndighetsområde.

Det avholdes kontaktmøter mellom selskapene og formannskap (ordfører) for å sikre en tilfredsstillende informasjonsutveksling mellom partene. Dette gjelder kommunale foretak, interkommunale selskap samt de definerte (viktigste) aksjeselskapene. Foruten formannskap (ordfører) skal representanter fra administrasjonen, samt styreleder og daglig leder i hvert selskap delta på møtene.

Møtene gir formannskapet (ordfører) som utvalg for eierstrategier mulighet til å drøfte ulike forhold direkte med selskapene. Selskapene skal informere om resultater, rammevilkår, framtidsutsikter mv. Kontaktmøtene skal videre benyttes til å avklare målforståelse og evaluere partenes oppfølging av eierstrategier.

Kravet om likebehandling av eierne er et utgangspunkt for all informasjonsutveksling, det vil si at saker som krever tilslutning fra eierne skal tas opp i eierorganene. Direkte styringssignaler fra eierne til styret skal også fremmes i eierorganene.

Ordføreren og formannskapet har også en sentral rolle overfor kommunens representanter i eierorganene i forhold til å bistå med avklaringer knyttet til kommunens eierskapspolitikk.

4.1.3 Rådmannen/kommunedirektør

Rådmannen/kommunedirektør har ikke en formell rolle i eierstyringen i selskapene kommunen har eierskap. Rådmann/kommunedirektør har imidlertid en sentral rolle med hensyn til å legge til rette for den politiske eierstyringen av selskapene. Rådmannen/kommunedirektøren skal bidra til å videreutvikle eierskapspolitikken gjennom å foreta en regelmessig revidering av denne. Den revideres hvert 4 år i tråd med valgperiodene.

Rådmannen/kommunedirektøren skal sette de selskapsspesifikke eierstrategier på dagsorden en gang i året for eierutvalget (formannskapet) og ta ansvaret for saksforslag til

de selskapsspesifikke eierstrategier. Rådmannen / kommunedirektør kan også fremme enkeltsaker knyttet til foretak og selskap. Rådmannen skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtakene blir iverksatt, jf. kommunelovens. § 13-1.

Selskapenes årsberetninger og årsregnskap blir hovedsakelig ikke formelt behandlet i politiske organ. Rådmannen innarbeider imidlertid sentrale element i årsberetning. Rådmannen/kommunedirektør skal ha oversikt over kommunens representanter i eierorganene, sakspapirer til møtene i eierorganene, sakspapirer til styremøter i kommunale foretak, selskapenes vedtekter, selskaps-, aksjonær- og eieravtaler samt årsberetninger og årsregnskap.

Rådmannen /kommunedirektøren skal i samarbeid med ordfører legge opp opplæringstiltak knyttet til eierstyring og selskapsledelse, samt bistå kommunens representanter i eierorganene med å avklare kommunens mål og strategier for eierskapet i det enkelte selskap, jf. kommunens eierskapspolitikk og selskapsspesifikke eierstrategier. Opplæringstiltak tilpasset ulike målgrupper vil vektlegges framfor obligatorisk opplæring.

Rådmannen /kommunedirektør er representert på kontaktmøter mellom den politiske ledelsen og kommunale selskap. Ordføreren og rådmannen representerer også kommunen på eiermøter.

Rådmannen/kommunedirektøren har ikke instruksjons- og omgjøringsmyndighet overfor styret eller den daglige ledelsen i interkommunale selskap og aksjeselskap. Eierstyring utøves gjennom eierorganene. Rådmannens/kommunedirektøren rolle overfor de kommunale foretakene reguleres av kommuneloven § xx.

Rådmannen/kommunedirektøren skal samarbeide med administrasjonen i de øvrige eierkommunene. Samarbeidet legger til rette for en koordinert eieroppfølging av selskap med flere eiere og bidrar til kompetanseoverføring knyttet til rammene for kommunenes eierstyring.

4.1.4 Kontrollutvalget

Rådmannen/ kommunedirektør skal påse at den kommunale forvaltningen er gjenstand for en betryggende egenkontroll. Kontroll av kommunale foretak og selskaper ligger imidlertid utenfor rådmannens myndighetsområde.

Kommunestyret har det øverste tilsyns- og kontrollansvaret knyttet til den kommunale forvaltningen. Kommunestyrets tilsyns- og kontrollfunksjon er delegert til kontrollutvalget. Utvalget påser at det utøves tilsyn/kontroll gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroller mv.

Kontrollutvalgets oppgaver reguleres av kommunelovens kapittel 23 med tilhørende forskrifter for kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Fauske kommunestyre velger selv et kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret. Kommunestyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Fauske kommune er tilknyttet Salten kommunerevisjon IKS. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har en bestillerfunksjon overfor valgt revisor.

Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Utvalget skal også påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon som skal godkjennes av kommunestyret. Utvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse. Utvalget skal også påse at kommunestyrets vedtak følges opp, herunder rapportere til kommunestyret om oppfølgingen.

Revisjonens oppgaver og plikter ved regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon reguleres i for skrift av

15. juni 2004 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. Forskriftene regulerer også innholdet i regnskapsrevisjonen og forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. gjennom bestilling av selskapskontroller. I det følgende redegjøres det nærmere for selskapskontroller.

4.1.5 Eierskapskontroll

Eierskapskontroll reguleres av kommuneloven § 23-4 og forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av eierskapskontroll. Planen vedtas av kommunestyret, som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

(sitat kommuneloven) § 23-6. Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra

- a) interkommunale selskaper etter IKS-loven*
- b) interkommunale politiske råd*
- c) kommunale oppgavefelleskap*
- d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.*

Opplysningene etter første ledd kan kreves fra virksomhetens daglige leder, styret og den valgte revisoren for selskapet.

Kontrollutvalget kan foreta undersøkelser i virksomheten hvis det er nødvendig.

Kommunestyret og fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper som er nevnt i første ledd, og om hvilke dokumenter mv. som skal sendes til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene.

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

(sitat slutt)

IKS, § 27 (selvstendige rettssubjekt) og AS der en kommune alene eller sammen med andre kommuner eier alle aksjene, og heleide datterselskaper til slike selskaper, omfattes av reglene om eierskapskontroll. I aksjeselskap med private eiere er kommunens innsynsrett begrenset til den innsynsretten de øvrige aksjonærene har. Kontrollutvalget kan da påse at kommunens representanter i generalforsamlingen har utøvd sin stemmerett i samsvar med bystyrets forutsetninger og vedtak.

Kommunale oppgavefelleskap jfr. (kap 19) omfattes også nå av loven om eierskapskontroll i motsetning til i tidligere kommunelov, vertskommunesamarbeid (kap. 20) og stiftelser vil ikke omfattes av reglene om selskapskontroll. Kommunale foretak (KF) er en del av kommunen som rettssubjekt og omfattes således ikke av reglene om selskapskontroll. Foretakene vil likevel være gjenstand for ordinær regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Eierskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskapene, herunder kontrollere om dem som utøver kommunens eierinteresser i selskap gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll)

5.0 Fauske kommunes overordnede prinsipper for eierstyring

Fauske kommunes eierskapspolitikk er slik nevnt et overordnet rammeverk, som gir en guide til kommunens forvaltning av sine eierskap og samarbeid. Kommunens prinsipper for eierstyring er derfor et sentralt element i eierskapspolitikken. Ny kommunelov stiller krav til at kommunens Eierpolitikk/eiermelding har prinsipper for sin eierstyring.

5.1 Bakgrunn og formålet med prinsippene

Lovgivningen fastsetter de juridiske rammene i for eierstyring og selskapsledelse. Lovverket er ofte generelt og kan være tvetydig. Det er derfor hensiktsmessig å supplere med ulike styringsverktøy, prinsippene har derfor til hensikt å sikre bedre eierstyring.

Staten har egne retningslinjer og prinsipper for god eierstyring. Prinsippene er utformet i tråd med allment aksepterte prinsipper for eierstyring.

KS har også gitt 19 anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse, og kontroll av kommunalt eide selskaper og foretak. Formålet med prinsippene og anbefalingene er avklare roller og ansvar, sikre åpenhet, ryddige beslutningsprosesser, redusere risiko, stimulere til verdiskapning mv.

Fauske kommunes prinsipper bygger på de nevnte anbefalingene. Prinsippene er likevel tilpasset lokale forhold.

Prinsippene gjelder alle typer selskaper og for samarbeidsformer hvor det er mulig. Kommunen skal utøve eierstyring i tråd med disse prinsippene. Prinsippene er også forventningsavklaringer til selskaper og samarbeid vi er en del av.

Prinsippene skal styrke tilliten og omdømmet til kommunen, og selskapene, avklare roller, ansvar, sikre åpenhet, ryddige beslutninger, redusere risiko m.m.

5.2 Prinsipper for eierstyring

Fauske kommunes prinsipper for eierstyring
1. Valg av deltagelse i og etablering av selskap, eller annen samarbeidsform skal være begrunnet i en analyse av kommunens behov og mål for virksomheten
2. Fauske kommune skal alltid angi klare og langsiktige formål for selskapene/foretak/samarbeid av betydning for Fauske kommune.
3. Fauske kommune skal fremme sine interesser ovenfor kommunale selskap og samarbeider gjennom eierorganene.
4. Det skal være åpenhet knyttet til Fauske kommunes eierskap, selskapenes virksomhet, basert på meroffentlighet. Samt at det legges til rette for interne dialogprosesser i forkant av eierorganers møter.
5. Fauske kommune skal stille krav til samfunnsansvar til selskaper vi eiere i.
6. Styresammensetning i selskapene vi er eier i, skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart.
7. Selskapenes kapitalstruktur skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.
8. Styret skal på et uavhengig grunnlag være ansvarlig for selskapets drift, men Fauske kommune har klare forventninger knyttet til styrets oppgaver, rapportering, saksbehandling, internkontroll og risikostyring
9. Godtgjørelser til styret og daglig ledelse skal framstå rimelig ut fra arbeidsbyrden, kompleksitet. Lønn og godtgjørelser skal være konkurransedyktig, men ikke nødvendigvis lønnsledende innen sektoren.

Prinsipp 1. Valget deltagelse i og etablering av selskap, eller annen samarbeidsform skal være begrunnet i en analyse av kommunens behov og mål virksomheten

Fauske kommune vil i forkant av deltagelse og etablering av selskap, eller samarbeid vurdere dette fremfor en mer tradisjonell etatsorganisering innenfor kommunen selv. En slik analyse vil avklare de mål som kan oppnås, og synliggjøre de begrensinger dette vil få for styring og kontroll. Analysen er ment å styrke beslutningsgrunnlag, og danne grunnlaget for formålstjenlige organisering. Dette gjelder også dersom kommunen ønsker å tilbakeføre deler av sin virksomhet til ordinær etatsorganisering (eks. nedleggelse av et kommunal foretak, kommunalt aksjeselskap mv)

Hvorfor selskap – og samarbeidsorganisering?

Fauske kommune har innenfor rammen av kommuneloven, og relevant særlovgivning en relativt stor frihet i valg av hensiktsmessig organisering av tjenesteproduksjonen. Valget må være slik at det gir en hensiktsmessighet på kort og lang sikt. Det er viktig å være bevisst i vurderingen.

Tidligere har vi nevnt at det er ulike motiver for å skille ut virksomhet. Ønske om å danne interkommunale fellesfunksjoner er ofte en begrunnelse for selskapsdannelser. Ofte brukes argumenter om stordriftsfordeler økonomisk, og et styrket fagmiljø. Det må likevel alltid holdes opp mot kravene/ønskene/behovene kommunen har i forhold til styring og kontroll. Da valg av selskapsorganisering / samarbeid vil legge muligheter og begrensinger. Størst styring har man i etatsorganisering. I etatsorganiseringen har kommunestyre full styrings og kontroll mulighet, mens en selskapsorganisering vil i hovedsak gi kommunestyret fullmakt til å legge ytre rammer for virksomheten, og ikke direkte styring av daglig ledelse, og styrets arbeid.

Begrensinger i styring i alternativer til etatsorganisering omtales ofte som et ”demokratisk underskudd”. Det er ofte en feilslutning, da man ofte vurderer at det kan være hensiktsmessig og et ønske om å gi en armlengdes avstand eller gi en forretningsmessig frihet.

Styringsbehovet vil helt avhenge av virksomhetens karakter, og gjerne hvor nært innbyggerne er tjenesten. Lovpålagte tjenester (helse, skole, barnevern mv) er mer krevende enn oppgaver som kommunen f.eks har et frivillig forhold til (skiløyper, idrettanlegg, mv). Det er likevel mulig å også utøve kommunale kjernetjenester gjennom annen organisering, ved hjelp av systemer og med en aktiv eieroppfølging.

Det viktigste er å analysere organiseringen, og ha et bevisst forhold i valg av selskap / samarbeidsformer, som er grunntanken i prinsipp nummer 1.

Valg av selskap – samarbeidsorganisering

Kommunen har som nevnt stor valgfrihet. Det eksisterer likevel begrensinger i valg av samarbeid og selskapsform i selvskapslovgivning, og andre særlover. Kommuner kan eksempelvis ikke delta i ansvarlige selskaper, eller kommandittselskaper. Derfor bør man gjøre en rekke avveininger som bør inngå i grunnlaget for beslutning om selskap og samarbeidsformer. Disse er presentert nedenfor:

1. Økonomiske forpliktelser

Hvilke økonomisk ansvar/risiko er det ønskelig og forsvarlig å påta seg. Kommunen vil for eksempel hefte ubegrenset for samtlige forpliktelser i et kommunalt foretak (KF), og ubegrenset for sin andel i et IKS. Kommunen har et begrenset ansvar i et AS ovenfor

kreditorer. I ulike samarbeid, vil de økonomiske forpliktelsene være regulert gjennom avtaler, og er ofte andelsmessig som for IKS.

2. Skatte og avgiftsmessige forhold (selskaper ikke samarbeid)

Etablering av selskaper / deltagelse i selskaper kan ha betydning for momskompensasjon (kompensasjonsloven). Selskapsform kan også være av betydning ved vurdering av begrensinger i skatteplikt.

3. Fleksibilitet på eiersiden (selskaper ikke samarbeid)

Er det behov å tenke at det vil være fordelaktig å ha med andre aktører? AS modellen gir størst fleksibilitet, mellom offentlig og privat eierskap. IKS vil være begrenset til kommuner, mens et KF vil være en del av kommunen og ikke ha noen fleksibilitet på eiersiden.

4. Behov og mulighet for styring

Styringsbehov må kartlegges nøye i forkant. Selv vertskommune organiseringsmodeller gir innskrenkninger i kommunens styringsmulighet i forhold til etatsorganisering, selv om det finnes klageadgang mv. I et KF vil kommunestyret, være generalforsamlingen, og således utstrakt mulighet å utøve eierstyring. Kommunens mulighet til styring av et AS vil være langt mer begrenset. Må vurderes opp mot selskapenes behov for forretningsmessig frihet, og kommunens ansvar for forpliktelser.

5. Delegering av myndighet

Selskap / samarbeid kan påvirke muligheter / begrensinger i forhold til delegering av myndighet. Eks. i vertskommune overtar formelt sett kommunedirektøren i en annen kommune driftsansvaret, selv om forvaltningsansvaret for tjenesten fortsatt ligger i samarbeidskommunen.

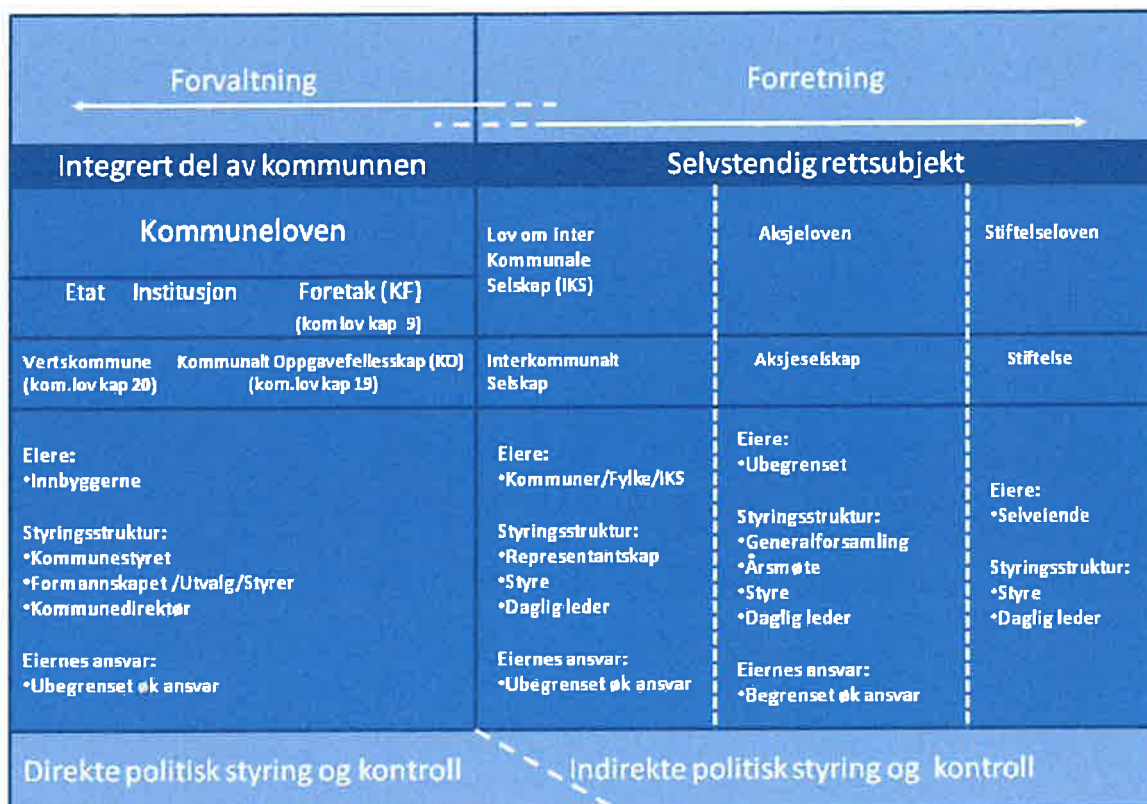
6. Forholdet til lover / forskrifter og overordnede kommunale planer og strategier

Valg av selskap- og samarbeid gir ulike begrensinger i forhold til sentrale lover og forskrifter (forvaltningslov, lov om offentlige anskaffelser, miljø og klima lover mv). Kommunestyret kan direkte under hinder eksempel pålegge et KF å gjennomføre forventninger til bærekraftsmål, som klima og miljø. Dette vil ikke man direkte kunne pålegge et selskap man er eier i – dersom man ikke er majoritetsaksjonær. Der må det søkes samarbeid med andre eier for å gjøre det samme.

7. Vurdering av risiko

Valg av selskap / samarbeidsform bør foretas med bakgrunn av en vurdering av ulike typer risiko. Risikoen kan ha mange ulike fasetter. Det kan være risikovurderinger i forhold til kvalitetsforventninger, arbeidstakerforhold, økonomisk risiko m.m. Selskapsorganisering og samarbeid er ofte være begrunnet med å redusere kommunens økonomisk risiko.

Illustrasjonen nedenfor oppsummer alternativer til selskap / samarbeidsformer som kan anvendes i kommunal tjenesteproduksjon, men også annen oppgaveløsning. Kommunen er ofte en part i mange aktiviteter og oppgaver som kommuneloven i utgangspunktet ikke definerer som en del av kjerneaktiviteten. Den gir en oversikt over bl.a. styringsmuligheter, skillene mellom forvaltning og forretning, og økonomisk risiko. IKS eksempelvis kan ofte ha utydelige skillelinjer mellom forvaltning, og øvrig næringsvirksomhet.

Prinsipp 2 – Fauske kommune skal alltid angi klare og langsiktige mål for selskapene/foretak/samarbeid av betydning for Fauske kommune.

Fauske kommune må angi klare, realistiske, og etterprøvbare mål for selskapene/foretakene/samarbeidene gjennom å godkjenne vedtekter, samarbeidsavtaler, selskapsavtaler, aksjonæravtaler mv. Målgivelsen i de ordinære styringsdokumentene er ofte generell, og liten grad gjenstand for revidering. Derfor har Fauske kommune et eget dokument, som er omtalt som Selskaps-spesifikke eierstrategier”. Disse revideres årlig av eierutvalget, med godkjenning i kommunestyret.

- Selskap- foretaksnavn/beskrivelse av samarbeid, organisasjonsnummer/vertskommune
- Formålet med deltagelsen i selskapet/foretaket/samarbeidet
- Omfang eierskap/aksjer/andeler
- Målformuleringer og resultatforventninger
- Kommunens forhold til styrende organer
- Beskrivelse samhandling med selskapet/foretaket/samarbeidet
- Beskrivelse for ivaretagelse av samfunnsansvar
- Andre selskaps-spesifikke/samarbeids anmerkninger

Det viktig for kommunestyret og akseptere at selskapene/foretakene og samarbeidene har sin unike forhold når det gjelder begrensninger og muligheter for eierstyring (se kapitel x). Styret og

daglig ledelse i selskapene/samarbeidene har det fremste ansvaret for å realisere mål, krav og forventninger kommunen har uttrykt gjennom sine «Selskapsesifikke strategier».

Eierstyringen skal i utgangspunktet utøves på overordnet nivå, og ikke gripe inn i styrets myndighetsområde, og i den daglige ledelsen av selskapene. Fauske kommune skal uttrykke sitt formål med eierskapet/deltagelsen, og angi målsetninger, prioriteringer, resultatkrav- og forventninger. Det skal også fastslå kommunes forhold til styrende organer, og stadfeste hvordan kommunen legger opp eier/deltager dialogen.

Eierstrategiene for selskapene/foretakene/samarbeidene skal legge til rette for en aktiv, forutsigbar eierstyring og legge forholdene til rette for forutsigbare rammevilkår for selskapene/foretakene/samarbeidene.

Prinsipp 3 - Fauske kommune skal fremme sine interesser ovenfor kommunale selskap og samarbeider gjennom eierorganene.

Styringslinjene i Fauske kommune følger hovedsakelig av kommuneloven. Kommunestyret er det formelle eierorganet til kommunen. Kommunestyret kan delegerer myndighet til andre politiske organ og rådmann/kommunedirektør innenfor rammene av loven.

Kommunen kan som nevnt flere ganger velge å skille ut virksomhet, eller ta del i selskaper hvor det er motiver og nytte for kommunen. Den daglige styringene i selskaper og samarbeider er slik beskrevet tidligere knyttet til lovgivningen som regulerer selskaper og samarbeider.

Lovgivningen legger begrensinger på hvordan kommunestyret som eier kan intervensere og utøve direkte styring av virksomheten i selskapene / samarbeidene. Dette gjelder både styrer og daglig ledelse.

Kommunestyret vil i all hovedsak utøve styring gjennom å oppnevne representanter til eierorganene, og skal gjennom sine strategier gi føringer for representantens opptreden i eierorganene.

Eierorganenes, oppgaver, ansvar og myndighet er ofte regulert av selskapets / samarbeidets art.

I tillegg til at kommunen er representert i eierorganene gjennom valgte representanter, er det aktuelt for kommunen og ta initiativ til dialogmøter / eiermøter, og kontaktmøter med selskapene og samarbeidene. Dette vil ikke være møtepunkter av bestemmende karakter (altså ikke mulig å gjøre bindende beslutninger). Dette vil være møter primært for å sikre tilfredsstillende informasjonsutveksling. Selskapets styrende organer kan også ta initiativ til slike møter. Det er vanlig at slike møter omfatter styreleder og daglig leder. Fra kommunen det normalt være ordfører og rådmann/kommunedirektør. Selskapene og samarbeidene skal bestrebe om mest symmetrisk informasjon til alle eiere / samarbeidsparter.

Når det gjelder eierorganene selv (generalforsamling, representantskap mv) er disse normalt delegert av kommunestyret til personer eller andre politiske organer. Kommunens representanter trenger ikke å være folkevalgte. Det kan likevel være hensiktsmessig når kommunestyret får eierbeslutninger på sine bord. Det er ikke kjønnsbalanse krav i forhold til eierorganer som for styrer. Det bør likevel bestrebes.

Kommunestyret styrer derfor indirekte gjennom sin valgte representanter. Disse skal følge de utarbeide prinsipper for eierstyring og evt. egen eierstrategi for nevnte selskap/samarbeid/foretak.

Det må være en ambisjon om at representantene i eierorganene på vegne av kommunen kan representere flertallet i kommunestyret.

Det påhviler derfor representantene et selvstendig ansvar å innhente informasjon, og avklare kommunens mål og strategier i sin ivaretagelse av eierskapet på vegne av fellesskapet. Dette kan også omfatte behovet for politiske drøftingsmøter i forkant av eierorganenes møter, slik at representanten kan benytte sitt eierskap til å fremme kommunens interesser. Det betyr at man skal opptre og ivareta eierstyringen i selskapet/foretaket/samarbeidet med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak/intensjon.

Prinsipp 4 - Det skal være åpenhet knyttet til Fauske kommunes eierskap, selskapenes virksomhet, basert på meroffentlighet. Samt at det legges til rette for interne dialogprosesser i forkant av eierorganers møter.

Allmenhetens lovfestede innsyn i forvaltningens arbeid, og saksdokumenter anses å være et grunnleggende demokratisk prinsipp. Dette reguleres i både offentlighetsloven og kommuneloven.

Offentlighetsloven har til hensikt at saksdokumenter, journaler, og skriftlige registre skal være åpne dersom ikke annen lov forhindrer dette. Alle kan kreve innsyn.

Loven er gjeldende for selskap med over 50 % offentlig eierandel eller innflytelse i eierorganet (§2);

«a) staten, fylkeskommunane og kommunane, b) andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift, c) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigardel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet, og d) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet.»

Punktene c) og d) gjelder ikke for rettssubjekt som hovedsakelig driver med næring i konkurranse og på samme vilkår som private. Unntakene skal likevel tolkes strengt.

Prinsippet til kommunen skal være meroffentlighet. Offentlighetsloven definerer dette som: «*” Når det er høve til å gjere unntak frå innsyn, skal organet likevel vurdere å gi heilt eller delvis innsyn. Organet bør gi innsyn dersom omsynet til offentleg innsyn veg tyngre enn behovet for unntak”*,». Det er likevel grunnlag til fravike, spesielt knyttet til det som kan defineres å være av forretningsmessig karakter, som kan skade selskapets konkurransesituasjon.

Åpenhet skal praktiseres, for å sikre allmenhetens tillit til kommunen. Fauske kommune skal blant annet gjøre følgende for å praktisere åpenhet:

1. Denne eierskapspolitikk/eierskapsmelding, revideres og vedtas hvert 4 år, med oversikt over eierskap, og prinsippene for styring
2. «Selskaps-spesifikke eierstrategier», som nevnt i prinsipp 2 i forhold til formål og målsetninger
3. Årsberetninger fra våre eierskap legges frem for å gi innsyn i selskapene/samarbeidene/foretakene
4. Behandle prinsipielle og saker av stor strategisk / prinsipiell betydning i offentlige politiske saker.
5. Gjøre relevant informasjon lett tilgjengelig på digitale flater (hjemmeside mv)

Prinsipp 5 Fauske kommune skal stille krav til samfunnsansvar til selskaper vi eiere i.

Fauske kommune skal være pådriver å stiller tydelige krav og forventninger om samfunnsansvar i selskaper/foretak/samarbeid vi er eiere eller deltager i. Det skal bidra til samfunnsansvarlig forretningsdrift, tjenesteproduksjon og bidrag i en bærekraftig samfunnsutvikling. Dette skal uttrykkes både i overordnet eierpolitikk, og i spesifikke forventninger i ”Selskapsspesifikke strategier» og øvrig planverk i kommunen.

Et bevisst og uttrykt samfunnsansvar skal bidra til å styrke tilliten og omdømmet til både kommunen og de eierskapene vi er deltager i.

Dette bør fremkomme i selskapenes strategier og i deres praktiske forretningsutøvelse, men det er også viktig i eks. i vertskommune samarbeid som innkjøp, hvor vi forventer det stilles krav om samfunnsansvar i anbudskonkurranser, valg av leverandører m.v.

Likestilling og mangfold

Forventninger til kjønnsbalanse i styresammensetning. Krav til rapportering om den faktiske tilstanden knyttet til likestilling, og mangfold i selskapet. Krav til tiltak for å bedre disse faktorene.

Etiske retningslinjer

Fauske kommune har etiske retningslinjer. Kommunen forutsetter at kommunalt eide selskaper har eller utarbeider etiske retningslinjer for sin virksomhet. Styret har et ansvar for dette. Retningslinjene må være forankret og implementert i selskapet.

FNs bærekraftsmål – klima og miljø

FNs 17 bærekraftsmål eller et utvalg av disse bør holdes frem å være viktig for kommunens eierskap, og deltagelse. Våre forventninger skal være dokumentert i ”Selskapsspesifikke strategier”. Spesielt i forhold til klima og miljøpåvirkninger selskapet kan representere. Selskapene vi er eiere i må gi opplysninger i årsberetningen hvordan forhold ved virksomheten som

Prinsipp 6 Styresammensetningen i selskapene/foretak/samarbeid vi er eier i, skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart

Sammensetning av styret har betydning dets evne til å drive forsvarlig forvaltning på vegne av selskapet selv og kommunen. Fauske kommune skal være en pådriver for at det oppnevnes et styre med kompetanse, kapasitet, og mangfold ut fra selskapets egenart.

Nye habilitetsregler medfører at folkevalgte som har styreverv blir inhabile ved behandlingen av saker, i folkevalgte organer der selskapet er part. Folkevalgt representasjon bør derfor dreies over tid fra styrene i selskapene til å utøve roller i eierorganene (generalforsamling, representantskap mv). Medlemmer i eierorganene blir ikke automatisk inhabile.

Styresammensetning

Fauske kommune skal møte gjeldende lovkrav og i tråd med vedtekter, selskap, og aksjonæravtaler. Fauske kommune skal bestrebe å oppnevne styrerepresentanter, som har god kompetanse, erfaringer, kapasitet, og egenskaper som bidrar til at styret som fellesskapet kan forvalte selskapet på en best mulig måte. En «profesjonalisering» av styrearbeidet er en målsetning.

Kompetanse

Fauske kommune skal bestrebe å ha et styre med kompetanse som utfyller hverandre, herunder både generalist og fagspesifikk kompetanse. Kompetanse og tilstrekkelig mangfold i denne vil gi et bredere beslutningsgrunnlag, som igjen vil heve kvaliteten. Kompetansevurderingen skal avhenge av bl.a. selskapets formål, fasen selskapet er inne i, og de utfordringene selskapet har fremover. Det bør derfor utarbeides forventningsavklaringer til kompetansen når styremedlemmer vurderes oppnevnt.

- Kompetanse om kommuneloven, offentlig forvaltning og forståelse av politiske beslutningsprosesser
- Bransjekunnskap – forståelse om konkurransesituasjonen, og trender
- Spesialkompetanse – faglig om selskapets kjernevirksomhet, juss og økonomi
- Organisasjons og ledelseserfaring
- Kompetanse om styrearbeid

Representasjon av begge kjønn i styret

Fauske kommune forventer at det arbeides for at styrene sammensettes etter gjeldene lovkrav om kjønnsbalanse, sammensetning. Bestemmelsene krever at begge kjønn er representert tilnærmet 40% der det offentlige minst 2/3 eier. Styrer i IKS likeså.

Folkevalgte og offentlige tjenestemenn

Det var praksis for å velge en stor andel av styrerepresentanter fra den politiske ledelsen. Det var ønskelig ut fra hensyn til samordning, og styring. Interessekonflikter har mer sjelden vurdert å være en utfordring i styrer i kommunalt eide selskaper. Utfordringer kan være knyttet til habilitet. Det kan være utfordrende at sentrale politikere blir inhabile i behandling av saker som berører selskapet. Styring og kontroll bør derfor først og fremst søkes gjennom eierorganene. I den sammenhengen bør det arbeides for å vitalisere funksjonen til eierorganene.

Rekruttering fra administrasjonen bør vurderes opp mot habilitetsreglene i forvaltningsloven. En offentlig tjenestemann som er styremedlem i et selskap vil være ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse i saker innenfor forvaltningen, og kan få uheldige dobbeltroller ovenfor rådmann/kommunedirektør.

Styresammensetning datterselskaper

I konserner bør styremedlemmer i morselskap ikke inngå i styret i datterselskaper, siden styret er generalforsamlingen til datterselskapet. Dette for å forhindre rolleblanding, og bidra til å ivareta eierorganets kontrollfunksjon over styret. Konsernledelse kan inngå i styret i datterselskaper.

I selskaper der enheter både produserer i egenregi – eks. selvkost tjenester – husholdningsrenovasjon, og enheter som er i konkurranse med andre aktører i et marked skal styret påse at det ikke foregår kryss- subsidiering. KS anbefaler at det for datterselskap som yter monopoltenester til eier bør det vurderes om flertallet av styremedlemmer skal være uavhengig av konsernstyret-/ledelsen. For å skape tilstrekkelig avstand.

Oppnevning av styret og valgkomiteer

Oppnevningen skal foregå etter lover regler, vedtekter, selskapsavtaler, eller aksjonæravtaler. Det er gjerne fornuftig å bruke valgkomiteer. Eierorganet utpeker valgkomite. Valgkomiteen bør være uavhengig av styret og ansatte. Valgkomiteer kan gjerne være vektet ut fra eierandel. Valgkomiteen fremmer en skriftlig innstilling til eierorganet. Dersom folkevalgte organ fremmer forslag til en valgkomite bør det omfatte flere kandidater enn det som reelt skal velges inn for å gi komiteen en valgsituasjon.

Prinsipp 7- Selskapenes kapitalstruktur skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.

Fauske kommune skal ha et ansvarlig forhold til, og bidra til at selskapene vi er eier i har en sunn kapitalstruktur tilpasset selskapets formål, og situasjon. Kommunen kan bidra til dette gjennom klare prinsipper om utbytteforventninger. Det vil si at man har en formålstjenlig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd.

Utbytteforventninger skal avhenge av formålet og vår strategi med eierskapet. Dersom våre eierstrategier sier det er hensiktsmessig å være eier i selskaper med kommersielle formål, har kommunen en plikt til å vurdere avkastning og utbytte. Da finansreglementet og lovgivningen legger føringer om at man skal arbeide for en rimelig avkastning på aktiva. Kommunestyret bør derfor alltid vurdere om det finansielle, eller politiske motiver for eierskapet. I et finansielt perspektiv vil det være snakk om man ønsker å høste fra eller utvikle selskapet. Og i enda større grad dersom man velger å ha en politisk eierstrategi med et kommersielt selskap (arbeidsplasser, samfunnsnytt, regional betydning mv)

Dette betyr også at kommunestyret løpende bør vurdere om det hensiktsmessig og i tråd med våre strategier å ha eierposter i kommersielle selskaper, og heller vurdere å løse ut aktiva gjennom avhendelse av eierposisjonen.

Fauske kommune investerer gjennom innskudd, eller tilbakeholdt overskudd. Et engasjement representerer derfor en økonomisk risiko for kommunen. Engasjementet bør derfor legitimeres i utgangspunktet med avkastningskrav og finansielle mål. Kommunen bør forvente utbytte og verdiøkning på den innskutte kapitalen tilsvarende som en alternativ plassering med samme risiko. For selskaper i en ren konkurransesituasjon bør det stilles krav om markedsmessig avkastning for å hindre konkurransevridning. Det bør være en prosentvis avkastning fra regnskapsmessig resultat. Disse må uttrykkes klart og tydelig slik at styret og ledelse kan forholde seg til dette i sin planlegging og daglig drift.

Fauske kommune skal likevel vise ansvarlighet i forholdet til kapitalstruktur ut fra markedsmessige nå- og fremtidsutfordringer, modenhet til selskapet, investeringsbehov, konkurranse, likviditetssituasjon, egenkapitalkrav mv.

Dersom resultatkravene omfatter parameter som kvalitet i tjenestene, og andre samfunnsbetraktninger må dette være uttrykte resultatforventninger i våre spesifikke eierstrategier. Fellesnevneren for både finansielle og samfunnsmessige mål bør være langsiktig verdiskapning.

Prinsipp 8 – Styret skal på et uavhengig grunnlag være ansvarlig for selskapets drift, men Fauske kommune har klare forventninger knyttet til styrets oppgaver, rapportering, saksbehandling, internkontroll og risikostyring

Rapportering og forventninger til saksbehandling

Styret skal sikre en tilfredsstillende rapportering og informasjonsflyt til eierne. Fauske kommune skal til enhver tid ha relevant, oppdatert og korrekt informasjon om selskapenes virksomhet, organisering og resultater. Rapporteringen fra selskapene danner grunnlaget for en aktiv og forutsigbar eieroppfølging.

Selskaper skal rapportere i tråd med gjeldende lovkrav. Regnskapsloven regulerer innholdet i den økonomiske rapporteringen i årsregnskapet og årsberetningen, samt stiller krav til rapportering om arbeidsmiljø, antall ansatte, ytelser til ledende personer, likestilling, diskriminering, miljøvirkninger mv. Årsrapportene danner et viktig grunnlag for styring, resultatoppfølging og kontroll av selskapene.

Selskapene skal også rapportere i årsberetningen om iverksatte/planlagte tiltak knyttet til utøvelsen av samfunnsansvaret. Det er etablert flere nasjonale og internasjonale standarder som kan ligge til grunn for selskapers rapportering om utøvelsen av samfunnsansvaret.

Årsregnskap og årsberetninger skal oversendes til både ordfører og rådmann/kommunedirektør i eierkommunene. Årsregnskap og årsberetning for kommunale foretak (KF) behandles av bystyret som en del av kommunens årsregnskap/årsberetning. Årsrapportene skal også oversendes fra stiftelser der Fauske kommune er oppretter, oppnevner representanter til styret eller yter tilskudd.

Sakslistene, saksdokumenter og protokoller for eierorganene skal oversendes ordfører, representantene i eierorganet og rådmannen/kommunedirektør. Tidsfrister for utsendelse av sakslister og saksdokumenter reguleres av selskapslovgivningen. Selskapene bør uavhengig av de lovfestede tidsfristene, oversende dokumentene til eierne uten ugrunnet opphold og senest 30 dager før møtet skal avholdes. Dette for å muliggjøre politisk behandling av enkeltsaker i forkant av møtet i eierorganet.

Styrets oppgaver

Styret har i henhold til selskapslovgivningen det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet og for å føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet. Fauske kommune har følgende forventninger til styrets arbeid:

- *Fastsette instruks for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på en klar intern ansvars og oppgavefordeling.*
- *Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.*
- *Foreta en egevaluering hvert år med hensyn til både kompetanse og utført arbeid.*
- *Gjennomføre egne styreseminarer med fokus på roller, ansvar og oppgaver.*
- *Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.*
- *-Vurdere behovet for styreforsikring.*
- *Registrere verv i styrevervregisteret.*

- *Ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne*
- *Sikre likebehandling av eierne.*
- *Styrets leder har et særlig ansvar for å sikre at styret fungerer godt og at det oppfyller sine forpliktelser.*

Internkontroll og risikostyring

Internkontroll kan defineres som et formalisert kontrollsystem der kontrollaktiviteter utformes, gjennomføres og følges opp med basis i vurderinger av risiko for styringssvikt, feil og mangler i virksomhetens arbeidsprosesser. Et slikt formalisert kontrollsystem skal bl.a. bidra til;

- *en målrettet og kostnadseffektiv drift,*
- *å sikre kvaliteten på selskapets interne/ eksterne rapportering,*
- *å sikre at selskapet forvaltes i tråd med eiernes vedtak/intensjoner, å sikre at selskapet opererer i samsvar med relevante lover, forskrifter og interne retningslinjer for virksomheten,*
- *å forhindre misligheter og korrupsjon*

Oversikten er ikke uttømmende, men den viser at både eierne og selskapet har en egeninteresse knyttet til etableringen av gode systemer for internkontroll.

Selskap kan være omfattet av lov/forskrift om offentlige anskaffelser, og må følgelig avklare sitt forhold til det aktuelle regelverket. Styret skal påse at det avklares hvorvidt selskapet er omfattet av regelverket, herunder påse at det eventuelt etableres et kontrollsystem som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester til enhver tid gjennomføres i tråd med regelverket.⁴⁹

Fauske kommune har anledning til å tildele oppdrag til selskap i egenregi. Disse oppdragene omfattes ikke av regelverket om offentlige anskaffelser.

Kryss-subsidiering kan være i strid med reglene om offentlig støtte, dersom det medfører at den konkurranseutsatte delen av virksomheten får økonomiske fordeler fra offentlige midler. For å dokumentere at det ikke forekommer kryss-subsidiering skal styret påse at det iverksettes effektive tiltak, herunder etableres regnskapsmessig eller organisatorisk skille mellom de ulike delene av virksomheten.

De ovennevnte problemstillingene illustrerer at risikoen som skal håndteres gjennom intern- kontrollen i stor grad vil avhenge av selskapets virksomhet. Det er derfor viktig at selskapene tilpasser omfanget og innholdet i internkontrollen til egen virksomhet.

Risiko kan forstås som summen av sannsynligheten for og konsekvensen av en hendelse. Risiko kan bl.a. knyttes til uønskede hendelser eller realiseringen av mål. Risiko er et sentralt element i internkontrollen. Formålet med risikostyring og internkontroll er bl.a. å identifisere, estimere og håndtere ulike typer risiko.

- endringer i forhold til forrige års gjennomgang knyttet til art og omfang av risikoer av betydning, og selskapets evne til å tilpasse seg virksomhetsendringer og eksterne endringer;
- -omfanget av og kvaliteten på ledelsens løpende oppfølging av risikoer og intern- kontrollsystem;
- omfang og hyppighet av ledelsens rapportering til styret om resultatene av denne oppfølgingen, som gjør det mulig for styret å foreta en samlet vurdering av kontrolltilstanden i selskapet og hvordan risikoene håndteres;
- tilfeller av betydelig kontrollsvikt eller svakheter som er avdekket i løpet av året, og om de har hatt, kunne ha hatt eller vil kunne ha betydelig innvirkning på selskapets økonomiske resultat eller stilling, og hvordan selskapets eksterne rapporteringsprosess fungerer.

Organiseringen av arbeidet knyttet til risikostyring/internkontroll bør imidlertid tilpasses selskapets virksomhet. Styret skal i tillegg til å ivareta en kontrollfunksjon ha en aktiv rolle i strategiarbeidet i selskapet. Det er derfor nødvendig for styret å ha en god oversikt over risiko på et strategisk og operasjonelt nivå.

Systemene for interkontroll/risikostyring som etableres i et selskap kan anses som et element i kommunenes egenkontroll. Egenkontrollen overfor foretak og selskap ivaretas hovedsakelig gjennom forvaltningsrevisjon og selskapskontroller. Egenkontrollen gjennomføres med utgangspunkt i vesentlighets- og sårbarhetsanalyser. Virksomheten til kommunale selskap kan også være omfattet av ulike former for statlig tilsyn.

Prinsipp 9 - Godtgjørelser til styret og daglig ledelse skal framstå rimelig ut fra arbeidsbyrden, kompleksitet. Lønn og godtgjørelser skal være konkurransedyktig, men ikke nødvendigvis lønnsledende innen sektoren.

Nivå på godtgjøring/lønn

Fauske kommunes representanter i eierorganene skal bidra til å holde styrenes godtgjøring på et moderat nivå. Nivået på godtgjøringen skal være høyt nok til at eierne kan rekruttere styremedlemmer som besitter den nødvendige kompetansen. Godtgjøringen skal imidlertid framstå som rimelig med henblikk på ansvar, tidsbruk, kompetanse/erfaring, virksomhetens kompleksitet og nivået på godtgjøring til styrene i sammenlignbare selskaper.

Styrets leder bør godtgjøres særskilt. For styremedlemmer som deltar i styreutvalg, bør det vurderes ekstra godtgjøring. Godtgjøringen til styret bør ikke være resultatavhengig siden dette vil kunne svekke styrets uavhengighet. Et styremedlem bør ikke påta seg særskilte oppgaver for selskapet utover styrevervet, for å sikre uavhengighet overfor den daglige ledelsen.

Fauske kommune uttrykker også forventninger til styrenes fastsetting av lønnsnivået for ledere. Forventningene skal bl.a. forhindre at det oppstår urimelige lønnsforskjeller mellom ledere og de øvrige ansatte, eller mellom ledere i sammenlignbare selskap. Lønnsnivået for

ledere skal være konkurransedyktig og stimulere til verdiskaping for eierne, men skal nødvendigvis ikke være ledende til enhver tid innenfor sektoren/virksomhetsområdet/bransjen.

Styret bør fastsette hovedprinsippene i selskapets lønnspolitikk, herunder kriterier for fastsetting av lederlønninger. Prinsippene bør bidra til sammenfallende interesser mellom eierne og ledere.

Resultatavhengig avlønning bør anvendes med aktsomhet. En slik avlønning skal knyttes til verdiskaping for eierne eller resultatutviklingen for selskapet over tid, for å unngå kortsiktige disposisjoner som kan være skadelige for både eierne og selskapet.

SAK 18/23**Revisors vurdering av egen uavhengighet****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
07.09.2023**Vedlegg:**

- Salten kommunerevisjon IKS 22.06.2023. Egenvurdering av uavhengighet.

Bakgrunn for saken:

Kommuneloven stiller i § 24-4 krav om at revisor skal være uavhengig og ha god vandel. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19 stiller nærmere krav til revisors uavhengighet, bl.a:

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet. § 16

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet. § 17

Revisor kan ikke

- ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen*
- ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av*
- være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap, samvirkeforetak eller aksjeselskap*
- delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren*

- e) *utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet*
- f) *yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver*
- g) *opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolsloven § 218.*

Uavhengighetsreglene, herunder kravet til skriftlig egenvurdering, er de samme ved revisjon av kommunale foretak, kommunale oppgavefellesskap og interkommunale politiske råd som ved revisjon av kommunen selv. Den enkelte oppdragsansvarlige revisor kan avgi én skriftlig egenvurdering som dekker alle oppdrag innenfor kommunen som juridisk enhet. Eventuelle forhold som vurderes ulikt for de enkelte oppdrag, må imidlertid fremkomme.

I henhold til forskriften skal oppdragsansvarlig revisor minimum hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Vedlagt følger egenvurdering datert 22. juni 2023 fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Jonny Riise og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst.

Vurdering

Vedlagte vurdering er utarbeidet i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds mal for egenvurdering av uavhengighet. Sekretariatet har ingen merknader til revisors egenvurdering av uavhengighet.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Fauske kommune tar revisors egenvurdering av sin uavhengighet datert 22. juni 2023 til etterretning. Utvalget ber om å bli løpende orientert om forhold som kan endre vurderingen av uavhengighet.

Røkland, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Kontrollutvalget i Fauske kommune

Deres ref.:

Vår ref.: 4010/A2/bvg/jr

Dato: 22. juni 2023

EGENVURDERING AV UAVHENGIGHET

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Salten kommunerevisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Salten kommunerevisjon utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap .

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80

Avdeling Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 80

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egen vurdering
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Salten kommunerevisjon utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap .
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	<p>Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Fauske kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p>
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Fauske kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Fauske kommune.

Salten kommunerevisjon IKS

Jonny Riise

Jonny Riise
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Bjørn Vegard Gamst

Bjørn Vegard Gamst
oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

SAK 19/23

Rapport til kommunestyret om kontrollutvalgets aktivitet 2019-2023

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.09.2023

Vedlegg:

- Utkast: Rapport til kommunestyret om kontrollutvalgets aktivitet 2019-2023

Bakgrunn for saken:

Vedlagt saken er utkast til rapport til kommunestyret om kontrollutvalgets aktivitet fra oktober 2019 til september 2023. Rapporten er basert på saksfremlegg, vedtak og innstillinger til vedtak fra kontrollutvalget i den nevnte perioden.

Vurdering:

Gjennom forskrift om kontrollutvalg har utvalget ansvar for å rapportere til kommunestyret, bl.a med uttalelse til årsregnskapet og hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse. Slik rapportering er gjennomført løpende i valgperioden, men det er samtidig hensiktsmessig å gi en mer samlet fremstilling om kontrollutvalgets arbeid i perioden, og eventuelt gi innspill til fremtidig kontroll og tilsyn med forvaltningen. En slik type rapport vil dessuten gi det neste kontrollutvalget en samlet oversikt over kontrollutvalgets aktiviteter og sikre smidig overgang til neste valgperiode.

Rapporten gjennomgås under møtet.

Forslag til vedtak:

Rapport om kontrollutvalgets aktivitet i perioden 2019 – 2023 vedtas som fremlagt. Rapporten oversendes kommunestyret til informasjon.

Røkland, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Kontrollutvalget Fauske kommune

Rapport om utvalgets virksomhet 2020-2023

Innledning

Kontrollutvalget er i samsvar med kommunelovens § 23-1 oppnevnt av kommunestyret for å forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på vegne av kommunestyret.

Utvalgets arbeid foregår innenfor rammen av

- Kommunelovens kapittel 23 Kontrollutvalgets virksomhet
- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
- Utvalgets egne virksomhetsplaner

Gjennom uttalelser til kommunens årsregnskap og innstillinger i saker om forvaltningsrevisjon, har kontrollutvalget rapportert om sitt virke i de nevnte sakene. Utvalget legger i tillegg frem for kommunestyret denne rapporten som en mer samlet fremstilling av kontrollutvalgets arbeid over hele valgperioden.

Fauske kontrollutvalg har i perioden 2019 - 2023 bestått av følgende valgte faste medlemmer:

Jørn Stene, leder
Gisela Hansen Gulstad, nestleder
Kristin Setså
Gunnar Bråthen
Richard Skagen

Det er gjennomført 18 møter i kontrollutvalget i fireårsperioden. Ved forfall har varamedlemmene Finn Utheim, Anne-Irene Jensen og Ole Martin Pettersen møtte ved ulike anledninger.

1. Regnskap

Kontrollutvalget har avgitt uttalelse til kommunens regnskaper for årene fra og med 2019 til og med 2022. Regnskapet viste for årene følgende netto driftsresultat for Fauske kommune:

- 2019: kr – 37.179.643
- 2020: kr – 8.759.601
- 2021: kr 14.081.718
- 2022: kr 59.854.344

For Fauna KF følgende netto driftsresultat:

- 2019: kr 352.892
- 2020: kr 286.514
- 2021: kr 1.588.300
- 2022: kr – 411.248

Kommunens administrasjon har bistått kontrollutvalget ved dets behandling av det enkelte års regnskaper. Til grunn for utvalgets uttalelser ligger også revisors beretning, samt ytterligere informasjon fra revisor. For regnskapsåret 2019 har revisor påpekt vesentlige avvik mellom regnskap og regulert budsjett i kommunen og hadde dette som forbehold i sin uttalelse om kommunens regnskap. Utover dette har revisor avgitt såkalte normalberetninger uten forbehold.

I kommunestyrets behandling av regnskapene er det ikke gjort vedtak som har krevd særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Nummererte brev.

Nummererte brev fra revisor: Kontrollutvalget skal i henhold til kommunelovens § 24-7 gi skriftlige meldinger i form av nummererte brev til kontrollutvalget når det avdekkes:

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Kontrollutvalget har i perioden behandlet tre nummererte brev. To brev (2022) gjaldt manglende signering på skjema til Skatteetaten, der det var utstedt brev både til kommunen og til Fauna. Gjelder skjema med kontrolloppstilling som viser om det er samsvar med bokførte lønnsutgifter og innberettede beløp til Skatteetaten. Utvalget ble orientert om at forholdene ble fulgt opp av administrasjonen.

Dessuten et nummerert brev i 2023 etter gjennomført etterlevelseskontroll finansforvaltning. Etterlevelseskontrollen avdekket da at kommunen pr årsskiftet ikke hadde etterlevd bestemmelser i lov og forskrift om utarbeidelse av finansreglement, etablering av interne kontrollrutiner for finansforvaltningen og gjennomføring av finansrapporteringer. Kontrollen medførte at revisor utstedte nummerert brev om forholdet. Nytt økonomi- og finansreglement ble fremmet for politisk behandling i februar og avviket kunne dermed lukkes.

Etterlevelseskontroll: Revisor har gjennomført årlige kontroller av om kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak, jfr kommuneloven § 24-9. Tema for kontrollene har i perioden vært følgende:

- 2019: Pasientregnskap. Revisor påpekte at kommunen hadde skriftlige rutiner som ivaretar krav i forskrift på dette området, men at rutineene ikke ble fulgt.
- 2020: Tilskuddsberegning private barnehager. Ingen funn som ga grunnlag for videre oppfølging fra kontrollutvalgets side.
- 2021: Selvkost. Ingen funn som ga grunnlag for videre oppfølging.
- 2022: Finansforvaltning (ref punkt over, nummerert brev). Flere avvik som medførte nummerert brev. men avvikene ble umiddelbart rettet opp.

2. Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget har utarbeidet plan for forvaltningsrevisjon, slik det er bestemt i kommunelovens § 23-3. Planen gjelder perioden 2020-2023 og er basert på risikovurderinger av kommunens virksomhet. Kommunestyret har i 2020 vedtatt planen etter innstilling fra kontrollutvalget.

Kommunestyret har gitt kontrollutvalget fullmakt til å foreta endringer i planen. I sak 17/22 besluttet kontrollutvalget å gjøre endringer på de resterende prosjekter ved å prioritere forvaltningsrevisjon på informasjonssikkerhet og trygt skolemiljø. Dernest ble det i sak 06/23 besluttet å bestille forvaltningsrevisjon innen ettervern i barneverntjenesten og vann og avløp

med selvkost. Sistnevnte ble senere satt på vent grunnet parallelle kontroller (etterlevelseskontroll og kontroll fra Statsforvalteren).

Kontrollutvalgets oppgaver med forvaltningsrevisjoner er tredelt: bestille gjennomføring av konkrete forvaltningsrevisjonsprosjekter, saksbehandle og innstille til kommunestyret når det legges frem en forvaltningsrevisjonsrapport, samt følge opp de vedtak kommunestyret fatter ved behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter. I valgperioden har kontrollutvalget gjennomført følgende behandling og oppfølging innen forvaltningsrevisjon:

Prosjektets navn	Behandling i kontrollutvalget
Oppfølging: Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser	Forvaltningsrevisjon gjennomført 2020 for samtlige 9 eierkommuner, som en oppfølging av kommunestyrenes vedtak i opprinnelig revisjon fra 2019. (Kommunestyrets sak 4/19). Opprinnelig rapport påpekte en del svakheter ved selskapets håndtering av offentlige anskaffelser, mens oppfølgingsrapporten viste en betydelig forbedring.
Offentlige anskaffelser	Forvaltningsrevisjon bestilt juni 2019 med grunnlag i forrige periodes plan. Rapport levert mai 2020 fikk frem at kommunen i stor grad følger regelverket om offentlige anskaffelser, men at det var brudd på lovgivningen i forhold til dokumentasjonsplikten. Rapporten er behandlet i kommunestyret 1. oktober 2020. Sak med oppfølging av kommunestyrets vedtak ble gjennomført i oktober 2021.
Forebygging og oppfølging av sykefravær	Punkt 2 i opprinnelig plan. Bestilt september 2021 og behandlet av kontrollutvalget februar 2022. Rapportens konklusjon var at skolene i varierende grad følger opp sin plikt til systematisk arbeid med forebygging av sykefravær og sykefraværsoppfølging. Det ble lagt frem en rapport med 9 anbefalinger og kontrollutvalget valgte å understreke anbefalingene i innstillingen til kommunestyret. Kontrollutvalget gjorde to oppfølginger av rapporten i 2022 og 2023. Konkluderte i 2023 at rapportens anbefalinger i vesentlig grad er fulgt opp.
Eiendomsforvaltning	Punkt 3 i opprinnelig plan, bestilt februar 2022 og behandlet av kontrollutvalget i oktober. Revisor konkluderer i rapporten at Fauske kommune i noen grad har etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan

	<p>ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger. Rapporten kommer med 5 anbefalinger. Fulgt opp av utvalget i møte september 2023.</p>
<p>Økonomisk styring og internkontroll i helse- og omsorgssektoren</p>	<p>Behandlet av kommunestyret mai 2021. Rapporten konkluderer med at kommunen i noen grad har tilfredsstillende økonomistyring i henhold til gjeldende regelverk, i stor grad har rutiner i forbindelse med økonomisk internkontroll og i noen grad har tiltak for å sikre ansatte kompetanse på område. Kommunestyrets vedtak poengterte rapportens 9 anbefalinger. Kontrollutvalget gjorde to oppfølginger av rapporten i 2022 og 2023. Konkluderte i 2023 at rapportens anbefalinger i vesentlig grad er fulgt opp.</p>
<p>Informasjonssikkerhet</p>	<p>Nytt prioritert prosjekt i revidert plan, bestilt juni 2022, behandlet i oktober. Rapporten konkluderer med at Fauske kommune i noen grad ivaretar regelverket om informasjonssikkerhet og personvern. Rapporten kommer med 6 anbefalinger. Fulgt opp av utvalget i møte september 2023.</p>
<p>Trygt skolemiljø</p>	<p>Prosjektplan behandlet og prosjekt bestilt av kontrollutvalget juni 2022. Formålet med undersøkelsen er å undersøke hvordan Fauske kommune som skoleeier og Vestmyra skole arbeider for å fremme gode psykososiale læringsmiljøer, og sikre at krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering av elevene avdekkes og håndteres.</p> <p>Rapport sterkt forsinket, behandles ventelig ved årsskiftet 2023/2024 (neste valgperiode).</p>
<p>Ettervern i barneverntjenesten</p>	<p>Prosjektplan behandlet og prosjekt bestilt av kontrollutvalget februar 2023. Målet med prosjektet er å få svar på om barneverntjenesten i Fauske kommune overholder regler og retningslinjer og sørger for at alle som har rett til det får tilbud om ettervern og at ettervernet planlegges og</p>

	<p>gjennomføres på en måte som er egnet til å gi brukerne tilstrekkelig oppfølging.</p> <p>Rapport behandles ventelig ved årsskiftet 2023/2024 (neste valgperiode).</p>
--	---

Utvalget har blitt forelagt relativt få rapporter gjennom perioden. Rapport Trygt skolemiljø ble sterkt forsinket og vil måtte behandles i neste periode. Så også med Ettervern i barnevernet. Det gjøres ny risiko- og vesentlighetsvurdering i forbindelse med utarbeidelse av ny plan for forvaltningsrevisjon for neste periode. Prosjekter som ikke er bestilt og påbegynt fra opprinnelig plan kan vurderes for neste periode.

De behandlede rapportene har gitt viktige bidrag til kunnskap om hvordan den kommunale forvaltningen fungerer, og har påpekt forbedringsmuligheter for kommunen.

3. Eierskapskontroll / Selskapskontroll

Kontrollutvalget har som en av sine oppgaver ansvar for å påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper, såkalt eierskapskontroll. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvilket selskap og/eller hvilket tema hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Etter innstilling fra kontrollutvalget vedtok kommunestyret planen under sitt møte i september 2022 sammen med analysedokument som beskriver eierskapene. Det ble bestemt å utføre en generell eierskapskontroll om utøvelse av kommunens eierinteresser. Kontrollen hadde til hensikt å avdekke om kommunen har en oppdatert eierskapsmelding som tilfredsstiller kravene i kommuneloven §26-1 med særlig fokus om kommunen har et avklart formål med sine eierskap. Kontrollutvalget behandlet rapporten i sitt møte i september 2023. Rapporten konkluderer at Fauske kommune i noen grad og opp mot stor grad har en eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven og gjeldende anbefalinger om eierstyring. Rapporten oversendes kommunestyret for sluttbehandling

4. Øvrig kontroll og tilsyn

Med bakgrunn i kontrollutvalgets generelle mandat om å foreta løpende tilsyn og kontroll med forvaltningen, er det i utvalgets møter satt på dagsorden en rekke saker. Sakene kan ha bakgrunn i innspill fremmet av publikum, utvalgets medlemmer, andre politikere i kommunen, saker som er tatt opp i media etc.

I disse sakene har utvalget kalt inn administrasjonen, og bedt denne redegjøre for saksforhold, regelverk, forvaltningspraksis etc. I perioden 2020-2023 gjelder dette bla følgende områder:

- Status for kommunens økonomi
- Status for fremdrift i kommunens arbeid med eierstrategier (flere saker gjennom året)
- Offentlige anskaffelser
- Pasientregnskap
- Forvaltning av tilskuddsordning til kommunale næringsfond (covid 19)
- Status for organisering/bemanning i kommunens toppledelse

- Håndtering av avvik innen Helse/omsorg og Oppvekst/kultur

Kontrollutvalget vil generelt bemerke at kommunedirektøren og dens administrasjon har bidratt med gode redegjørelser og besvart utvalgets spørsmål i de sakene som er tatt opp.

5. Øvrige saker som vedrører utvalget

Kontrollutvalget har årlig avgitt uttalelse til formannskapet om budsjett til kontroll og tilsyn (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg). Utvalget vurderer ressurs situasjonen som tilfredsstillende.

I samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon har kontrollutvalget et påse-ansvar om revisors arbeid med regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Årlig legger revisor frem en erklæring om uavhengighet i forhold til den virksomhet som skal revideres. Denne behandles i kontrollutvalget. Kvalitetskontroll av revisjonen gjennomføres i regi av NKRF. Revisor holder kontrollutvalget løpende orientert om sitt arbeid.

Fauske, 07. september 2023

Jørn Stene (s)
leder

Gisela Hansen Gulstad (s)
nestleder

Kristin Setså (s)
medlem

Gunnar Bråthen (s)
medlem

Richard Skagen (s)
medlem

SAK 20/23

Fremdriftsplan og innspill til ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller, perioden 2024-2027

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.09.2023

Vedlegg:

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke områder det skal utføres forvaltningsrevisjoner og hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV). Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for kontroll.

Planarbeidet er ressurskrevende, og det vil være hensiktsmessig å initiere en oppstart nå for sikre kunnskapsoverføring i overgangen mellom valgperiodene og forankre en prosess for planarbeidet. En ROV vil baseres både på dokumentanalyse, spørreundersøkelse og evt samtaler/intervjuer med politisk og administrativ ledelse. Som ledd i informasjonsinnhenting er det allerede sendt ut en elektronisk spørreundersøkelse til kommunedirektør, ordfører og representant for opposisjonen. Dette for å sikre at deres innspill og erfaringer innhentes før kommunevalget.

Avtroppende utvalg har med sitt kontrollarbeid verdifulle erfaringer som kan overføres til det nye kontrollutvalget. Gjennomførte forvaltningsrevisjoner, dialog med revisor og administrasjon og saker for øvrig har kunnet gi informasjon om hvilke områder det kan finnes risiko og sårbarheter i kommunen. Dette kan ha betydning i arbeidet med å peke ut aktuelle tema og områder for det neste kontrollutvalget å fokusere på.

Saken fremmes for å vedta en fremdriftsplan for arbeidet med planen og for at avtroppende utvalg kan gi sine innspill til risiko- og vesentlighetsvurderingen. Til grunn for diskusjonen ligger perioderapporten for kontrollutvalgets aktivitet i valgperioden og saken legges derfor

opp etter behandling av perioderapporten. Utvalget kan utforme et vedtak med konkrete tema som man anbefaler å gå videre med.

Vurderinger:

Fremdriftsplan

Inneværende periode ble plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll behandlet separat, henholdsvis i kontrollutvalgets saker 19/20 og 19/22. Det innledende oppstartsarbeidet ble igangsatt av nyvalgt kontrollutvalg. Erfaringer fra denne periode og fra andre kontrollutvalgsekretariat viser at man bør igangsette risiko- og vesentlighetsvurderinger allerede før nyvalget. Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll bygger begge på en ROV som baseres på mye av samme metodikk og samme datainnhenting. Det er derfor en fordel å samordne disse i samme analysedokument. Norges kommunerevisorforbund har utarbeidet veiledere for ROV og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll som kan legges til grunn for arbeidet.

ROV må være tilstrekkelig til å identifisere risiko for mangler eller avvik og til å legge grunnlag for beslutningen om, og eventuelt på hvilke områder, det skal iverksettes revisjon. Hvor bredt en skal søke informasjon, bør gjøres på bakgrunn av en avveining mellom tidsbruk, om det er forhold som det er viktig å belyse ekstra grundig, og hvilke ressurser en har tilgjengelig. Kommunens planverk, politiske vedtak, reglementer, retningslinjer og prosedyrer er sentrale dokumenter. Kontakt med administrasjon og politikere vil også kunne gi vesentlig informasjon. Følgende kilder kan inngå i en ROV:

- Informasjon fra kommunen og selskapene selv:
 - o Dokumenter, herunder årsberetning og regnskap
 - o Møter med administrativ ledelse og eventuelt vernetjenesten
 - o Møter med ordfører og representant for opposisjonen
 - o Kommunenes eierrepresentanter
 - o Spørreskjema
 - o Medarbeiderundersøkelser, innbyggerundersøkelser
 - o Hjemmeside
- Informasjon fra eksterne offentlige kilder:
 - o Skriftlige dokumenter fra Statsforvalteren og andre tilsyns- og klageorgan, eks tilsynsrapporter, statistikkhefter eller «kommunebilder»
 - o Informasjon i offentlige tilgjengelige databaser, eks KOSTRA
- Informasjon fra andre:
 - o Informasjon fra revisor og dennes rapporter
 - o Innspill fra avtroppende kontrollutvalg

Det er ikke satt formelle krav til hvem som kan gjennomføre en overordnet analyse og kontrollutvalget står fritt til å bestemme hvem som skal utføre den. Det er ulik praksis for hvem som gjennomfører arbeidet og hvordan det utføres. I enkelte kommuner er dette en oppgave som er lagt til revisjonen, andre steder utføres oppgaven av kontrollutvalgets sekretariat og enkelte steder er oppgaven satt ut til en annen utfører. Forrige periode har analysearbeidet vært forestått av sekretariatet, og det er gode grunner for å videreføre ordningen med tanke på kapasitet spesielt og tilgjengelig budsjett.

Det foreslås følgende fremdriftsplan:

- Sommer/høst 2023:
 - o Kontrollutvalg gir innspill til ny plan.
 - o Intervjuer/spørreundersøkelser. Informasjonsinnhenting og innspill til ny plan

- November/desember 2023:
 - o 2-dagers folkevalgtopplæring for nye kontrollutvalg
 - o Orientering for nytt kontrollutvalg om saker fra forrige valgperiode. Orientering om utvalgets arbeid i kommende periode.
- Vinter 2024:
 - o Videre intervjuer/spørreundersøkelser og informasjonsinnhenting.
 - o Sekretariatet ferdigstiller overordnet analyse med risiko- og vesentlighetsvurderinger
 - o Kontrollutvalgets behandler overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon
 - o Kommunestyret vedtar plan

Vedtatt plan er førende for utvalgets arbeid gjennom perioden, men bør evalueres underveis for å holde den mest mulig oppdatert i forhold til inntrådte endringer. Det vil imidlertid legge beslag på store ressurser å gjennomføre slik vurdering årlig. En hensiktsmessig tilnærming kan derfor være å foreta en midtveisevaluering og vurdere behovet for justeringer. For å sikre nødvendig fleksibilitet om behov som kan dukke opp, er det viktig at kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer i planen i løpet av planperioden, slik det også har vært gjort tidligere.

Kontrollutvalgets innspill til ny plan

Samtidig med at utvalget vedtar en fremdriftsplan for planarbeidet, inviteres utvalget til å gi innspill ny plan. Diskusjonen under møtet vil i utgangspunktet ta for seg fire områder: samfunnsperspektivet, kommunens tjenesteområder, kommunens forvaltning og organisering og eierskapsutøvelsen som utvalget kan gi tilbakemelding på.

Samfunnsperspektivet.

Hvordan jobber kommunen systematisk for å utvikle samfunnet i ønsket retning. I hvilken grad mener kontrollutvalget at det er risiko for at kommunen ikke når sine mål når det gjelder:

- Samfunnsplanlegging og næringsutvikling.
- Miljø, klima og energi
- Beredskapsplaner og ROS-analyser

Kommunenes tjenesteområder

Basert på kontrollutvalgets erfaringer, i hvilken grad er det risiko for manglende kvalitet, manglende tjenesteyting eller at kommunen ikke oppfyller lovkrav innen:

- Barnehagesektoren
- Skole, SFO og voksenopplæring
- Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn
- Flyktningtjenesten
- Barnevern
- Helsetjenester
- Rus og psykisk helsearbeid
- Hjemmetjenester
- Institusjonsomsorg
- Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester
- Bygg- og eiendomsforvaltning
- Vann og avløp
- Renovasjon
- Brann og feiing

- Byggesak, kart og oppmåling
- Veier, parker og idrettsanlegg
- Landbruk og natur-/viltforvaltning

Kommunens forvaltning og organisering

Basert på kontrollutvalgets erfaringer, i hvilken grad er det risiko for manglende kvalitet, manglende tjenesteyting eller at kommunen ikke oppfyller lovkrav innenfor:

- Organisering, styring og ledelse
- Internkontroll og kvalitetssikring
- Økonomistyring
- Offentlige anskaffelser
- Personalforvaltning
- Kompetanse/rekruttering
- IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling
- HMS: Helse, miljø og sikkerhet

Eierskapsutøvelsen

I hvilken grad er det risiko for at kommunen ikke når sine mål når det gjelder:

- Opplæring av folkevalgte eierrepresentanter
- Ansvars- og rollefordeling
- Utvikling av eierpolitikk / eierstrategi
- Oppfølging og rapportering til kommunestyret

Videre om de enkelte eierskapene:

- Har kommunen eierskap i interkommunale samarbeid (interkommunale selskap eller kommunale oppgavefelleskap) med høy økonomisk, strategisk eller omdømmemessig risiko?
- Har kommunen eierskap i aksjeselskap (evt samvirkeforetak, foreninger mv) med høy økonomisk, strategisk eller omdømmemessig risiko?

Utvalget kan selvfølgelig trekke frem andre områder innen kommunens tjenester eller forvaltning der man anser at det er fare for lav måloppnåelse og svekket omdømme. Eventuelle innspill vil forelegges det nye utvalget. Ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller vil vedtas av kommunestyret i 2024 etter innstilling fra det nye kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:

1. Fauske kontrollutvalg vedtar fremdriftsplan for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Arbeidet utføres av kontrollutvalgsekretariatet.
2. Sak med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller fremmes kontrollutvalget første kvartal 2024.
3. Kontrollutvalget har diskutert innspill til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller i perioden 2024-2027. Kontrollutvalgsekretariatet utformer oppsummeringsnotat basert på innspill i møtet.

Røklund, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 21/23

Egenevaluering av kontrollutvalgets arbeid i perioden

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.09.2023

Vedlegg:

- Ingen

Bakgrunn for saken:

Mot slutten av valgperioden anbefales det å gjøre en evaluering av kontrollutvalgets arbeid i perioden. Hensikten med en slik evaluering er å sørge for kontinuerlig læring og forbedring, kunnskapsoverføring til påtroppende utvalg og diskutere om kontrollutvalget har de nødvendige forutsetningene for å fylle sin kontrollfunksjon.

Kontrollutvalgets samhandling med sekretariatet og revisjonen bør være en del av evalueringen. Sentrale spørsmål vil være om kontrollutvalgets forventinger blir innfridde, om saker blir tilstrekkelig forberedt, og hvordan samhandlingen kan bli enda bedre.

Basert på Kommunaldepartementets veileder Kontrollutvalgsboken, foreslås at utvalget drøfter følgende punkter:

- Blir møtene gjennomført på en effektiv og engasjerende måte?
- Er antallet møter tilstrekkelig sett opp mot saksmengde?
- Er saker som fremmes for behandling tilstrekkelig forberedt?
- Klarer kontrollutvalget å fylle kontrollfunksjonen på en god måte?
- Hvordan blir utvalget oppfattet av andre sentrale aktører slik som kommunestyret og administrasjonen?
- Er det klare roller og klar ansvarsdeling mellom kontrollutvalget, kommunestyret og administrasjonen?
- Hvordan fungerer samhandlingen med revisor?
- Hvordan fungerer samhandlingen med sekretariatet?
- Hvordan fungerer samspillet internt blant kontrollutvalgets medlemmer?

Spørsmålene er ment som utgangspunkt for diskusjon. Utvalget står selvsagt fritt til å ta opp andre emner om det er ønskelig.

Saken og evalueringen legges opp som en diskusjonssak. Det foreslås at sekretariatet utformer et oppsummeringsnotat basert på innspill i møtet og at notatet legges frem for påtroppende utvalg i deres første møte.

Forslag til vedtak:

1. Fauske kontrollutvalg har gjennomført egevaluering av utvalgets arbeid i perioden 2019-2023.
2. Kontrollutvalgsekretariatet utformer oppsummeringsnotat basert på innspill i møtet. Notatet legges frem for påtroppende kontrollutvalg.

Røkland, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 22/23

Budsjett for kontroll og tilsyn 2024

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.09.2023

Vedlegg:
Ingen

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget skal i henhold til egen virksomhetsplan for 2023 behandle Budsjett for kontroll og tilsyn 2024 i sitt første møte på høsten.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 pålegger kontrollutvalget å utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen:

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Kommunaldepartementet har i veileder til forskriften følgende merknad:

Bestemmelsen viderefører den tidligere kontrollutvalgsforskriften § 18 første ledd. Den gir kontrollutvalget rett og plikt til å utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. I uttrykket kontrollarbeidet inngår da utgifter til kontrollutvalget, kontrollutvalgssekretariatet og revisjonen. Kontrollutvalgets forslag skal følge innstillingen om årsbudsjett, som går fra formannskapet til kommunestyret eller fylkestinget. Som en del av sin helhetlige budsjettinnstilling, tar formannskapet selv stilling til hvordan det mener budsjettet for kontrollarbeidet bør være. Kontrollutvalgets budsjettforslag følger uendret saken. Det skal være klart og tydelig for kommunestyret hva kontrollutvalget har foreslått.

Henvisningen til kommuneloven § 14-3 tredje ledd sikrer at kontrollutvalgets forslag følger med innstillingen både i kommuner som er styrt etter formannskapsmodellen og kommuner som er styrt etter parlamentarismemodellen.

At forslaget skal følge innstillingen betyr også at kommunedirektøren ikke har adgang til å gjøre endringer i kontrollutvalgets forslag underveis i prosessen. Dette er også presisert i departementets tolkningsuttalelse i sak 20/2919-5. Her heter det at "departementet legger derfor til grunn at kommunedirektøren ikke kan endre eller redusere kontrollutvalgets budsjettforslag for kontrollarbeidet før det skal behandles i formannskapet."

I departementets tolkningsuttalelse i sak 20/2919-3 slås det fast at når kontrollutvalget oversender budsjettforslaget sitt, vil dette ikke være en rapportering om resultatene av sitt arbeid, jf. kommuneloven § 23-5 første punktum. Departementet legger derfor til grunn at § 23-5 ikke innebærer at kommunedirektøren skal gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saker som gjelder budsjettforslag for kontrollarbeidet.

Budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen omfatter revisor, kontrollutvalg og sekretariat.

Utgifter til revisjon

Når det gjelder revisor er Fauske kommune tilsluttet Salten kommunerevisjon IKS, der representantskapet vedtar budsjetttramme for virksomheten. Utgifter fordeles budsjettmessig ut fra revisors planlagte aktivitet for den enkelte eierkommune. Basert på estimat for lønns- og prisvekst var det forespeilet et behov på økning 5,0 %. Representantskapet i selskapet har vedtatt et budsjett med en økning på 5,5 % for virksomheten samlet sett. Med dette som bakgrunn beregnes Fauske kommunes honorar til revisjon til ca kr **1 984 000** i 2024 (2023: kr 1 881 000)

Utgifter til sekretariat

Salten kontrollutvalgsservice yter sekretariatstjenester til kommunene i Salten, også Fauske. Det legges ikke opp til vesentlige endringer i driften fra 2023 til 2024. Representantskapet har vedtatt en økning på 5,0 % for året. Dermed budsjetteres det med kr 2 637 000 i samlede utgifter i 2024 (2023-budsjett 2 511 000). Det budsjetteres med inntekter på kr 2 637 000, som fordeles kommunene i mellom i samsvar med vedtatt samarbeidsavtale.

For Fauske kommunes del var andel sekretariat beregnet til kr 179 000 i 2023, mens det beregnes til kr **188 000** i 2024.

Utgifter til kontrollutvalget

Ordinære driftsutgifter tilknyttet kontrollutvalget, så som godtgjørelser, tapt arbeidsfortjeneste etc er budsjettert sammen med utgifter til øvrige politiske organer. Det kan ut over dette være behov for at kontrollutvalgets medlemmer deltar på kurs eller opplæring som vedrører utvalgets arbeidsområde, og da særlig i begynnelsen av valgperioden. For 2023 budsjetterte utvalget med kr 15 000 til dette formålet. Dette foreslås økt til kr **16.000** i i 2024 tråd med prisstigningen.

Alle tall er basert på forventet aktivitet. Endret aktivitet kan medføre endret utgiftsnivå. Oppsummert utgjør forslag til budsjett til kontroll og tilsyn følgende:

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 1 984 000
Sekretærbistand	Kr 188 000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 16 000
Sum	Kr 2 188 000

Forslag til vedtak:

Fauske kommunes utgifter til tilsyn og kontroll (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg) 2024 foreslås budsjettert til kr 2 1800 000.

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 1 984 000
Sekretærbistand	Kr 188 000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 16 000
Sum	Kr 2 188 000

Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet oversendes formannskapet.

Røklund, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 23/23

Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Saksgang:

Kontrollutvalget

Møtedato:

07.09.2023

Vedlegg:

- a) Salten kommunerevisjon IKS. Protokoll fra representantskapsmøte 23.05.2023.
- b) Salten kontrollutvalgsservice KO. Protokoll fra representantskapsmøte 09.06.2023. Årsregnskap og årsberetning 2023.
- c) Iris Salten IKS, 05.05.2023. Protokoll fra møte i representantskapet.
- d) Salten Brann IKS, 23.06.2023. Protokoll fra representantskapsmøte.
- e) Salten Brann IKS, 07.08.2023. Protokoll fra representantskapsmøte.
- f) NKRF / FKT, mai 2023. Anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene. Møtebok.
- g) NKRF / FKT, mai 2023. Anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene. Bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.
- h) Statsforvalteren i Nordland, 30.06.2023. Inspeksjonsrapport: Drift av kunstgressbaner.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget gis orienteringer fra revisjon og sekretariat om status når det gjelder arbeidet med kontroll og tilsyn, herunder fremdrift for bestilt forvaltningsrevisjon.

Vedleggene a-e gjelder representantskap i interkommunale samarbeid og oppgavefelleskap.

Vedlegg f-g viser ferdig utformede veiledere for kontrollutvalgssekretariat i føring av møtebok og bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Veilederne er utarbeidet i felleskap av fagmiljøene i NKRF og FKT og vil være førende for praksis fremover også i Salten.

Til sist følger rapport fra Statsforvalteren om gjennomført inspeksjon av kunstgressbaner. Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes og det ble påpekt fem avvik.

Røkland, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

HOVEDUTSKRIFT

Tirsdag den 23. mai 2023 kl. 1200 på Fauske Hotell, Fauske ble det avholdt møte i representantskapet for Salten kommunerevisjon IKS.

Til stede:

Espen Rokkan, Bodø
Arild Mentzoni, Bodø
Gunnar Skjellvik, Gildeskål
Arild Kjerpeseth, Meløy
Turid Willumstad, Fauske
Andre Kristoffersen, Beiarn
Marit Stemland, Steigen

Forfall:

Charlotte Ringkjøb, Bodø
Britt Kristoffersen, Hamarøy. Vara ikke valgt
Paal Robert Haagenen, Saltdal. Vara ikke innkalt grunnet forfall meldt dagen før møtet
Thomas Danielsen, Steigen.
Eirik Stendal, vara Sørfold. Ikke fått opplysninger om valg av nytt fast medlem

Øvrige:

Liv Anne Kildal, daglig leder
Johan A. Bakke, styrets leder

Det var sendt ut skriftlig innkalling og saksliste til møtet den 29. mars 2023. Sakspapirene ettersendt 27.april

Til behandling forelå:

Sak 01/2023: Godkjenning av innkalling og saksliste

Vedtak:

Innkalling med saksliste ble enstemmig godkjent.

Sak 02/2023: Valg av to representanter til å underskrive protokollen

Vedtak:

Espen Rokkan og Arild Mentzoni enstemmig valgt.

Sak 03/2023: Valg av revisor og fastsettelse av revisors godtgjørelse

Styrets innstilling:

1. Revisors honorar for 2022 fastsettes til kr. 37 500,- eksklusiv merverdiavgift.
2. Fauske Revisjon AS gjenvelges til selskapets revisor.

Vedtak:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 04/2023: Årsberetning og regnskap 2022

Styrets innstilling:

1. Årsberetning for 2022 tas til orientering.
2. Årsregnskapet for 2022 fastsettes slik det foreligger med et overskudd på kr. 294 697.
3. Overskuddet overføres til annen egenkapital og benyttes til finansiering av bestilt forvaltningsrevisjon hos ekstern leverandør i 2023..

Vedtak:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 5/2023: Fastsetting av godtgjørelse til styre og representantskap

Styrets innstilling:

Godtgjørelse til styret og representantskapet fastsettes slik med virkning fra dato:

Styret	Ny sats
Styrets leder årlig godtgjørelse	22 200,-
Styrets nestleder årlig godtgjørelse	11 900,-
Styrets øvrige medlemmer årlig godtgjørelse	8 800,-
Møtegodtgjørelse per møte alle medlemmer	1 480,-
Styrets leder årlig telefongodtgjørelse	760,-
Representantskapet	
Representantskapets leder årlig godtgjørelse	8 800,-
All godtgjørelse til representantskapets medlemmer – Reisegodtgjørelse, møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste Dekkes av eierkommunene. Selskapet selv dekker kun årlig Godtgjørelse til representantskapets leder.	
Erstatning tapt arbeidsfortjeneste	
Selvstendig næringsdrivende	Inntil kr. 3 300,-
Legitimerte tap av inntekt ved refusjon til arbeidsgiver	I sin helhet
Ulegitimerte utgifter til nødvendig barnepass, landbruksvikar, pass av foreldre	2 020,-
Ulegitimerte tap av inntekt	1 170,-

Vedtak:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Sak 6/2023: Fastsetting av budsjettramme for 2024

Styrets innstilling:

Styret anbefaler overfor representantskapet å fastsette budsjettrammen for 2024 for Salten kommunerevisjon IKS med en økning på 5% til kr. 12 440 000,-.

Omforent forslag:

Representantskapet vedtar å fastsette budsjettrammen for 2024 for Salten kommunerevisjon IKS med en økning på 5,5 % til kr 12 500 000,-

Vedtak

Representantskapet vedtar å fastsette budsjettrammen for 2024 for Salten kommunerevisjon IKS med en økning på 5,5 % til kr 12 500 000,-

Sak 7/2023: Eventuelt

Mulighet for å avlegge representantskapsmøter digitalt for fremtiden. Ref Lov om interkommunale selskap §9 kan representantskapet treffe vedtak om at møter kan gjennomføres som fjernmøter:

'Representantskapet kan treffe vedtak om at møter kan gjennomføres som fjernmøter. Fjernmøter innebærer at deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for representantskapsmøte, gjelder også for fjernmøter'

Vedtak:

Representantskapet i Salten kommunerevisjon vedtar at selskapets møter kan avholdes som fjernmøter.

Bodø, den 23. mai 2022.

Liv Anne Kildal
Daglig leder/referent

Espen Rokkan

Arild Mentzoni

Utskrift sendes:

Deltakende kommuner v/ordfører

Medlemmer og varamedlemmer i styret for Salten kommunerevisjon IKS

Representanter og vararepresentanter i representantskapet for Salten kommunerevisjon IKS

Fauske Revisjon AS

Salten kontrollutvalgsservice v/Lars Hansen

MØTEPROTOKOLL
REPRESENTANTSKAPET SALTEN KONTROLLUTVALGSSERVICE KO**Møtedato: Fredag 9. juni 2022 kl. 12.00– 14.00****Møtested: Møterom Energi, Scandic Havet, Bodø****Medlemmer, forfall og vara:**

Terje J. Solhaug	Beiarn	
Espen Rokkan, leder	Bodø	
Jørn Stene	Fauske	
Gunnar Skjellvik	Gildeskål	
Fred-Eddy Dahlberg, forfall	Hamarøy	Vara: Johnny Langmo
Hans Ove H. Hagen, forfall	Meløy	Vara kunne ikke møte
Sindre Stordal, forfall	Rødøy	Vara kunne ikke møte
Wenche Skarheim, forfall	Saltdal	Vara: Kenneth Andersen
Thomas J. Danielsen	Steigen	
Idar Mohaug	Sørfold	

Øvrige:Sekretariatsleder Lars Hansen
Revisor Jan-Erik Opli**Godkjenning av innkalling og sakliste**

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

Det fremkom ikke merknader.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
1/23	Fortegnelse over representantskapets medlemmer
2/23	Valg av to deltagere til å underskrive protokoll fra møte
3/23	Regnskap og årsmelding 2022
4/23	Budsjett 2024 - Økonomiplan 2024-2027
5/23	Formalisering av samarbeid mellom kontrollutvalg og revisjon
6/23	Lønnsfastsettelse daglig leder
7/23	Eventuelt

1/23 Fortegnelse over representantskapets medlemmer

Forslag til vedtak:

Opprop gjennomført. Representantskapet er vedtaksført

Terje J. Solhaug	Beiarn	
Espen Rokkan, leder	Bodø	
Jørn Stene	Fauske	
Gunnar Skjellvik	Gildeskål	
Fred-Eddy Dahlberg, forfall	Hamarøy	Vara: Johnny Langmo
Hans Ove H. Hagen, forfall	Meløy	Vara kunne ikke møte
Sindre Stordal, forfall	Rødøy	Vara kunne ikke møte
Wenche Skarheim, forfall	Saltdal	Vara: Kenneth Andersen
Thomas J. Danielsen	Steigen	
Idar Mohaug	Sørfold	

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Opprop gjennomført. Representantskapet er vedtaksført

Terje J. Solhaug	Beiarn	
Espen Rokkan, leder	Bodø	
Jørn Stene	Fauske	
Gunnar Skjellvik	Gildeskål	
Fred-Eddy Dahlberg, forfall	Hamarøy	Vara: Johnny Langmo
Hans Ove H. Hagen, forfall	Meløy	Vara kunne ikke møte
Sindre Stordal, forfall	Rødøy	Vara kunne ikke møte
Wenche Skarheim, forfall	Saltdal	Vara: Kenneth Andersen
Thomas J. Danielsen	Steigen	
Idar Mohaug	Sørfold	

2/23 Valg av to deltagere til å underskrive protokoll fra møte

Forslag til vedtak:

Følgende velges til å underskrive protokollen:

- 1.
2.

Omforent forslag:

Følgende velges til å underskrive protokollen:

1. Espen Rokkan
2. Idar Mohaug

Votering:

Omforent forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Følgende velges til å underskrive protokollen:

1. Espen Rokkan
2. Idar Mohaug

3/23 Regnskap og årsmelding 2022

Forslag til vedtak:

Regnskap 2022 for Salten kontrollutvalgsservice Kommunalt oppgavefelleskap vedtas.

Årsmelding 2022 for Salten kontrollutvalgsservice Kommunalt oppgavefelleskap vedtas.

Regnskap og årsmelding oversendes eierkommunene til orientering.

Representantskapet ber daglig leder ta opp med tidligere vertskommune spørsmålet om overføring av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler til oppgavefelleskapet.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt. Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Regnskap 2022 for Salten kontrollutvalgsservice Kommunalt oppgavefelleskap vedtas.

Årsmelding 2022 for Salten kontrollutvalgsservice Kommunalt oppgavefelleskap vedtas.

Regnskap og årsmelding oversendes eierkommunene til orientering.

Representantskapet ber daglig leder ta opp med tidligere vertskommune spørsmålet om overføring av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler til oppgavefelleskapet.

4/23 Budsjett 2024 - Økonomiplan 2024-2027

Forslag til vedtak:

1. Økonomiplan 2024-2027: Representantskapet i Salten kontrollutvalgsservice vedtar med dette økonomiplan for perioden 2024-2027 med følgende totale utgifter og inntekter:

Tekst	2024	2025	2026	2027
Totalutgift	2 611 000	2 715 000	2 823 000	2 936 000
Totalinntekt	2 611 000	2 715 000	2 823 000	2 936 000
Deflator	4 %	4%	4 %	4%

2. Budsjett 2024. Representantskapet vedtar videre følgende budsjett for 2024.
 Totale utgifter for 2024 budsjetteres til kr 2 611 000
 Totale inntekter for 2024 budsjetteres til kr 2 611 000
 De totale utgiftene finansieres gjennom tilskudd fra de deltakende kommuner.

Omforent forslag

1. Økonomiplan 2024-2027: Representantskapet i Salten kontrollutvalgsservice vedtar med dette økonomiplan for perioden 2024-2027 med følgende totale utgifter og inntekter:

Tekst	2024	2025	2026	2027
Totalutgift	2 637 000	2 742 000	2 852 000	2 966 000
Totalinntekt	2 637 000	2 742 000	2 852 000	2 966 000
Deflator	5 %	4%	4 %	4%

2. Budsjett 2024. Representantskapet vedtar videre følgende budsjett for 2024.
 Totale utgifter for 2024 budsjetteres til kr 2 637 000
 Totale inntekter for 2024 budsjetteres til kr 2 637 000
 De totale utgiftene finansieres gjennom tilskudd fra de deltakende kommuner.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Økonomiplan 2024-2027: Representantskapet i Salten kontrollutvalgsservice vedtar med dette økonomiplan for perioden 2024-2027 med følgende totale utgifter og inntekter:

Tekst	2024	2025	2026	2027
Totalutgift	2 637 000	2 742 000	2 852 000	2 966 000
Totalinntekt	2 637 000	2 742 000	2 852 000	2 966 000
Deflator	5 %	4%	4 %	4%

2. Budsjett 2024. Representantskapet vedtar videre følgende budsjett for 2024.
 Totale utgifter for 2024 budsjetteres til kr 2 637 000
 Totale inntekter for 2024 budsjetteres til kr 2 637 000
 De totale utgiftene finansieres gjennom tilskudd fra de deltakende kommuner.

5/23 Formalisering av samarbeid mellom kontrollutvalg og revisjon

Forslag til vedtak:

Representantskapet / styret slutter seg at sekretariatet går i dialog med revisor om utarbeidelse av avtale mellom kontrollutvalg og revisjon, bl.a med avklaring av omfang av og frister for leveranse.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Representantskapet / styret slutter seg at sekretariatet går i dialog med revisor om utarbeidelse av avtale mellom kontrollutvalg og revisjon, bl.a med avklaring av omfang av og frister for leveranse.

6/23 Lønnsfastsettelse daglig leder

Daglig leder forlot møtet under behandlingen av saken

Forslag til vedtak:

Saken var lagt frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Lønn justeres med kjøpekraftsutvikling med virkning fra og med sist lønnsfastsettelse 1.5.2020, til og med forventet utvikling til og med 2023. Med virkning fra 1.5.2023 fastsettes lønn daglig leder dermed til kr 1 044 000.

Vedtak:

Lønn justeres med kjøpekraftsutvikling med virkning fra og med sist lønnsfastsettelse 1.5.2020, til og med forventet utvikling til og med 2023. Med virkning fra 1.5.2023 fastsettes lønn daglig leder dermed til kr 1 044 000.

7/23 Eventuelt

Det kom ikke frem ytterligere saker til behandling.

Vi bekrefter med våre signaturer innholdet i protokoll fra representantskapets møte på Bodø, 9. juni 2023:

Idar Mohaug [Jun 12, 2023 20:35 GMT+2]

Idar Mohaug

Espen Rokkan [Jun 12, 2023 11:12 GMT+2]

Espen Rokkan

protokoll REP SKAP møte 09062022

Final Audit Report

2023-06-12

Created:	2023-06-12
By:	Lars Hansen (lars@sekretariatet.no)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAY9xxJ3jjEheo5XkNq9psEpznN2_u_Eft

"protokoll REP SKAP møte 09062022" History

- Document created by Lars Hansen (lars@sekretariatet.no)
2023-06-12 - 8:11:12 AM GMT- IP address: 185.67.42.138
- Document emailed to espen@pbl.no for signature
2023-06-12 - 8:11:53 AM GMT
- Email viewed by espen@pbl.no
2023-06-12 - 9:07:15 AM GMT- IP address: 104.47.11.254
- Signer espen@pbl.no entered name at signing as Espen Rokkan
2023-06-12 - 9:12:30 AM GMT- IP address: 46.15.31.93
- Document e-signed by Espen Rokkan (espen@pbl.no)
Signature Date: 2023-06-12 - 9:12:32 AM GMT - Time Source: server- IP address: 46.15.31.93
- Document emailed to ijmoaug@gmail.com for signature
2023-06-12 - 9:12:33 AM GMT
- Email viewed by ijmoaug@gmail.com
2023-06-12 - 6:28:25 PM GMT- IP address: 77.18.63.184
- Signer ijmoaug@gmail.com entered name at signing as Idar Mohaug
2023-06-12 - 6:35:48 PM GMT- IP address: 77.18.63.184
- Document e-signed by Idar Mohaug (ijmoaug@gmail.com)
Signature Date: 2023-06-12 - 6:35:50 PM GMT - Time Source: server- IP address: 77.18.63.184
- Agreement completed.
2023-06-12 - 6:35:50 PM GMT

Salten kontrollutvalgsservice

Årsregnskap 2022

Kommunalt oppgavefelleskap

Innholdsfortegnelse

Hovedoversikt.....	2
Balanseregnskap.....	4
Detaljert driftsregnskap	5
Noter til regnskapet	6
Note 1 Regnskapsprinsipper og vurderingsregler	6
Note 2 Arbeidskapital.....	6
Note 3 Egenkapital	6
Note 4 Lønn til ledende personer og styre.....	6
Note 5 Revisjonshonorar.....	6
Note 6 Inntekter	6

Hovedoversikt

Driftsregnskap	Regnskap 2022	Reg. budsjett 2022	Oppr.budsje tt 2022	Regnskap 2021
Driftsinntekter:				
Salgsinntekter	-	-	-	1 412 586
Refusjoner	2 080 290	2 271 483	2 271 483	-
Overføringer	140 000	-	-	21 973
Andre driftsinntekter	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	2 220 290	2 271 483	2 271 483	1 434 559
Driftsutgifter:				
Lønn inkl. sosiale utgifter	1 618 134	1 700 422	1 700 422	1 155 401
Kjøp av varer og tjenester	333 995	391 061	391 061	257 185
Overføringer	35 483	40 000	40 000	21 973
Kalkulatoriske avskrivninger	-	-	-	-
Andre driftsutgifter	-	-	-	-
Sum driftsutgifter:	1 987 612	2 131 483	2 131 483	1 434 559
Driftsresultat:	232 678	140 000	140 000	-
Finansposter:				
Renteinntekter	-	-	-	-
Renteutgifter	129	-	-	-
Avdrag på lån	-	-	-	-
Mottatte avdrag på lån	-	-	-	-
Motpost kalkulatoriske avskrivninger	-	-	-	-
Ordinært resultat (Res. før interne finansieringstransaksjoner)	232 549	140 000	140 000	-
Interne finansieringstransaksjoner:				
Avsetninger	232 549	140 000	140 000	-
Bruk av tidligere avsetninger	-	-	-	-
Brukt til finansiering av utgifter i kapitalregnskap	-	-	-	-
Regnskapsmessig resultat (Res. etter interne finansieringstransaksjoner)	-	-	-	-

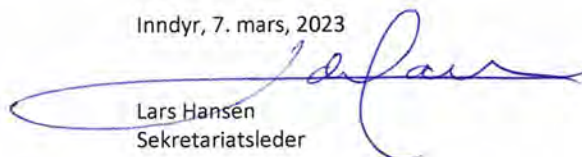
Balanseregnskap

Balanseregnskap		
EIENDELER:	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	-	-
Utstyr, maskiner og transportmidler	-	-
Utlån	-	-
Aksjer og andeler	-	-
Pensjonsmidler	-	-
Sum anleggsmidler	-	-
Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	504 395	256 911
Premieavvik	-	-
Aksjer og andeler	-	-
Sertifikater	-	-
Obligasjoner	-	-
Derivater	-	-
Kasse, postgiro og bankinnskudd	65 603	58 089
Sum eiendeler	569 998	315 000
EGENKAPITAL OG GJELD:		
Egenkapital		
Disposisjonsfond	92 549	-
Bundne driftsfond	140 000	140 000
Ubundne kapitalfond	-	-
Bundne kapitalfond	-	-
Regnskapsmessig overskudd	-	-
Regnskapsmessig underskudd	-	-
Likviditetsreserve	-	-
Kapitalkonto	-	-
Langsiktig gjeld		
Ihendehaverobligasjonslån	-	-
Pensjonsforpliktelser	-	-
Sertifikater	-	-
Andre lån	-	-
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	-	-
Annen kortsiktig gjeld	337 449	175 000
Derivater	-	-
Premieavvik	-	-
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	569 998	315 000

Detaljert driftsregnskap

Detaljert driftsregnskap	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Budsjett 2022	Regnskap 2021
Ansvar: 1055 Salten Kontrollutvalgsservice				
Funksjon: 110 Kontroll og revisjon				
10100 FAST LØNN	1 301 492	1 370 000	1 370 000	911 077
10500 ANNEN LØNN OG TR. PL. GODTGJ.	8 288	6 300	6 300	7 783
10501 HONORARER	80 000	78 800	78 800	37 800
10800 GODTGJØRELSE FOR FOLKEVALGTE	22 200	-	-	12 600
10902 ULYKKES- OG GR. LIV FORSIKRING	2 527	-	-	-
10904 PENSJONSINNSKUDD - KLP	124 708	168 484	168 484	129 780
10990 ARBEIDSGIVERAVGIFT	78 919	76 838	76 838	56 361
11000 KONTORMATERIELL	17 227	20 000	20 000	18 838
BEVERTN. V/MØTER, KURS O.L.- ikke				
11151 momskomp.berettiget	6 684	7 000	7 000	4 597
Post, banktjenester, telefon,				
11300 internett/bredbånd	-	10 000	10 000	9 840
11301 GEBYRER BANK	7 937	-	-	-
11302 TELEFON/FAX	12 862	15 000	15 000	6 114
11304 PORTO	552	-	-	-
11400 ANNONSE, REKLAME, INFORMASJON	15 000	15 000	15 000	-
11500 OPPLÆRING/KURS	5 400	60 000	60 000	-
11604 OPPG.PL - REISE/KOST	59 585	70 000	70 000	55 411
11650 ANDRE OPPG.PL.GODTGJØRELSER	895	-	-	185
11705 IKKE OPPG.PL. - UTGIFTER/UTLEGG - REISE	6 723	-	-	872
11900 LEIE AV LOKALER OG GRUNN	74 031	74 061	74 061	53 328
11950 AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER O.L.	40 862	60 000	60 000	43 628
12000 KJØP OG FINANSIELL LEASING AV DRIFTSMIDLE	37 987	-	-	11 802
Konsulent tjenester/tjenester som erstatter				
12700 tjenesteproduksjon	48 250	60 000	60 000	52 570
14290 MERVERDI AVGIFT SOM GIR RETT TIL MOMSKOM	35 483	40 000	40 000	21 973
15001 ANDRE RENTEUTGIFTER	129	-	-	-
15400 AVSETNINGER TIL DISPOSISJONSFOND	92 549	-	-	-
15500 AVSETNING TIL BUNDNE FOND	140 000	140 000	140 000	-
Sum utgifter	2 220 290	2 271 483	2 271 483	1 434 559
17290 KOMPENSASJON FOR MERVERDI AVGIFT	-35 483	-40 000	-40 000	-21 973
17500 REFUSJON FRA KOMMUNER	-2 184 807	-2 231 483	-2 231 483	-1 365 547
Vertskommunens andel	-	-	-	-47 039
Sum inntekter	-2 220 290	-2 271 483	-2 271 483	-1 434 559
Sum funksjon: 110 Kontroll og revisjon	-	-	-	
Sum ansvar: 1055 Salten Kontrollutvalgsservice	-	-	-	

Inndyr, 7. mars, 2023

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Noter til regnskapet

Note 1 Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Virksomhetens regnskap er ført i samsvar med kommuneloven og tilhørende forskrifter og god kommunal regnskapskikk. De kommunale regnskapsprinsipper innebærer blant annet at inntekter og utgifter er ført etter bruttoprinsippet og utgifter/inntekter er ført etter anordningsprinsippet som betyr at alle kjent inntekter og utgifter medtas i drifts- eller investeringsregnskapet.

Salten kontrollutvalgsservice sitt regnskap for 2022 er fra og med 2022 ført som en egen separat enhet. Tidligere år har regnskapet vært en del av Gildeskål kommunes regnskap, og derfor har også regnskapsoppstillingene hatt noen mangler. Det er ikke tatt stilling til revisors anmerkning vedrørende spørsmålet om overføring av pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler fra tidligere vertskommune Gildeskål til oppgavefellesskapet. Dette må avklares i 2023.

Gildeskål kommunes andel av «refusjon fra eierkommuner» har tidligere år framkommet som et underskuddet til ansvar 1055 i kommuneregnskapet. I hovedoversikten framkommer det som en inntekt sammen med refusjon fra øvrige eierkommuner. Fra 2022 faktureres Gildeskål kommune på samme måte som øvrige kommuner og det fremkommer derfor korrekt på hovedoversiktene.

Note 2 Arbeidskapital

Arbeidskapital en måleenhet som sier noe om selskapets disponible likviditet etter at alle bokførte kortsiktige gjeldsforpliktelser er gjort opp og alle bokførte kortsiktige fordringer er krevd inn (omløpsmidler). Nøkkeltallet angir dermed hvor mye kapital som er tilgjengelig på kort sikt.

Omløpsmidler	Kr 569 998
Kortsiktig gjeld	Kr 337.449
Endring arbeidskapital	Kr 232 549

Note 3 Egenkapital

Virksomhetens egenkapital pr 31.12.2022 består av et budnet driftsfond på kr 140 000 og et disposisjonsfond på kr 92 549. Disposisjonsfondet består i sin helhet av regnskapsmessig mindreforbruk i 2022.

Note 4 Lønn til ledende personer og styre

	Regnskap 2022
Daglig leder, lønn inkl. pensjon	Kr 1 129 140
Honorar til styret	Kr 80 000

Note 5 Revisjonshonorar

	Regnskap 2022
Fauske revisjon AS	Kr 26 250 inkl. mva

Note 6 Inntekter

Inntektene har i 2022 bestått av momskompensasjon for merverdiavgift kr 35 483 og inntekter fra deltakerkommunene kr 2 184 807.

Salten Kontrollutvalgsservice

Kommunalt oppgavefelleskap

2022

Årsberetning 2022

Innledning

Salten kontrollutvalgsservice er et kommunalt oppgavefelleskap opprettet i medhold av kommunelovens kapittel 19. Formålet er å levere sekretariats tjenester til kontrollutvalgene i kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Rødøy Saltdal, Steigen og Sørfold. Virksomheten startet opp 1. august 2005 som er vertskommunesamarbeid, men ble omdannet til et kommunalt oppgavefelleskap i 2021.

Virksomheten rapporterer i samsvar med krav til gjeldende krav til årsberetning, jfr. forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Representantskap

Representantskapet består av 1 representant fra hver kommune, valgt av kommunestyret i den respektive kommune blant kontrollutvalgets medlemmer. Representantskapet har ikke opprettet eget styre, slik kommuneloven § 19-3 gir en mulighet for. Representantskapet har hatt følgende sammensetning i 2022:

Kommune	Representant	Funksjon
Beiarn	Terje Johan Solhaug	Medlem
Bodø	Espen Rokkan	Leder
Fauske	Jørn Stene	Medlem
Gildeskål	Gunnar Skjellvik	Medlem
Hamarøy	Fred.Eddy Dahlberg	Medlem
Meløy	Hans Ove H. Hagen	Medlem
Rødøy	Sindre Stordal	Medlem
Saltdal	Wenche Skarheim	Medlem
Steigen	Thomas Danielsen	Medlem
Sørfold	Jannike Moen	Nestleder (til 23.3.2023)
Sørfold	Idar Mohaug	Medlem (fra 23.3.2023)

Verv i virksomheten godtgjøres som følger fra og med 1.1.2022: Leder kr 25 000, Nestleder kr 15 000, Øvrige medlemmer kr 5 000 per år. Møtegodtgjørelse kr 2 000 per møte. I valgperioden 2019-2023 har representantskapet foretatt gjennomgang av godtgjørelser i sitt møte i 2022.

Representantskapets aktivitet

Det er gjennomført ett møte i 2022, med behandling av årsregnskap og årsmelding for 2021, budsjett for 2023 og økonomiplan for 2023-2026.

Ansatte

Lars Hansen har besatt en 100 % stilling som sekretariatsleder i 2022. Lønn for sekretariatsleder utgjør kr 900 000 per år.

Ronny Seljeseth har besatt en 100 % stilling som seniorrådgiver fra og med 20. juni 2022.

Kontorlokaler / arbeidsmiljø

Kontorsted for sekretariatet er i leide lokaler i kontorbygg på Inndyr.

Arbeidsmiljøet i virksomheten er godt, og det er et godt samarbeid mellom sekretariat og kontrollutvalg. Det foreligger ingen kjente trusler mot arbeidsmiljøet.

Sykefraværet i virksomheten var 1,3 % i 2022, hvilket er en liten økning fra 2021.

Virksomheten forurensrer ikke det ytre miljøet.

Aktivitet

I 2022 ble det gjennomført 52 møter i kontrollutvalg i deltagerkommunene. For 2021 var tilsvarende tall 43. Fordelingen mellom kommunene var som følger i 2022:

Kommune	Antall møter
Beiarn	4
Bodø	7
Fauske	6
Gildeskål	4
Hamarøy	5
Meløy	5
Rødøy	4
Saltdal	6
Steigen	7
Sørfold	4

Tiltak for utvikling og økt kompetanse

I valgår, og de to påfølgende årene gjennomføres folkevalgtopplæring og fagsamlinger for kontrollutvalgenes medlemmer. Grunnet pandemien ble det ikke gjennomført fagsamling i 2022. Sist gjennomførte tiltak var folkevalgtopplæring november 2019.

Sekretariatet er medlem av Norges kommunerevisorforbund og i Forum for kontroll og tilsyn. De bidrar med råd og veiledning, i tillegg til arenaer for utvikling av nettverk og kompetanse.

Regnskap

Samlede utgifter utgjør kr 1 987 612 (2021: 1 434 559, 2020: kr 1 452 159, 2019: kr 1 510 288). Opprinnelig budsjett var kr 2 131 483.

Samlede inntekter utgjør kr 2 220 290 (2021: 1 434 559, 2020: kr 1 347 998, 2019: kr 1 319 802) og består av inntekter fra de deltagende kommunene.

Bundet driftsfond utgjør kr 140 000. Med avsetning etter regnskapsåret 2022 er disposisjonsfondet kr 92 549.

Oversikt over fordeling av utgifter er sendt deltagerkommunene. Utgiftsfordelingen kommunene imellom er gjennomført i henhold til vedtektenes bestemmelser om dette.

Revisors beretning datert 5.6.2023 har en konklusjon om årsregnskapet med forbehold, idet det ikke er tatt stilling til om pensjonsforpliktelsen til de ansatte i Salten kontrollutvalgsservice KO skal overføres fra Gildeskål kommune (tidligere vertskommune) til selskapet. Revisor nevner det samme forholdet i nummerert brev datert 16.5.2023

Likestilling

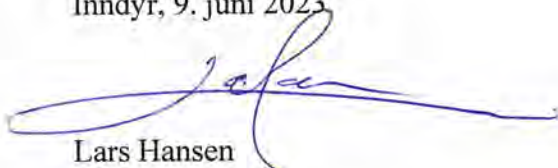
Representantskapet har i 2022 bestått av 2 kvinner og 8 menn (20 % hhv 80 %)

Representantskapets leder er mann, nestleder er kvinne (50 % hhv 50 %)

Virksomhetens to ansatte er menn (100 %)

Det er ikke iverksatt eller planlagt iverksatt tiltak for å fremme likestilling etter formålet i diskrimineringsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Inndyr, 9. juni 2023

Lars Hansen
Sekretariatsleder
Saltens kontrollutvalgsservice

Protokoll fra møte 5. mai 2023.

Møtestart kl. 13.15.

Møteslutt kl. 14.45.

Møtested: Salten Brann IKS, Albertmyra.

I fravær av leder og nestleder i representantskapet ble Marlen Rendall Berg valgt som møteleder.

Sak nr: 23-01

Fortegnelse over representantskapets medlemmer:

	Representanter
BEIARN KOMMUNE	Håkon Sæther
BODØ KOMMUNE	Ola Smeplass Ole Henrik Hjartøy
FAUSKE KOMMUNE	Marlen Rendall Berg Trine Nordvik Løkås
GILDESKÅL KOMMUNE	Bjørn Magne Pedersen Ida K. Heen
HAMARØY KOMMUNE	Jan-Folke Sandnes
MELØY KOMMUNE	Ken Henry Solhaug Jim Helge Andersen
SALTDAL KOMMUNE	Sverre Breivik Jim Hansen
STEIGEN KOMMUNE	Åse Refsnes
SØRFOLD KOMMUNE	Gisle Erik Hansen Kolbjørn Mathisen

I tillegg møtte følgende:

Iris Salten IKS:

- Trud Berg styreleder
- Bjørn Ove Moum adm.dir

Gjenbruksuka:

- Carina Rist

Sak nr: 23-02
Beslutningssak

Godkjenning av innkalling til generalforsamling.

Vedtak:

Innkalling til representantskapets møte godkjennes.
Innkommen sak tas inn i egen sak 23-10.

Sak nr: 23-03
Beslutningssak

Valg av deltagere til å underskrive protokoll fra møte.

Vedtak:

Følgende velges til å underskrive protokollen fra møte:
Ida Heen
Gisle Hansen

Sak nr: 23-04
Beslutningssak

Årsregnskap for 2022 og styrets årsberetning for 2022.

Utsendt årsregnskap for 2022 ble behandlet

- Resultatregnskap og balanse med tilhørende noter og kontantstrømanalyse.
- Årsoppgjørdisposisjon (disponering av overskudd).
- Styrets årsberetning
- Revisors beretning.

Vedtak:

Styrets årsberetning for 2022 tas til orientering.

Resultatregnskap for 2022 med balanse og noter per 31.12.2022 godkjennes.

Selskapets resultat i 2022 viser et årsresultat etter skatt på kr. 4 962 239 (overskudd) etter mottatt utbytte og overskudd av selvkostområdet.

Styret foreslår at morselskapets resultat kr. 4 962 239, disponeres slik:

Til egenkapital	kr. 1 031 674
Til Irisfondet	kr. 3 930 565

Revisor beretning for 2022 tas til orientering.

Sak nr: 23-05
Beslutningssak.

Fastsettelse av godtgjørelser for 2023-24.

Anbefaling.

Valgkomiteén anbefaler representantskapet å gjøre følgende vedtak:

Fastsettelse av godtgjørelser til styre

Styrets godtgjøring 2022

Fast årlig godtgjørelse

<i>Styrets leder</i>	<i>kr. 64 000</i>
<i>Styrets nestleder</i>	<i>kr. 37 000</i>
<i>Styremedlem</i>	<i>kr. 28 000</i>
<i>Styrets varamedlemmer</i>	<i>kr. 7 500</i>

<i>Møtegodtgjøring pr. møte</i>	<i>kr. 1 500</i>
<i>Erstatning tapt arbeidsfortjeneste</i>	
<i>Selvstendig næringsdrivende ulegitimert</i>	<i>kr. 2 500</i>
<i>Etter krav fra arbeidsgiver / pr. møte inntil</i>	<i>kr. 2 300</i>

Reiser dekkes etter kommunenes reiseregulativ.

Godtgjørelsen foreslås endret i 2024.

Vedtak:

Godtgjørelse fra 1.mai. 2023:

Fast årlig godtgjørelse

<i>Styrets leder</i>	<i>kr. 64 000</i>
<i>Styrets nestleder</i>	<i>kr. 37 000</i>
<i>Styremedlem</i>	<i>kr. 28 000</i>
<i>Styrets varamedlemmer</i>	<i>kr. 7 500</i>

<i>Møtegodtgjøring pr. møte</i>	<i>kr. 1 500</i>
<i>Erstatning tapt arbeidsfortjeneste</i>	
<i>Selvstendig næringsdrivende ulegitimert</i>	<i>kr. 2 500</i>
<i>Etter krav fra arbeidsgiver / pr. møte inntil</i>	<i>kr. 2 300</i>

Reiser dekkes etter kommunenes reiseregulativ.

Godtgjørelsen endres i møte for 2024.

Sak nr: 23-06
Beslutningssak

Fastsettelse av revisors godtgjørelse for 2022.

Vedtak:

Representantskapet fastsetter revisors honorar for 2022 til kr 196 000 (ekskl. mva.).

Sak nr: 23-07
Beslutningssak

Valg av styremedlemmer og varamedlemmer.

Valgkomitéen består av Ida Pinnerød, Bjørn Magne Pedersen og Marlen Rendall Berg (valgt i 2021 for 2 år).

Styret har inneværende år hatt følgende sammensetning:

Navn	Valgt inn	Kommune	Funksjon	
Trud Berg	2022	Bodø	Styreleder	
Hilde Furuseth Johansen	2015	Gildeskål	Nestleder	På valg
Frode Schjenken Jensen	2022	Bodø	Styremedlem	
Trond Heimtun	2022	Fauske	Styremedlem	
Lars Arve Jakobsen	2017	Bodø	Styremedlem	På valg
Marit Holmvaag Mehus	2020	Steigen	Styremedlem	
Karen Marie Braseth (ansatterrepresentant)	2021		Styremedlem	På valg
Ole Petter Nybakk	2015	Beiarn	1.vara	På valg
Greta Johanne Solfall	2015	Meløy	2. vara	På valg
Tora Wårheim Johansen	2022	Saltdal	3. vara	

Valgkomiteens innstilling til styret i Iris Salten IKS:

Trud Berg	2022	Styreleder	2022-2024
Trond Heimtun	2022	Nestleder styre	2022-2024
Lars Arve Jakobsen	2017	Styremedlem	2023-2025
Frode Schjenken Jensen	2022	Styremedlem	2022-2024
Trine Nordvik Løkås	NY 2023	Styremedlem	2023-2025
Marit Falch Holmvaag	2020	Styremedlem	2022-2024

Ole Petter Nybakk	2015	1. Vara til styre	2023-2025
Tora Wårheim Johansen	2022	2. Vara til styre	2022-2024
	2023	3. Vara til styre	NY

3. vara: Jim Helge Andersen

Vedtak:

Til styre i Iris Salten IKS velges:

Navn	Valgt inn	Kommune	Funksjon
Trud Berg	2022	Bodø	Styreleder
Trond Heimtun	2022	Fauske	Nestleder
Frode Schjenken Jensen	2022	Bodø	Styremedlem
Trine Nordvik Løkås	2023	Fauske	Styremedlem
Lars Arve Jakobsen	2017	Bodø	Styremedlem
Marit Holmvaag Mehus	2020	Steigen	Styremedlem
Karen Marie Braseth (ansattrepresentant)	2021		Styremedlem
Ole Petter Nybakk	2015	Beiarn	1.vara
Tora Wårheim Johansen	2022	Saltdal	2. vara
Jim Helge Andersen	2023	Meløy	3. vara

Sak nr: 23-08
Beslutningssak

Valg av styrets nestleder

Vedtak:

Styrets nestleder i Iris Salten IKS velges Trond Heimtun.

Sak nr: 23-09
Beslutningssak

Valg av representanter til interkommunalt klageorgan.

I henhold til Renovasjonsforskriften §15, kan klager på vedtak fattet av kommunene eller Iris Salten IKS som er delegert myndighet i henhold til forskriften, påklages til interkommunalt klageorgan.

Interkommunalt klageorgan består av:

Gisle Hansen (leder)
Fredric Persson
Mette Bjørnevik

Valgkomiteens innstilling er at følgende velges for 2 år:

Gisle Hansen (leder)
Kristin Schjenken Navjord medlem
Walter Pedersen medlem

Godtgjøring - Interkommunalt klageorgan for Iris Salten IKS 2023:

Timehonorar ~~pr.time~~ /minimumsats kr. 825/ kr. 2 000

Reiser dekkes etter retningslinjer for styret i Iris Salten IKS.

Valgkomiteens innstilling godtgjøring - Interkommunalt klageorgan for Iris Salten IKS 2023:

Timehonorar ~~pr.time~~ /minimumsats kr. 900/ kr. 2 200

Reiser dekkes etter retningslinjer for styret i Iris Salten IKS.

Vedtak:

Til interkommunalt klageorgan velges:

Gisle Hansen (leder)

Kristin Schjenken Navjord medlem

Walter Pedersen medlem

Kandidatene velges for 2 år (følger valgåret).

Vedtak:

Godtgjørelse for interkommunalt klageorgan:

Timehonorar pr time / minimumsats kr. 900/ kr. 2 200

Reiser dekkes etter retningslinjer for styret i Iris Salten IKS.

Sak nr: 23-10

Beslutningssak

Eventuelt.

Det foreslås fra Salten Regionråd at prosjektet Drømmer i Salten, Salten Kultursamarbeid, innvilges kr 680 000 fra Irisfondet fra ubenyttede midler i 2022.

Vedtak:

Drømmer i Salten, Salten Kultursamarbeid innvilges kr 680 000 fra Irisfondet av ubenyttede midler i 2022.

Bodø 5.5.23

Referent:

Bjørn Ove Moum

Adm.dir.

Ida Heen

Gisle Hansen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 7 pages before this page

Dokumentet inneholder 7 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 7 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 7 sider før denne side

Detta dokument innehåller 7 sidor före denna sida

Ida Karine Heen

364e486f-ff84-4342-b8c5-16d71967b4e4 - 2023-05-10 23:02:11 UTC +03:00
BankID - 8ede5401-e7c6-4088-83ef-d584c1f815f1 - NO

Gisle Erik Hansen

70c6b98a-6a87-4c66-b36f-6be51105d04b - 2023-05-19 12:21:40 UTC +03:00
BankID - 242c90db-3615-4131-bc81-3012721280f3 - NO

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

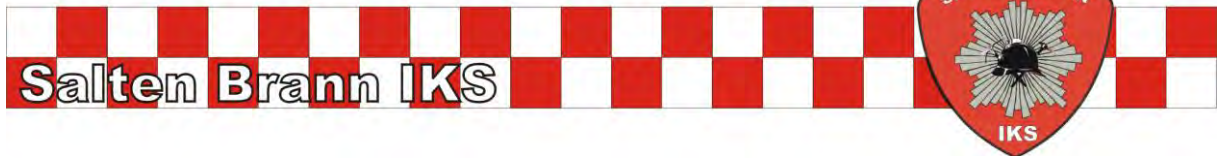
representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Bodø 23. juni 2023

Saksbehandler: Per Gunnar Pedersen
per.gunnar.pedersen@saltenbrann.no

Til
Medlemmene i Representantskapet i Salten Brann IKS
Eierkommunene til Salten Brann IKS

PROTOKOLL FRA REPRESENTANTSKAPSMØTE I SALTEN BRANN IKS – FREDAG 23. JUNI 2023

SAKSLISTE

Sak 10/23	Fortegnelse over representantskapets medlemmer
Sak 11/23	Godkjenning av innkalling og saksliste
Sak 12/23	Valg av to deltagere til å underskrive protokoll fra møte
Sak 13/23	Revisjon av budsjett- og økonomiplan for Salten Brann IKS 2023 - 2026
Sak 14/23	Endring av selskapsavtalen for NKS110 IKS
Sak 15/22	Eventuelt

Møtet ble gjennomført via Teams.

Sak 10/23 Fortegnelse over representantskapets medlemmer

Kommune	Navn	Vararepresentanter
Beiarn kommune	Andre Kristoffersen	Rune Jørgensen
		Marit Moldjord
	Torbjørn Grimstad	Håkon Sæther
		Frank Vilhelmsen
Bodø kommune	Ida Marie Pinnerød	Linda T Moen
		Ola Smeplass
	Ole Henrik Hjartøy	Paro Nina Lyngmo
		Janne Ellingsen
Fauske kommune	Marlen Rendall Berg	Lars Petter Rekkedal
		Ronny Borge
	Trine Nordvik Løkås	Kassandra E B Petsa
		Nils Christian Steinbakk
Gildeskål kommune	Bjørn Magne Pedersen	Kathrine Moan Larsen
		Geir Olsen
	Ida K. Heen	Ola Kaldager
		Anne Wiik
Hamarøy kommune	Britt Kristoffersen	Elin Eidsvik
	Jan-Folke Sandnes	Heidi Kalvåg
Meløy kommune	Sigurd Stormo	Ken-Henry Solhaug
	Jim Helge Andersen	Marthe Barvik
Saltdal kommune	Sverre Breivik	Rune Berg
	Jim Hansen	Gøran Andreassen
Steigen kommune	Aase Refsnes	Øystein Laxaa
	Rita Lorentsen	Rita Lorentsen
Sørfold kommune	Gisle Erik Hansen	Sten Robert Hansen
	Kolbjørn Mathisen	Daniel Koskinen
		Unn Karin Pedersen
		Rune Edvardsen
Værøy kommune		Bente Grovassbakk
	Susan Berg	Asbjørn Myklebust
	Rita Adolfsen	Jill Arntsen

Representantskapets behandling:

Representanter til stede i møtet er markert med uthevet skrift.

Sak 11/23 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak:

1. *Innkalling og saksliste godkjennes.*

Representantskapets behandling:

1. *Innkalling og saksliste godkjennes.*

Sak 12/23 Valg av to til å underskrive protokollen - digitalt

Forslag til vedtak:

Følgende velges til å underskrive protokollen digitalt:

1. *Marlen Rendall Berg*
2. *Jan-Folke Sandnes*

Representantskapets behandling:

Følgende ble valgt til å underskrive protokollen digitalt:

1. *Marlen Rendall Berg*
2. *Jan-Folke Sandnes*

Sak 13/23 Revisjon av budsjett- og økonomiplan for Salten Brann IKS 2023 - 2026

Styrets innstilling til vedtak for representantskapet:

1. *Driftsbudsjett og økonomiplan 2023 – 2026 inklusiv kjent lønns- og prisvekst, estimert pensjonskostnad (BKP) samt øvrige nye forutsetninger vedtas og legges til grunn for selskapets drift med en samlet kommunal finansiering på kr. **96 327 285**.*
2. *Salten brann skal iverksette effektiviseringstiltak for å tilpasse eksisterende drift til vedtatte økonomiske rammer, og legger til grunn at nye tjenester finansieres ekstraordinært, ut over nivå for kommunal deflator.*
3. *Materiellinvesteringer i økonomiplanperioden reduseres fra kr. 70 000 000 til kr. 30 000 000.*
4. *Investeringsplan for 2023 på kr 11 700 000 vedtas. Selskapet gis myndighet til å ta opp et finansierings lån i henhold til investeringsplan pålydende kr. 12 000 000,- med mulighet til å forsere investering for 2024 med ytterligere kr. 10 000 000 ved behov i 2023.*
5. *Øvre grense for lån settes til kr. 70 000 000 i økonomiplanperioden 2023 – 2026 jfr. vedtatt selskapsavtale.*
6. *Tilknytningsavgift iht. ny §7 fastsettes til kr. 1 300 000 for årsbudsjett 2023.*
7. *Inntektsmål for markedsavdelingen settes til kr. 35 388 150,- for år 2023. Det beregnes prisvekst på prismodell med 5 % fra 1. april 2023.*
8. *Kommunal finansiering for feiing på kr. 8 804 900 danner grunnlaget for den kommunale feieavgiften som vedtas av den enkelte kommune iht. fordelingsnøkkel i denne saken. Sats er:*

- a. For bolig; kr. 255 pr. år.
 - b. For fritidsbolig; kr. 158 pr. år
9. Avsetning til bundet fond 110-nødsentral godkjennes iht. til økonomiplanen.
- a. Kr. 690 991 (2023), kr. 8 400 084 (2024), kr. 13 519 094 (2025) og kr. 16 009 098 (2026)
 - b. Fondet skal finansiere større deler av nytt oppdragshåndteringssystem for 110-nødsentralen i Nordland samt ivareta framtidige materiellinvesteringer som følge av statlige vedtak og pålegg.
 - c. Eventuelle tilbakebetalinger av merinntekter til kommuner i Nordland gjøres etter andel av alarminntekter med virkning fra og med 2025.
10. Bruk av fond godkjennes til drift
- a. Bruk av disposisjonsfondet til drift kr. 1 324 834.
 - b. Bundet fond feiertjenesten til drift kr. 3 219 964.
 - c. Bundet fond profilering kr. 20.000 for 2023.
11. Fremføring av tidligere års merforbruk på til sammen kr. 8 500 000 godkjennes etter følgende plan:
- a. Inndekning 2024; kr. 3 500 000.
 - b. Inndekning 2025; kr. 2 500 000.
 - c. Inndekning 2026; kr. 2 500 000.
12. Bruk av premiefondet i Bodø pensjonskasse godkjennes, for dekking av alle pensjonskostnader, oppad begrenset til kr. 22 000 000 for 2023.

Representantskapets behandling:

Behandlingen av sak 13/23 utsettes.

Sak 14/23 Endring av selskapsavtalen for NKS110 IKS

Styrets innstilling til vedtak for representantskapet:

1. Styret anbefaler representantskapet å vedta de endringer som tilligger eierne å vedta belyst i denne saken, herunder:
 - a. Kapittel 3 – Endring av ordlyd i formålet.
 - b. Kapittel 6 – Endringer i andre forpliktelser herunder økt låneramme.
 - c. Kapittel 17 - Drift av selskapet, presisering som følge av endringer i formål.

Representantskapets behandling:

1. Styret anbefaler representantskapet å vedta de endringer som tilligger eierne å vedta belyst i denne saken, herunder:
 - a. Kapittel 3 – Endring av ordlyd i formålet.
 - b. Kapittel 6 – Endringer i andre forpliktelser herunder økt låneramme.
 - c. Kapittel 17 - Drift av selskapet, presisering som følge av endringer i formål.

Sak 15/22 Eventuelt

Forslag til vedtak:

SALTEN BRANN IKS

Olav V gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,

e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

Electronically signed / Elektronisk underskrevet / Elektronisk underskrevet / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/nb/document-check/ebedd80a-a2a3-4277-b357-7222b24c47c0>

 visma sign

www.vismasign.com

Representantskapets behandling:

-----O-----

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 5 pages before this page

Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 5 sider før denne side

Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

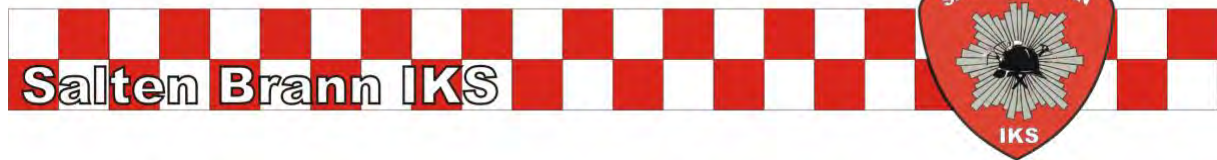
representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Saksbehandler: Per Gunnar Pedersen
per.gunnar.pedersen@saltenbrann.no

Bodø 7. august 2023

*Til
Medlemmene i Representantskapet i Salten Brann IKS
Eierkommunene til Salten Brann IKS*

PROTOKOLL FRA REPRESENTANTSKAPSMØTE I SALTEN BRANN IKS – MANDAG 7. AUGUST 2023

SAKSLISTE

Sak 16/23	Fortegnelse over representantskapets medlemmer
Sak 17/23	Godkjenning av innkalling og saksliste
Sak 18/23	Valg av to deltagere til å underskrive protokoll fra møte
Sak 19/23	(Opprinnelig sak 13/23) Revisjon av budsjett- og økonomiplan for Salten Brann IKS 2023 - 2026
Sak 20/22	Eventuelt

Møtet ble gjennomført via Teams.

Sak 16/23 Fortegnelse over representantskapets medlemmer

Kommune	Navn	Vararepresentanter
Beiarn kommune	Andre Kristoffersen	Rune Jørgensen
		Marit Moldjord
	Torbjørn Grimstad	Håkon Sæther
		Frank Vilhelmsen
		Linda T Moen
Bodø kommune	Ida Marie Pinnerød	Ola Smeplass
		Paro Nina Lyngmo
	Ole Henrik Hjartøy	Janne Ellingsen
		Lars Petter Rekkedal
Fauske kommune	Marlen Rendall Berg	Ronny Borge
		Kassandra E B Petsa
	Trine Nordvik Løkås	Nils Christian Steinbakk
		Kathrine Moan Larsen
		Geir Olsen
Gildeskål kommune	Bjørn Magne Pedersen	Ola Kaldager
	Ida K. Heen	Anne Wiik
Hamarøy kommune	Britt Kristoffersen	Elin Eidsvik
	Jan-Folke Sandnes	Heidi Kalvåg
Meløy kommune	Sigurd Stormo	Ken-Henry Solhaug
	Jim Helge Andersen	Marthe Barvik
Saltdal kommune	Sverre Breivik	Rune Berg
	Jim Hansen	Gøran Andreassen
Steigen kommune	Aase Refsnes	Øystein Laxaa
	Rita Lorentsen	Rita Lorentsen
Sørfold kommune	Gisle Erik Hansen	Sten Robert Hansen
		Daniel Koskinen
	Kolbjørn Mathisen	Unn Karin Pedersen
		Rune Edvardsen
		Bente Grovassbakk
Værøy kommune	Susan Berg Kristiansen	Asbjørn Myklebust
	Rita Adolfsen	Jill Arntsen

Representantskapets behandling:

Representanter til stede i møtet er markert med uthevet skrift.

Sak 17/23 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak:

1. *Innkalling og saksliste godkjennes.*

Representantskapets behandling:

1. *Innkalling og saksliste godkjennes.*

Sak 18/23 Valg av to til å underskrive protokollen - digitalt

Forslag til vedtak:

Følgende velges til å underskrive protokollen digitalt:

1. *Ida Marie Pinnerød*
2. *André Kristoffersen*

Representantskapets behandling:

Følgende ble valgt til å underskrive protokollen digitalt:

1. *Ida Marie Pinnerød*
2. *André Kristoffersen*

Sak 19/23 (Opprinnelig sak 13/23) Revisjon av budsjett- og økonomiplan for Salten Brann IKS 2023 - 2026

Styrets innstilling til vedtak for representantskapet:

1. *Driftsbudsjett og økonomiplan 2023 – 2026 inklusiv kjent lønns- og prisvekst, estimert pensjonskostnad (BKP) samt øvrige nye forutsetninger vedtas og legges til grunn for selskapets drift med en samlet kommunal finansiering på kr. **96 327 285**.*
2. *Salten brann skal iverksette effektiviseringstiltak for å tilpasse eksisterende drift til vedtatte økonomiske rammer, og legger til grunn at nye tjenester finansieres ekstraordinært, ut over nivå for kommunal deflator.*
3. *Materiellinvesteringer i økonomiplanperioden reduseres fra kr. 70 000 000 til kr. 30 000 000.*
4. *Investeringsplan for 2023 på kr 11 700 000 vedtas. Selskapet gis myndighet til å ta opp et finansierings lån i henhold til investeringsplan pålydende kr. 12 000 000,- med mulighet til å forsere investering for 2024 med ytterligere kr. 10 000 000 ved behov i 2023.*
5. *Øvre grense for lån settes til kr. 70 000 000 i økonomiplanperioden 2023 – 2026 jfr. vedtatt selskapsavtale.*
6. *Tilknytningsavgift iht. ny §7 fastsettes til kr. 1 300 000 for årsbudsjett 2023.*
7. *Inntektsmål for markedsavdelingen settes til kr. 35 388 150,- for år 2023. Det beregnes prisvekst på prismodell med 5 % fra 1. april 2023.*
8. *Kommunal finansiering for feiing på kr. 8 804 900 danner grunnlaget for den kommunale feieavgiften som vedtas av den enkelte kommune iht. fordelingsnøkkel i denne saken. Sats er:*

- a. For bolig; kr. 255 pr. år.
 - b. For fritidsbolig; kr. 158 pr. år
9. Avsetning til bundet fond 110-nødsentral godkjennes iht. til økonomiplanen.
- a. Kr. 690 991 (2023), kr. 8 400 084 (2024), kr. 13 519 094 (2025) og kr. 16 009 098 (2026)
 - b. Fondet skal finansiere større deler av nytt oppdragshåndteringssystem for 110-nødsentralen i Nordland samt ivareta framtidige materiellinvesteringer som følge av statlige vedtak og pålegg.
 - c. Eventuelle tilbakebetalinger av merinntekter til kommuner i Nordland gjøres etter andel av alarminntekter med virkning fra og med 2025.
10. Bruk av fond godkjennes til drift
- a. Bruk av disposisjonsfondet til drift kr. 1 324 834.
 - b. Bundet fond feiertjenesten til drift kr. 3 219 964.
 - c. Bundet fond profilering kr. 20.000 for 2023.
11. Fremføring av tidligere års merforbruk på til sammen kr. 8 500 000 godkjennes etter følgende plan:
- a. Inndekning 2024; kr. 3 500 000.
 - b. Inndekning 2025; kr. 2 500 000.
 - c. Inndekning 2026; kr. 2 500 000.
12. Bruk av premiefondet i Bodø pensjonskasse godkjennes, for dekking av alle pensjonskostnader, oppad begrenset til kr. 22 000 000 for 2023.

Representantskapets behandling:

Beiarn kommune fremmet følgende forslag til nytt punkt 1 i styrets innstilling som følger;

1. Driftsbudsjett og økonomiplan 2023 – 2026 inklusiv kjent lønns- og prisvekst, estimert pensjonskostnad (BKP) samt øvrige nye forutsetninger vedtas og legges til grunn for selskapets drift med en samlet kommunal finansiering på kr. 95 200 000.

Avstemming (Totalt 22 stemmer jfr. § 8, krav om simpelt flertall):

1. Beiarn kommunes forslag til endring:
 - a. For; Saltdal, Beiarn, Gildeskål, Steigen, Hamarøy og Sørfold (2+1+1+1+1+1 → 7 stemmer)
 - b. Mot Bodø, Meløy, Værøy, Fauske (9+3+2+1 → 15 stemmer)

Forslaget falt, 7 mot 15 stemmer.

2. Styrets innstilling:
 - a. For; Bodø, Meløy, Værøy, Fauske (9+3+2+1 → 15 stemmer)
 - b. Mot; Saltdal, Beiarn, Gildeskål, Steigen, Hamarøy og Sørfold (22 – 15 → 7 stemmer)

Forslaget er vedtatt, 15 mot 7 stemmer.

Vedtaket

1. Driftsbudsjett og økonomiplan 2023 – 2026 inklusiv kjent lønns- og prisvekst, estimert pensjonskostnad (BKP) samt øvrige nye forutsetninger vedtas og legges til grunn for selskapets drift med en samlet kommunal finansiering på kr. **96 327 285**.
2. Salten brann skal iverksette effektiviseringstiltak for å tilpasse eksisterende drift til vedtatte økonomiske rammer, og legger til grunn at nye tjenester finansieres ekstraordinært, ut over nivå for kommunal deflator.
3. Materiellinvesteringer i økonomiplanperioden reduseres fra kr. 70 000 000 til kr. 30 000 000.
4. Investeringsplan for 2023 på kr 11 700 000 vedtas. Selskapet gis myndighet til å ta opp et finansierings lån i henhold til investeringsplan pålydende kr. 12 000 000,- med mulighet til å forsere investering for 2024 med ytterligere kr. 10 000 000 ved behov i 2023.
5. Øvre grense for lån settes til kr. 70 000 000 i økonomiplanperioden 2023 – 2026 jfr. vedtatt selskapsavtale.
6. Tilknytningsavgift iht. ny §7 fastsettes til kr. 1 300 000 for årsbudsjett 2023.
7. Inntektsmål for markedsavdelingen settes til kr. 35 388 150,- for år 2023. Det beregnes prisvekst på prismodell med 5 % fra 1. april 2023.
8. Kommunal finansiering for feiing på kr. 8 804 900 danner grunnlaget for den kommunale feieavgiften som vedtas av den enkelte kommune iht. fordelingsnøkkel i denne saken. Sats er:
 - a. For bolig; kr. 255 pr. år.
 - b. For fritidsbolig; kr. 158 pr. år
9. Avsetning til bundet fond 110-nødsentral godkjennes iht. til økonomiplanen.
 - a. Kr. 690 991 (2023), kr. 8 400 084 (2024), kr. 13 519 094 (2025) og kr. 16 009 098 (2026)
 - b. Fondet skal finansiere større deler av nytt oppdragshåndteringssystem for 110-nødsentralen i Nordland samt ivareta framtidige materiellinvesteringer som følger av statlige vedtak og pålegg.
 - c. Eventuelle tilbakebetalinger av merinntekter til kommuner i Nordland gjøres etter andel av alarminntekter med virkning fra og med 2025.
10. Bruk av fond godkjennes til drift
 - a. Bruk av disposisjonsfondet til drift kr. 1 324 834.
 - b. Bundet fond feiertjenesten til drift kr. 3 219 964.
 - c. Bundet fond profilering kr. 20.000 for 2023.
11. Fremføring av tidligere års merforbruk på til sammen kr. 8 500 000 godkjennes etter følgende plan:
 - a. Inndekning 2024; kr. 3 500 000.
 - b. Inndekning 2025; kr. 2 500 000.
 - c. Inndekning 2026; kr. 2 500 000.
12. Bruk av premiefondet i Bodø pensjonskasse godkjennes, for dekking av alle pensjonskostnader, oppad begrenset til kr. 22 000 000 for 2023.

Sak 20/22 Eventuelt

Gjennomføring av nytt eiermøte for Salten Brann IKS

Forslag til vedtak:

Leder rep skap foreslår nytt eiermøte, onsdag kl. 1000, den 20. september 2023.

SALTEN BRANN IKS

Olav V gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,

e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

https://sign.visma.net/nb/document-check/5e7668ec-9c79-4ad6-8760-7310c94787cf

Representantskapets behandling:

Rep skap vedtar nytt eiermøte, onsdag kl. 1000, den 20. september 2023. Møtet skal finne sted i Bodø.

-----O-----

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 6 pages before this page
Dokumentet inneholder 6 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 6 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 6 sider før denne side

Detta dokument innehåller 6 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

Anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene

Møtebok

Fastsatt av styrene i FKT og NKRF hhv. 30. og 31. mai 2023

Forum for
kontroll og tilsyn

Innhold

1. Innledning	3
1.1. Definisjoner.....	3
1.2. Formål.....	4
1.3. Presiseringer og avgrensninger.....	4
1.4. Sentrale bestemmelser.....	4
2. Anbefalinger	5
2.1 Protokollens innledende opplysninger.....	5
2.2 Protokollering av sakene.....	5
2.2.1 Forslag til vedtak.....	5
2.2.2 Behandling.....	5
2.2.3 Vedtak.....	6
1.3 Godkjenning av protokoll.....	7
1.4 Offentliggjøring og publisering av protokoll.....	7
Vedlegg 1: Protokollering av habilitet	8
Vedlegg 2: Protokollering av lukking av møte	9
Vedlegg 3: Eksempelprotokoll	10

1. Innledning

Anbefalingene for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene er utarbeidet av NKRF og FKT. Arbeidet med anbefalinger kom i gang våren 2022 som følge av vedtak fattet på NKRFs årsmøte i 2021. FKT sluttet seg til prosjektet ved styrevedtak juni 2022. NKRF og FKT har satt ned arbeidsgrupper som har jobbet parallelt med ulike fagområder for sekretariatene. Denne anbefalingen omhandler god skikk og praksis for føring av møtebok i kontrollutvalgssekretariatene.

Arbeidsgruppen som har jobbet med denne anbefalingen har bestått av Anne-Karin Femanger Pettersen (FKT, gruppeleder), Mette Jensen Moen (Rogaland fylkeskommune), Kjell Nordengen (Viken kontrollutvalgssekretariat) og Helene Hvidsten (innleid ressurs fra NKRF).

En styringsgruppe har stått for bearbeidelse av anbefalingene etter en gjennomført høringsprosess blant medlemmene i NKRF, FKT, mfl. Styringsgruppen har oversendt forslag til anbefalinger til styret i FKT og styret i NKRF. Styringsgruppen har bestått av Anne-Karin Femanger Pettersen (FKT), Arnar Helgheim (Sekretariat for kommunale kontrollutvalg, SEKOM), Bjørn Bråthen (NKRF), Carine S. Jøssang (Rogaland Kontrollutvalgssekretariat), Eli Merete Velle (Sekretariatet for kontrollutvalget - Bergen kommune), Helene Hvidsten (innleid ressurs fra NKRF), Paul Ivar Stenstuen (Konsek Trøndelag) og Pål Ringnes, leder (Viken kontrollutvalgssekretariat).

1.1. Definisjoner

Anbefaling – Anbefalingene gir uttrykk for beste praksis. De er ikke-forpliktende faglige råd for utøvelse av arbeidsoppgavene.

Møtebok – Dokument som er opprettet i tråd med kravene i kommuneloven § 11-4, og som blir brukt synonymt med begrepet møteprotokoll.

Kommune – Brukt som fellesbetegnelse for kommuner og fylkeskommuner.

Kommunestyre – Brukt som fellesbetegnelse for kommunestyre og fylkesting.

Minimumskrav - Med minimumskrav mener vi krav i lov og forskrift, forsvarlig saksbehandling og andre normative krav.

Gradering

- a) **Må** eller **skal** gir uttrykk for minimumskrav til omfanget av sekretariatets utredningsansvar og saksforberedelse.
- b) **Bør** innebærer at en løsning er anbefalt som god praksis for utøvelse av oppgavene
- c) **Kan** betyr en mulig løsning, men som ikke nødvendigvis anses å være beste praksis.

1.2. Formål

Formålet er å gi anbefalinger om hvordan kontrollutvalgssekretariatene skal føre protokoll fra kontrollutvalgsmøter.

Anbefalingene skal bidra til beste praksis i kontrollutvalgssekretariatene utover lovkrav og lokale regler/bestemmelser.

1.3. Presiseringer og avgrensninger

Anbefalingene gjelder både for kommunale og fylkeskommunale sekretariat.

Anbefalingene tar ikke hensyn til om maler for saksbehandlingssystem må tilpasses.

Anbefalingen omfatter ikke oppsett av sakliste og innsyn i protokoller.

Anbefalingen omfatter heller ikke bruken av hjemler knyttet til habilitets- og lukningsvurderinger.

1.4. Sentrale bestemmelser

Det skal føres møtebok fra møter i folkevalgte organer. Det rettslige grunnlaget er kommuneloven § 11-4, møtebok.

2. Anbefalinger

2.1 Protokollens innledende opplysninger

1. Protokollen skal inneholde innledende opplysninger:
 - Navn «kontrollutvalget i xx kommune»
 - Tid og sted for møtet
 - Møtende medlemmer, eventuelle forfall og vara
 - Andre møtende og helst i hvilke(n) sak(er) de møtte i
 - Hvilke saker som ble behandlet i møtet:
 - Saklisten skal være en fullstendig liste over saker behandlet i møtet. Sakene skal ha nummerering.

2.2 Protokollering av sakene

2.2.1 Forslag til vedtak

2. Sekretariatets forslag til vedtak i saken bør stå i protokollen.

2.2.2 Behandling

3. Saksopplysningene under behandling bør være kortfattet.
4. I de sakene det blir gitt en orientering bør det inngå i protokollen hvem som orienterte og hva det ble orientert om.
5. Oppdragsansvarlig revisor eller stedfortreder har, når det foreligger saklig interesse, rett til å få uttalelsene sine til saken protokollert. Det enkelte medlem har rett til å få protokollført en kort, saklig og relevant forklaring på egen stemmegivning.

Habilitet

6. For vurdering av habilitet gjelder bestemmelsene i forvaltningsloven kapittel II og kommuneloven § 11-10.
7. Vurdering og vedtak om habilitet er prosessuelt og skal protokolleres under «behandling». Hjemmelen for inhabilitet skal tas inn i møteboken.
8. For eksempel på protokollering av habilitet, se vedlegg 1 *Protokollering av habilitet*.

Fritak av personlige grunner

9. Det skal komme frem av møteboken dersom et medlem blir fritatt for behandlingen av en sak etter kommuneloven § 11-11 om personlige grunner. Hjemmelen for fritaket skal tas inn i møteboken.

Lukking av møte

10. For lukking av møtet gjelder bestemmelsene i kommuneloven § 11-5 og forvaltningslovens § 13. Hjemmelen for lukkingen skal tas inn i møteboken.
11. Vedtak om lukking av møte er prosessusult og protokolleres under «behandling».
12. For eksempel på lukking av møte, se vedlegg 2 *Protokollering av lukking av møte*.

Votering

13. Ved votering skal protokollen inneholde opplysninger om resultatet av avstemningen og hvilke partier/hvem som stemte på hvilket forslag til vedtak. Dersom partiene deler seg og stemmer på ulike forslag, eller det er en eller flere uavhengige i organet, skal personene det gjelder navngis.
- Eksempler på formuleringer når vedtaket er enstemmig:
 - «sekretariats forslag ble enstemmig vedtatt»
 - «forslaget fra NN ble enstemmig vedtatt»
 - «omforent forslag ble enstemmig vedtatt»
 - Eksempel på formulering ved delt stemmegiving:
 - *Kontrollutvalget vedtok forslaget fra NN med 3 stemmer (H og 2 Ap) mot 2 stemmer (FrP og V).* Dersom medlemmer fra samme parti stemmer ulikt brukes navn og partitilhørighet ved oppgivelse av hvem som stemte hva.

2.2.3 Vedtak

14. Protokollen skal inneholde hvilket vedtak som ble truffet i hver enkelt sak.
15. Sekretariatet bør bidra til at vedtakene kan leses selvstendig og er så presise som mulig.
16. Vedtakenes gyldighet er ikke avhengig av at protokollen er godkjent.

1.3 Godkjenning av protokoll

17. Kontrollutvalget har flere valgmuligheter når protokollen skal godkjennes:

- a) Godkjenning av protokoll som siste sak i inneværende møte. Godkjent protokoll kan legges fram som referatsak i påfølgende møte.
- b) Godkjenning etter nærmere avtale. For eksempel ved at leder har fått fullmakt. Godkjent protokoll kan legges fram som referatsak i påfølgende møte.
- c) Godkjenning av protokoll i påfølgende møte som egen sak.

1.4 Offentliggjøring og publisering av protokoll

18. Møteboken bør gjøres offentlig tilgjengelig så snart som mulig etter møtet.

19. Møteboken er et offentlig dokument og skal være offentlig tilgjengelig. Unntak gjelder bare i de tilfeller der det er konkrete opplysninger som:

- a) er underlagt taushetsplikt
- b) kan unntas fra innsyn med hjemmel i lov

20. Hvis vedtaket inneholder taushetspliktbelagt informasjon, må denne informasjonen sladdes i den offentlige versjonen av møteboken. All informasjon skal fortsatt komme frem av møteboken som ikke er offentlig.

Vedlegg 1: Protokollering av habilitet

Lovhjemmel: Forvaltningsloven §§ 6 og 8

Når et medlem har meldt fra før møtet om forhold som kan gjøre hen inhabil

Varamedlem bør innkalles til møtet for å delta i avgjørelsen i saken.

I protokoll:

NN hadde før møtet gitt beskjed om forhold som kunne gjøre hen inhabil da hen (grunnen). NN fratrådte ved avgjørelsen. Varamedlem NN tiltrådte og deltok i avgjørelsen om inhabilitet. / Ev. Ingen varamedlemmer hadde anledning til å delta i avgjørelsen om inhabilitet.

Spørsmålet om habilitet blir reist i møtet

I protokoll:

NN tok opp spørsmålet om egen habilitet i møtet da hen (grunnen). N fratrådte ved avgjørelsen. Varamedlem var ikke innkalt.

Kontrollutvalgets avgjørelse av habilitetsspørsmålet

I protokoll:

Kontrollutvalget vedtok enstemmig at NN ikke er inhabil etter forvaltningslovens § 6 første / andre ledd.

Alternativt:

Kontrollutvalget vedtok enstemmig at NN er inhabil etter forvaltningslovens § 6 (eksakt lovhjemmel).

Alternativt:

Kontrollutvalget vedtok med 3 stemmer (H og 2 Ap) mot 2 stemmer (FrP og V) at NN er habil/inhabil etter forvaltningslovens § 6 (eksakt lovhjemmel). (Dersom medlemmer fra samme parti stemmer ulikt bruk navn og partitilhørighet ved oppgivelse av hvem som stemte hva.)

Kommentar: Under kontrollutvalgets behandling av habilitetsspørsmålet må eksakt lovhjemmel inn. Det vil ofte være § 6 annet ledd. Det er sjelden et kontrollutvalgsmedlem er nærstående til en part i en sak slik at det faller inn under første ledd. Det kan være tilfellet ved at privatpersoner sender henvendelse til kontrollutvalget eller ved valg av revisor.

Hvor i protokollen føres vedtak i habilitetsspørsmål

Både behandling og avgjørelse av habilitetsspørsmålet bør føres under møtebehandling. Dette fordi avgjørelse av inhabilitet er et prosessuelt anliggende og ikke en realitetsavgjørelse av den saken som er til behandling.

Vedlegg 2: Protokollering av lukking av møte

Lovhjemmel: KommuneLOven § 11-5, forvaltningsLOven § 13

Debatt om lukking av møte

Et folkevalgt organ eller møtelederen kan vedta at en debatt om lukking av et møte skal holdes i lukket møte. En avstemning om eventuell lukking av et møte skal holdes i åpent møte.

I protokollen:

Kontrollutvalget vedtok enstemmig at debatten om lukking av møtet skulle skje i lukket møte. Avstemningen om lukking av møte skjedde i åpent møte.

Alternativt:

Leder vedtok at debatten om lukking av møtet skulle skje i lukket møte. Avstemningen om lukking av møte skjedde i åpent møte.

Alternativt:

Kontrollutvalget vedtok med 3 stemmer (angi partitilhørighet eller person) mot 2 stemmer (angi) at debatten om lukking av møtet skulle skje i lukket møte. Avstemningen om lukking av møte skjedde i åpent møte.

Alternativt:

Kontrollutvalget vedtok med 3 stemmer (angi partitilhørighet eller person) mot 2 stemmer (angi) at debatten om lukking av møtet skulle skje i åpent møte. Dette forutsetter at leder er blant de 3 som stemte for åpent møte da leder alene kan vedta at debatten skal skje i lukket møte.

Kontrollutvalgets avgjørelse om å lukke møte

I protokollen:

Kontrollutvalget vedtok enstemmig å ikke lukke møtet på grunn av manglende hjemmel.

Alternativt:

Kontrollutvalget vedtok med 3 stemmer (angi) mot 2 stemmer (angi) å ikke lukke møtet på grunn av manglende hjemmel.

Alternativt:

Kontrollutvalget vedtok enstemmig å lukke møtet etter kommunelovens § 11-5 (angi konkret hjemmel, f.eks. kommunelovens § 11-5 annet ledd annet punktum)

Hvor i protokollen føres vedtak om lukking av møte

Både behandling og avgjørelse om lukking av møte føres under møtebehandling. Dette er et prosessuelt spørsmål og ikke knyttet til realitetsavgjørelsen i saken.

Vedlegg 3: Eksempelprotokoll

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget i X kommune

Dato: xx.xx.xxxx kl. xx:xx

Sted: Møterom, bygning

Arkivsak: xxxxxxxx/xx

Til stede: Leder NN (parti)
Nestleder NN (parti),
Medlem NN (parti),
Medlem NN (parti),
Medlem NN (parti)

Møtende
varamedlemmer:

Forfall:

Andre: Fra administrasjonen møte:
Tittel, navn og eventuelt hvilke saker

Fra XX revisjon møte
Tittel, navn og eventuelt hvilke saker

Protokollfører: Tittel, navn, xx kontrollutvalgssekretariat

(Dersom noen deltar digitalt angi dette. Hvis et medlem deltar digitalt, er det et fjernmøte. Det kan da ikke behandles saker som skal gå for lukket møte.)

Møteinnkallingen og sakslisten ble godkjent. Hvis det er merknader, skriv inn dette.

- Under merknader skal sekretariatet notere avvik fra ordinær saksbehandling. Dette kan eksempelvis være:
 - Merknader til innkalling og dagsorden
 - Eksempel: «*Det var ingen merknader til innkallingen*»
 - Eksempel: «*NN ba om at sak xx ble behandlet tidlig i møtet*»
 - Rekkefølgen sakene ble behandlet i
 - Eksempel: «*Sak xx ble behandlet før sak yy, ellers i oppsatt rekkefølge.*»
 - Permisjoner
 - Eksempel: «*NN ble permittert fra møtet etter behandling av sak xx*»

(Hvis sakene ikke behandles i sakskartets rekkefølge, skriv inn dette. Er det mye endringer, kan en løsning være å skrive inn rekkefølgen for alle saker. Er det en liten endring kan en mulighet være: Sak 26/22 ble behandlet før sak 25/22, ellers i oppsatt rekkefølge. Se ellers anbefalingene om protokollens innledende opplysninger.

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
23/22	19/00233-28	XX	2
24/22	19/00235-6	XX	4
25/22	20/00130-7	XX	5
26/22	22/00062-6	XX	6
27/22	22/00078-1	XX	7
28/22	19/00238-22	XX	8
29/22	19/00236-26	XX	9
30/22	19/00172-40	XX	10

Møtet hevet kl. xx.xx

Sted, xx.xx.xxxx

NN
Leder

(Eventuelt flere navn, noen bruker hele utvalget.)

Saker til behandling

23/22 XX

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i X kommune	xx.xx.xxxx	23/22

Sekretariatets forslag til vedtak/innstilling:

(Følger av saksfremlegget hva som skal stå her)

Kontrollutvalgets møtebehandling

Her inntas:

- Behandlingen og avgjørelsen om lukking av møtet.
- Behandlingen og avgjørelsen om inhabilitet
- Fritak etter kommunelovens § 11-11 av personlige grunner
- Hvem som orienterte/presenterte saken og kort hva det ble orientert om.
- Hvilke forslag som ble fremsatt og av hvem, eventuelt at det var et omforent forslag.
- Protokolltilførsler

Votering

(Ved votering skal protokollen inneholde opplysninger om resultatet av avstemningen og hvilke partier som stemte på hvilket forslag til vedtak. Dersom partiene deler seg og stemmer på ulike forslag, eller det er en eller flere uavhengige i organet, bør personene det gjelder navngis.)

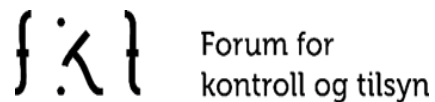
Vedtak i kontrollutvalget

(Protokollen skal inneholde hvilket vedtak som ble truffet i hver enkelt sak.)

Anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene

Bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Fastsatt av styrene i FKT og NKRF 30. og 31. mai 2023

Innhold

1. Innledning	3
1.1. Definisjoner	3
1.2. Formål.....	4
1.3. Presiseringer og avgrensinger	5
1.4. Sentrale bestemmelser	5
2. Anbefalinger	5
2.1. Møte 1: Bestilling av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.....	5
2.2. Oppgaver mellom bestillingsmøte og prosjektplanmøte (møte 1 og 2).....	7
2.3. Møte 2: Behandling av prosjektplan for bestilt FR og EK.....	7
2.4. Oppgaver mellom prosjektplanmøte og rapportmøte (møte 2 og 3).....	8
2.5. Møte 3: Behandling av rapport fra gjennomført FR og EK.....	9
2.6. Oppgaver mellom rapportmøte og oppfølgingsmøte (møte 3 og 4)	10
2.7. Møte 4: Oppfølging av kommunestyrets vedtak i tilknytning til FR og EK.....	10

1. Innledning

Anbefalingene for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene er utarbeidet av NKRF og FKT. Arbeidet med anbefalinger kom i gang våren 2022 som følge av vedtak fattet på NKRFs årsmøte i 2021. FKT sluttet seg til prosjektet ved styrevedtak juni 2022. NKRF og FKT har satt ned arbeidsgrupper som har jobbet parallelt med ulike fagområder for sekretariatene. Denne anbefalingen omhandler god skikk og praksis for bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Arbeidsgruppen som har jobbet med denne anbefalingen har bestått av Tobias Langseth (leder av arbeidsgruppa, SE-KON), Gunhild Berg (Viken kontrollutvalgssekretariat), Arnar Helgheim (Sekretariat for kommunale kontrollutvalg, SEKOM), Kari Louise Hovland (Kontrollutvalgssekretariat innlandet, KSI) og Helene Hvidsten (innleid ressurs fra NKRF).

En styringsgruppe har stått for bearbeidelse av anbefalingene etter en gjennomført høringsprosess blant medlemmene i NKRF, FKT, mfl. Styringsgruppen har oversendt forslag til anbefalinger til styret i FKT og styret i NKRF. Styringsgruppen har bestått av Anne-Karin Femanger Pettersen (FKT), Arnar Helgheim (Sekretariat for kommunale kontrollutvalg, SEKOM), Bjørn Bråthen (NKRF), Carine S. Jøssang (Rogaland Kontrollutvalgssekretariat), Eli Merete Velle (Sekretariatet for kontrollutvalget - Bergen kommune), Helene Hvidsten (innleid ressurs fra NKRF), Paul Ivar Stenstuen (Konsek Trøndelag) og Pål Ringnes, leder (Viken kontrollutvalgssekretariat).

1.1. Definisjoner

Anbefaling – Anbefalingene gir uttrykk for beste praksis. De er ikke-forpliktende faglige råd for utøvelse av arbeidsoppgavene.

Forvaltningsrevisjon (FR) – Revisjonsoppdrag med et innhold som oppfyller definisjonen i kommuneloven § 23-3 og som utføres i tråd med RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon.

Eierskapskontroll (EK) – Revisjonsoppdrag med et innhold som oppfyller definisjonen i kommuneloven § 23-4 og som utføres i tråd med RSK 002 Standard for eierskapskontroll.

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll – Dokument utarbeidet og behandlet i tråd med reglene i kommuneloven §§ 23-3 og 23-4.

Prosjektplan – Dokument opprettet i tråd med RSK 001 punkt 8 og/eller RSK 002 punkt 8.

Nasjonal tilsynskalender – Database opprettet som ledd i gjennomføringen av Statsforvalternes samordningsoppdrag, jf. kommuneloven §§ 30-6 og 30-7.

Kommune – Brukt som fellesbetegnelse for kommuner og fylkeskommuner.

Kommunestyre – Brukt som fellesbetegnelse for kommunestyre og fylkesting.

Saksutredning – Dokument som belyser et saksforhold i forbindelse med et folkevalgt organs behandling. Typisk innhold er sakens bakgrunn, beskrivelse av faktiske og rettslige forhold av betydning, saksbehandlers vurdering samt forslag til vedtak. I den grad et slikt dokument har vedlegg, bør disse være spesifisert og opplistet.

Oppdragsansvarlig revisor – Utpekt person i henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 10, med rolle og oppgaver som definert i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon og/eller RSK 002 Standard for eierskapskontroll punkt 1 til 3.

Minimumskrav - Med minimumskrav mener vi krav i lov og forskrift, forsvarlig saksbehandling og andre normative krav (for eksempel revisjonsstandarder).

Gradering

Anbefalingene er gradert på følgende måte:

- a) **Må** eller **skal** gir uttrykk for minimumskrav til omfanget av sekretariatets utredningsansvar og saksforberedelse.
- b) **Bør** innebærer at en løsning er anbefalt som beste praksis for utøvelse av oppgavene
- c) **Kan** betyr en mulig løsning, men som ikke nødvendigvis anses å være beste praksis.

1.2. Formål

Formålet med anbefalingen er å gi relevant veiledning til kontrollutvalgssekretariat om arbeidet som følger av foreliggende plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Anbefalingen kan også anvendes på andre bestillinger så langt det passer.

Anbefalingene skal bidra til beste praksis i kontrollutvalgssekretariatene utover lovkrav og lokale regler/bestemmelser.

1.3. Presiseringer og avgrensinger

Anbefalingene gjelder både for kommunale og fylkeskommunale sekretariat.

Revisjonsprosjekter som helt eller delvis er aktuelle å gjennomføre i samarbeid mellom flere kommuner faller utenfor formålet for denne anbefalingen.

Anbefalingene omfatter ikke sekretariatets og kontrollutvalgets arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

1.4. Sentrale bestemmelser

Det rettslige grunnlaget for anbefalingene er kommuneloven kapittel 23, forskrift om kontrollutvalg og revisjon, lovens forarbeider, relevante tolkningsuttalelser og veileder til kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift.

Sekretariatet utfører saksforberedelse, iverksetting av vedtak og andre administrative oppgaver for kommunens kontrollutvalg i samsvar med kommuneloven § 23-7.

Det følger av kommuneloven § 23-7 femte ledd at den som utfører sekretariatsoppgaver er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

Sekretariatets utredningsplikt samsvarer i stor grad med kommunedirektørs plikt til å sørge for forsvarlig utredning av saker som legges frem for folkevalgte organer. Dette innebærer at utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak og at relevante parter skal være hørt.

2. Anbefalinger

2.1. Møte 1: Bestilling av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Oppgaver før møtet

1. Sekretariatet bør avklare bestillingsprosessen med kontrollutvalget og kommunens revisor så tidlig som mulig i valgperioden. I denne forbindelse setter sekretariatet seg inn i avtaler med revisor som regulerer bestillingsprosedyren.
2. Sekretariatet bør forsikre seg om at kommunens revisor deltar i møter (fysisk eller digitalt) hvor utvalget skal bestille forvaltningsrevisjon og/eller eierskapskontroll.

Saksutredning

3. En bestilling vil i utgangspunktet være forankret i plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.
4. Dersom planen ikke har prioriterte områder, bør sekretariatet i saksutredningen legge opp til at det blir en drøfting i møtet om valg av tema.
5. Kontrollutvalget kan be kommunens revisor utarbeide et notat til bruk i forbindelse med kontrollutvalgets diskusjon og prioritering av aktuelle bestillinger. Dette kan eksempelvis være prosjektutviklingsnotat eller foranalyse.
6. Saksutredningen bør oppgi tilgjengelige ressurser for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.
7. Gjennomføringen av et prosjekt innen en gitt frist kan kreve mer enn tilgjengelige budsjettmidler. I slike tilfeller må sekretariatet utrede om det er rom for andre løsninger enn at kontrollutvalget fremmer sak for kommunestyret om ekstrabevilgninger.
8. Utredningsplikten innebærer at sekretariatet gjør egne vurderinger for å skaffe et best mulig beslutningsunderlag i forbindelse med bestillingen. Dette gjelder uavhengig av om det er innhentet dokumentasjon, innspill og vurderinger fra andre.

Forslag til vedtak

9. Forslag til bestillingsvedtak skal inneholde definerte fagområder og kan også angi ett eller flere tema.
10. Forslag til bestillingsvedtak bør inneholde leveringstidspunkt for prosjektplanen til sekretariatet.

Vedlegg

11. Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll bør følge saken.

Kontrollutvalgets møte

12. Viktige innspill og føringer fra kontrollutvalget bør gå fram av møteboken.
13. Vedtaket må, sammen med saksbehandlingen i kontrollutvalgets møte, gi nok informasjon til at revisor kan gjennomføre prosjektet og utarbeide prosjektplan.

2.2. Oppgaver mellom bestillingsmøte og prosjektplanmøte (møte 1 og 2)

14. Sekretariatet skal sende bestillingen til revisor etter at kontrollutvalget har fattet vedtak.
15. Når sekretariatet har mottatt prosjektplan fra revisor bør sekretariatet vurdere om prosjektplanen er i tråd med kontrollutvalgets føringer. Sekretariatet kan eksempelvis vurdere:
 - a) Er problemstillingene hensiktsmessige for å undersøke formålet med bestillingen?
 - b) Passer leveringstidspunkt og ressursramme til kontrollutvalgets møter og ressurser?
 - c) Beskriver revisor metodevalg?
 - d) Har prosjektplanen en egnet avgrensning, eller legger den opp til å svare ut mer/ mindre enn problemstillingene?
16. Dersom det uansett grunn oppstår tvil om kontrollutvalget og revisor har lik forståelse av oppdraget, skal sekretariatet så langt som mulig sørge for at spørsmålet blir avklart med oppdragsansvarlig revisor i forkant av møtet hvor prosjektplanen behandles av kontrollutvalget.
17. Sekretariatet bør avklare om revisor deltar i møtet når prosjektplanen er til behandling.

2.3. Møte 2: Behandling av prosjektplan for bestilt FR og EK

Saksutredning

18. Revisors prosjektplan bør behandles som egen sak i utvalget.
19. Saksutredningen skal, basert på prosjektplanen, beskrive formulerte problemstillinger, forventet ressursbruk og annen informasjon av betydning for kontrollutvalgets behandling av prosjektplanen.
20. Saksutredningen skal inneholde vurderinger fra sekretariatets side. Dersom prosjektet går ut over tilgjengelige budsjettmidler, skal saksutredningen si noe om mulige løsninger.

Forslag til vedtak

21. Forslag til vedtak bør formuleres slik at prosjektplanen kan ligge til grunn for revisors arbeid.

22. Dersom prosjektet går utover tilgjengelige budsjettmidler, skal forslag til vedtak avklare hvordan dette kan løses.

Vedlegg

23. Revisors prosjektplan skal vedlegges saken.

Kontrollutvalgets møte

24. I møtet må det avklares hvordan innspill og signaler som kommer fra kontrollutvalget skal presiseres. Dette kan for eksempel tas med i vedtak eller under behandling i møteboken.

2.4. Oppgaver mellom prosjektplanmøte og rapportmøte (møte 2 og 3)

25. Dersom revisor ser behov for justering av problemstillinger under gjennomføringen av et bestilt prosjekt, skal sekretariatet sørge for at dette avklares med kontrollutvalget på en egnet måte. Slike avklaringer bør skje skriftlig.
26. Sekretariatet bør holde seg orientert om fremdriften i bestilte prosjekter, og skal informere kontrollutvalget dersom det oppstår vesentlige avvik i avtalt leveringstidspunkt. Rapporteringsrutiner kan avtales med revisor.
27. Sekretariatet må vurdere om rapporten er i tråd med kontrollutvalgets bestilling og hvilken innstilling utvalget kan komme med på bakgrunn av rapporten. Sekretariatet kan eksempelvis vurdere:
 - a) Er (alle) problemstillingen(e) fra prosjektplanen svart ut i rapporten?
 - b) Går det tydelig frem hvilke avvik revisjonen avdekker, og hvordan disse blir vurdert opp mot revisjonskriteriene?
 - c) Er høringsuttalelse fra kommunedirektøren / selskapet / eierrepresentanten med?
28. Dersom sekretariatet vurderer at rapporten ikke er i tråd med kontrollutvalgets bestilling, skal dette tas opp og avklares med oppdragsansvarlig revisor på en egnet måte før saken legges frem for kontrollutvalget.
29. Sekretariatet skal registrere rapport i nasjonal tilsynskalender så snart som mulig.
30. Sekretariatet skal gi kommunedirektøren anledning til å avgi uttalelse til kontrollutvalgets sak før kontrollutvalget behandler den. I praksis kan dette løses ved at kommunedirektøren får tilsendt sakspapirer samtidig som utsendelse til utvalget.

Kommunedirektøren kan eventuelt komme med skriftlige merknader og bli innkalt til møtet.

31. Når rapporten gjelder forvaltningsrevisjon av virksomheten i selskaper kommunen har eierinteresser i, kan representant(er) fra selskapsledelsen inviteres til møtet for å svare på spørsmål.
32. Når rapporten gjelder eierskapskontroll, kan kommunens eierrepresentant inviteres til møtet for å svare på spørsmål.

2.5. Møte 3: Behandling av rapport fra gjennomført FR og EK

Saksutredning

33. Sekretariatets saksutredning skal redegjøre for undersøkte problemstillinger, revisors konklusjoner og anbefalinger.
34. Saksutredningen skal inneholde sekretariatets vurderinger.

Forslag til vedtak

35. Det bør framkomme av forslag til vedtak at rapporten oversendes kommunestyret for behandling som egen sak.
36. Forslag til vedtak bør være basert på rapportens funn og revisors anbefalinger, og identifisere hvilken oppfølging som er forutsatt.
37. Forslag til vedtak bør inneholde en tidsfrist for skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om oppfølgingen av resultatet av det gjennomførte prosjektet, og kommunestyrets vedtak.

Vedlegg

38. Rapporten samt eventuell uttalelse fra kommunedirektøren til saken skal følge med.

Kontrollutvalgets møte

39. Revisor bør få anledning til å orientere om rapporten i kontrollutvalgets møte.
40. Sekretariatet bør oppfordre til at kontrollutvalgets leder benytter seg av sin møte- og talerett når kommunestyret behandler saker fra kontrollutvalget.

2.6. Oppgaver mellom rapportmøte og oppfølgingsmøte (møte 3 og 4)

41. Sekretariatet skal uten ugrunnet opphold oversende kontrollutvalgets vedtak og rapport til kommunens administrasjon for videre behandling i kommunestyret.
42. Sekretariatet bør, så langt det er adgang til, bidra til at rapporten og kontrollutvalgets vedtak behandles i kommunestyret uten ugrunnet opphold.
43. Sekretariatet bør innen tidsfristen som kommunestyret har vedtatt, be kommunedirektøren om en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om hvordan revisjonsrapporten er fulgt opp av kommuneadministrasjonen. Dersom det ikke er fastsatt en tidsfrist, må sekretariatet selv vurdere tidspunkt for innhenting av informasjon om kommunens oppfølging.
44. Dersom saken gjelder forvaltningsrevisjon av virksomheten i selskaper bør det avklares med styreleder eller daglig leder hvordan tilsvarende tilbakemelding fra selskapet skal innhentes, jf. punktet over.
45. Kommunedirektøren kan innkalles til å redegjøre for den skriftlige tilbakemeldingen om oppfølging av resultatene fra gjennomført forvaltningsrevisjon. Det samme gjelder ved oppfølging av resultater fra gjennomført eierskapskontroll.
46. Dersom saken gjelder oppfølging av gjennomført forvaltningsrevisjon av virksomheten i selskaper, kan representant(er) fra selskapsledelsen i tillegg inviteres til å delta.
47. Dersom saken gjelder oppfølgingen av gjennomført eierskapskontroll, kan kommunens eierrepresentant(er) i tillegg inviteres til å delta dersom dette vurderes som hensiktsmessig.

2.7. Møte 4: Oppfølging av kommunestyrets vedtak i tilknytning til FR og EK

Saksutredning

48. Kontrollutvalgets oppfølging av gjennomførte forvaltningsrevisjoner eller eierskapskontroller skal behandles som egne saker.
49. Utgangspunktet for kontrollutvalgets oppfølging er kommunestyrets vedtak.
50. Saksutredningen må gjengi kommunestyrets vedtak, og redegjøre for andre opplysninger som er relevante for kontrollutvalget.

51. Saksutredningen skal bygge på tilbakemelding fra kommunedirektøren eller selskapet, og den skal inneholde vurderinger fra sekretariatets side.
52. Saksutredningen bør inneholde vurderinger av om kontrollutvalget må fremme sak for kommunestyret eller velge å rapportere på annen måte, for eksempel i kontrollutvalgets årsmelding. Hovedregelen bør være å anbefale at oppfølging av rapporten behandles som egen sak i kommunestyret.

Forslag til vedtak

53. Forslaget til vedtak bør beskrive hvordan kontrollutvalget har gjennomført oppfølgingen, hva som har vært grunnlaget for denne og videre behandling.

Vedlegg

54. Skriftlige tilbakemeldinger om oppfølgingen av resultatene fra gjennomført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll fra revidert/kontrollert enhet skal følge med saken.
55. Rapport fra gjennomført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kan følge med saken.
56. Saksutredningen fra kontrollutvalgets behandling av rapporten kan følge med saken.

Kontrollutvalgets møte

57. Eventuelle merknader til status for oppfølgingen i kommune eller selskap utarbeides med bakgrunn i en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget.
58. Det bør avklares hvordan rapportering til kommunestyret skal skje.

FAUSKE KOMMUNE ALLMEN KULTUR
Postboks 93
8201 Fauske

Saksbehandler:

Espen Olaf Henriksen

Inspeksjonsrapport: Drift av kunstgressbaner, Fauske kommune Kontrollnummer: 2023.145.I.SFNO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Ketil Hugaas

Fra Statsforvalteren i Nordland:

Espen Olaf Henriksen

Andre deltagere fra virksomheten:

Jørgen Aadahl

Andreas Opheim (Finneid Idrettslag)

Tom Erik Lund (Fotballklubben

Fauske/Sprint)

Andre deltagere fra Statsforvalteren i

Nordland:

Kaja Baukhol Olsen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon av kunstgressbaner i Fauske den 21.06.2023. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Nordland avdekket fem avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Brukerne av idrettsbanene blir ikke tilstrekkelig informert om tiltak for å redusere risiko for spredning av fyllmateriale.
- Kommunen har ikke iverksatt tilstrekkelige tiltak for å hindre spredning av fyllmateriale via brukere og anleggsmaskiner.
- Valnesfjord og Fauske kunstgressbaner og Fauske stadion mangler løsninger for oppsamling av fyllmateriale i drens- og overvann.
- Kommunen kunne ikke legge fram nødvendig dokumentasjon knyttet til driften av idrettsbaner med løst plastholdig fyllmateriale.
- Gummigranulatavfall ved Sulitjelma kunstgressbane er ikke brakt til lovlig avfallsanlegg.

Anmerkninger:

- Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

30. juni 2023	Espen Olaf Henriksen	Tilde Nygård
dato	kontrollør	seksjonsleder

Statsforvalteren i Nordland

Kopi av rapporten sendes til:

- Fotballklubben Fauske/Sprint
- Finneid idrettslag

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: FAUSKE KOMMUNE ALLMEN KULTUR	
Organisasjonsnr.: 986258760	Eies av: 972418021
Bransjenr. (NACE-kode): 84.120 - Offentlig administrasjon tilknyttet helsestell, sosial virksomhet, undervisning, kirke, kultur og miljøvern	

Kontrollerte enheter

Navn: Fauske kunstgressbane	Anleggsnr.: 1841.0076.01
Kommune: Fauske	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	

Navn: Fauske stadion	Anleggsnr.: 1841.0075.01
Kommune: Fauske	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	

Navn: Finneid kunstgressbane	Anleggsnr.: 1841.0077.01
Kommune: Fauske	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	

Navn: Sulitjelma kunstgressbane	Anleggsnr.: 1841.0078.01
Kommune: Fauske	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	

Navn: Valnesfjord kunstgressbane	Anleggsnr.: 1841.0074.01
Kommune: Fauske	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Informasjon til brukere
- Tiltak mot spredning av fyllmateriale
- Internkontroll
- Avfall

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Fauske kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Fauske kommune innen 30. juni 2024 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfnopost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Nordland.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 11. mai 2023. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Fauske kommune bli ilagt et gebyr på kr 15 000,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 4 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Nordland. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Nordland (jf. offentleglova) og våre nettsider.

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Brukerne av idrettsbanene blir ikke tilstrekkelig informert om tiltak for å redusere risiko for spredning av fyllmateriale.

Avvik fra:

Forskrift om begrensnng av forurensning (forurensningsforskriften) § 23A-5.

Kommentarer:

Forurensningsforskriftens kapittel 23A inneholder bestemmelser om utforming og drift av idrettsbaner der det brukes plastholdig fyllmateriale. Etter § 23A-5 skal den ansvarlige for idrettsbaner der plastholdig løst fyllmateriale brukes sørge for å informere brukerne av idrettsbanen om spredning av plastholdig løst fyllmateriale og tiltak for å redusere risikoen for slik spredning.

På inspeksjonstidspunktet hadde ingen av de kontrollerte banene skilt med slik informasjon til brukerne. Noe informasjon kan ha vært gitt via klubbene som bruker banene regelmessig. Banene brukes imidlertid også av barn og unge som ikke spiller organisert fotball, og informasjon via klubbene vil ikke nå alle som bruker banene.

Avvik 2

Kommunen har ikke iverksatt tilstrekkelige tiltak for å hindre spredning av fyllmateriale via brukere og anleggsmaskiner.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 23A-4 første ledd, bokstav c.

Kommentarer:

Utendørs idrettsbaner med plastholdig løst fyllmateriale skal ifølge forurensningsforskriften § 23A-4 være utstyrt med tiltak som hindrer at plastholdig løst fyllmateriale spres utenfor banen via brukere av banen eller via anleggsmaskiner og annet utstyr.

På inspeksjonstidspunktet var det ikke installert rister eller andre tiltak for å hindre spredning av fyllmateriale med brukerne av kunstgressbanene. Kommunen mangler også dokumenterte rutiner/instrukser som spesifiserer hvor og hvordan anleggsmaskiner og utstyr skal rengjøres for å hindre spredning av gummigranulat (se avvik 4). På Fauske stadion og Fauske kunstgressbane er det fotballklubben Fauske/Sprint som etter avtale med kommunen gjennomfører vedlikehold av kunstgressmattene. Fotballklubben Fauske/Sprint

hadde heller ikke dokumenterte rutiner som skal hindre gummigranulat i å spres med anleggsmaskiner og utstyr.

Avvik 3

Valnesfjord og Fauske kunstgressbaner og Fauske stadion mangler løsninger for oppsamling av fyllmateriale i drens- og overvann.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 23A-4 første ledd, bokstav b.

Kommentarer:

Forurensningsforskriften krever at utendørs idrettsbaner med plastholdig løst fyllmateriale skal ha løsninger for håndtering av drensvann og overvann som sikrer oppsamling av fyllmaterialet, slik at dette ikke spres utenfor banen. På inspeksjonstidspunktet var det ikke installert løsninger for å hindre gummigranulat fra å skylles ned i sluker og kummer rundt Valnesfjord kunstgressbane, Fauske kunstgressbane og Fauske stadion (figur 1).

Figur 1. Sluker uten oppsamling ved Fauske kunstgressbane og Fauske stadion (foto: Statsforvalteren i Nordland).

Avvik 4

Kommunen kunne ikke legge fram nødvendig dokumentasjon knyttet til driften av idrettsbaner med løst plastholdig fyllmateriale.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 23A-8 og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd, nr. 6 og 7.

Kommentarer:

Etter forurensningsforskriften § 23A-8 skal den ansvarlige for idrettsbaner med løst plastholdig fyllmateriale ha kunnskap og dokumentasjon om fyllmaterialets innhold, mengder fyllmateriale som er tilført og/eller fjernet, håndtering av fjernet fyllmateriale og hvilke tiltak som er gjennomført på idrettsbanene for å sikre oppfylging av krav i forurensningsforskriften.

Dokumentasjonen skal tas vare på i minst 5 år og være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten.

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 6 krever skriftlig dokumentasjon som viser at virksomheten har kartlagt farer og problemer og på denne bakgrunn vurdert risiko og utarbeidet risikoreduserende planer og tiltak. Dette innebærer at kommunen må kunne dokumentere at risikoen for forurensning fra bruken av plastholdig løst fyllmateriale er vurdert og om det er gjennomført eller planlagt risikoreduserende tiltak.

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7 krever blant annet skriftlig dokumentasjon av rutiner som er iverksatt for å forebygge overtredelser av miljølovgivningen.

På inspeksjonstidspunktet kunne ikke Fauske kommune legge fram dokumentasjonen nevnt over.

Avvik 5

Gummigranulatavfall ved Sulitjelma kunstgressbane er ikke brakt til lovlig avfallsanlegg.

Avvik fra:

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 32.

Kommentarer:

Forurensningsloven § 32 pålegger produsenter av næringsavfall å sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjenvunnet. Rett øst for Sulitjelma kunstgressbane fant vi ansamlinger av gummigranulat som lå direkte på marka (figur 2). Granulatet lå såpass samlet (i rene forekomster) at det ikke vil være praktiske hindringer i veien for å samle det opp. Ut fra plassering og mangel på emballasje/ beholder må granulatet regnes som kassert, altså at det i utgangspunktet er avfall skulle vært brakt til lovlig mottak.

7. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

8. Andre forhold

Langs deler av kunstgressbanene lå det spredte forekomster av fyllmateriale som kan ha spredt seg fra banene før forurensningsforskriften kap. 23A trådte i kraft.

Kunstgresset på Fauske stadion er så svekket av alder/slitasje at plastgress rives løs av utstyret som brukes til å vedlikeholde banen (figur 3). Det løse plastgresset kan lett blåse bort og forsøple/forurense omgivelsene.

Fyllmateriale og plastgress utenfor idrettsbanene kan være i strid med forbudet mot forurensning og/eller forsøpling i forurensningsloven §§ 7 og 28, dersom det virker skjæmmende eller kan være til skade eller ulempe for miljøet. Kommunen kan gi pålegg om opprydding av forsøpling etter forurensningsloven § 37.

Figur 2. Eksempel på ansamling av kassert gummi-granulat øst for Sulitjelma kunstgressbane (foto: Statsforvalteren i Nordland).

Figur 3. I dette området ligger det løst plastgress innimellom naturlig gress (foto: Statsforvalteren i Nordland).

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)

- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

SAK 24/23

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
07.09.2023

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Røklund, 31.august 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget